

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 214

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE: Prešernova 3. tel. 280
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor, 21. in 22. septembra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelemano v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din.
POSTNI CERKOVNI RACUN: 11.409

Cena
din 1.—

Izločitev Anglije iz Evrope in Afrike

Posvetovanja v Rimu se še nadaljujejo — Poleg vojaških vprašanj so na dnevnem redu tudi vprašanja rešitve še preostalih evropskih in afriških vprašanj, da se popolnoma izloči vsak nadaljnji vpliv Anglije

RIM, 21. sept. ZPV. Konferenca med nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom in italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano se je včeraj dopoldne nadaljevala. Opoldne je grof Ciano priredil svojemu tovarišu v hotelu »Excelsior« sveto kosilo. Popoldne je bil von Ribbentrop ponovno sprejet pri Mussoliniju. Natančen termin odhoda von Ribbentropa iz Rima še ni znan, verjetno pa je, da bo odpotoval šele jutri, v nedeljo dopoldne. Ribbentrop je prispel v Rim s posebnim vojaškim oklepnim vlakom, katerega straži nemško vojaštvo.

Zadnji komentarji posvetovanj

SLEDILI BODO KONKRETNI REZULTATI

RIM, 21. sept. ZPV. Italijanski listi pišejo še vedno obširno o rimskih razgovorih in pravijo, da bodo odločilnega pomena za vso nadaljnjo usodo Evrope in sveta. Listi naglašajo dalje, da se vsi narodi, ki hočejo sodelovati s silami osi, dobro zavedajo, da sta Nemčija in Italija dovolj močni, da lahko popolnoma izvedeta svoje načrte. Drugi narodi pa imajo mnogo interesa na tem, da se osovobodijo angleškega vpliva, predvsem tudi egipt-

ski. Rimski posveti se nanašajo v prvi vrsti na vprašanja, ki so v zvezi s časom, ki bo nastal po zmagovalnem zaključku vojne proti Veliki Britaniji. Novi red se bo razširil ne samo na vso Evropo, ampak tudi na vso Afriko, ki bo popolnoma osvobodjena angleškega jarma. To bo rodilo tudi novo dobo za Egipt. Španska vloga pri tem je samo solidarnost z velesilama osi. Zaradi tega je treba pričakovati iz teh pogajanj konkretnih dejanj, ki bodo sledila bodisi že takoj sedaj, ali pa bodo uresničena šele

pozneje, kakor bo pač določeno v programu taktike osi.

IZLOČITEV ANGLEŠKEGA VPLIVA

RIM, 21. sept. Ass. Press. V poučenih krogih se zatrjuje, da se nanašajo nemško-italijanski razgovori v Rimu razen na vojaška vprašanja posebno tudi na izločitev še zadnjih angleških vplivov iz Evrope in iz Afrike. Da se to zgodi, je treba izvesti reorganizacijo Evrope že sedaj do konca in rešiti še vsa vprašanja, ki doslej niso bila rešena. V čem obstajajo ta vprašanja in kako naj se rešijo, pa ni mogoče izvedeti ničesar. Uradno poročilo o posvetovanjih samo ne daje nobenih stvarnih informacij. Zelo se pa komentira v rimskih krogih članek Gayde v »Giornale d'Italia«, v katerem je naglasil, da obstajajo tudi na evropskem jugovzhodu še vprašanja, ki jih je treba rešiti, vzorec za njihovo rešitev pa nudita dunajska razsodba in bolgarsko-romunski sporazum v Craiovi.

AMERISKA IN ANGLEŠKA MNENJA

RIM, 21. sept. CNP. Senzacija je povzročila odložitev odpotovanja von Ribbentropa iz Rima. Nemški zunanji minister je ostal tam verjetno po želji Hitlerja. V fašističnih krogih se misli, da bo nemško-italijansko presenečenje v tem, da se bo namesto napada na London začela skupna akcija v Španiji, na Balkanu ali pa na Bližnjem vzhodu.

LONDON, 21. sept. Reuter. Današnje »Times« pišejo, da je rezultat razgovorov v Rimu načrt za istočasni napad na Anglijo in Egipt. Ker pa se doslej še ni moglo začeti izkrcavanje, bi radi pridobili še Španijo za vojno proti Angliji. Splošno mnenje pa je, da bo Franco toliko časa čakal, dokler ne bo videl uspeha ali neuspeha napada na Anglijo. Kot cena za vstop Španije v vojno naj bi slednja dobila Maroko.

Generalni napad na Anglijo?

Med tem ko so letalski napadi in spopadi postali zaradi slabega vremena manj intenzivni, obstaja mnenje, da se Nemci pripravljajo na splošni naskok na Anglijo čez Kanal

LONDON, 21. sept. CNP. Danes zjutraj je nastala nad morjem v Kanalu popolna tišina. S francoske obale so se oglasili le nemški topovi ter krijejo po prepričanju nekaterih napad nemških ladij na angleško obalo.

GOVOR LONDONSKEGA ŽUPANA

LONDON, 21. sept. Reuter. Londonski župan je v radijskem govoru Ameriki dejal, da se je London pripravil na najhujši odpor. Ničesar se ne more zgoditi, da bi London popustil. Bori se bo do zmagi. Te ušice, ki stojijo na rimskih temeljih, bodo branjene do zadnjega kamna. Nemogoče si je zamisliti, da bi bil London opuščen! London so že večkrat v zgodovini obsedali, ali nikoli zavzeli. Vsi Angleži so pripravljeni na najvišjo nalogo v svoji zgodovini. Župan je dejal Američanom, naj bodo danes mirni, ker angleška mornarica čuva obale Anglije.

NEMŠKA VOJNA POROČILA

BERLIN, 21. sept. DNB. Nemško vrhovno vojno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Kljub temu da so vremenske razmere še zmerom neugodne, je nemško vojaško letalstvo tudi včeraj izvedlo ogledne in bombardiralo London ter letališča in pristaniške naprave v južni Angliji. Ponoči so naši bombniki nadaljevali kazensko bombardiranje Londona in bombardiranje z vojaškega stališča važnih naprav v zahodni in srednji Angliji. Nastalo je mnogo novih požarov, posebno v Liverpoolu. Nekaj angleških bombnikov je sredi bombardiranja nekatera mesta zahodne in jugozahodne Nemčije, kjer so nahajala izključno samo stakovaniška poslopja. Zbili smo eno angleško letalo. Pogrešamo tri nemške aparate.

BERLIN, 21. sept. Stefani. Uradno javljajo, da so v teku včerajšnjih operacij nad Londonom nemška letala sestrelila 12 angleških letal. Eno nemško letalo se ni vrnilo.

NAPADI V PRETEKLI NOČI

BERLIN, 21. sept. DNB. V pretekli noči je nemško letalstvo izvršilo vrsto napadov na Anglijo. Glavna akcija je bila napadena proti Londonu. Bombardiranje so bile pristaniške naprave, kakor tudi dokl in

vojni objekti v vzhodnih okrajih, in to kljub hudi protiletalski obrambi.

NEMŠKI LETALSKI NAPADI

LONDON, 21. sept. CNP. Po včerajšnjem dnevu, ko so angleški letalci pregnali nemška letala preko Kanala, so nemški bombniki vso noč bombardirali londonske železniške postaje južno od Temze. Bombniki so odmetavali tudi bombe s solznim plinom. Protiletalsko streljanje je trajalo do jutra.

LONDON, 21. sept. Reuter. Uradno poročilo letalskega ministrstva pravi, da je bil London tudi to noč glavni objekt nemških napadov. V drugih krajih Anglije so imeli malo napadov. Sovražna letala so v glavnem napadala vzhodne in južne dele Londona. Vžgala so nekaj požarov, ki pa so bili hitro pogaseni. Smrtnih žrtev je bilo precej manj kot prejšnje noči.

LONDON, 21. sept. Reuter. Streljanje protiletalskih baterij ter sovražne rakete so tako razsvetlile London, da je bilo ponoči svetlo kakor podnevi.

LONDON, 21. sept. Reuter. Davi zgodaj zjutraj sta bila sestreljena nad Londonom dva bombnika.

ANGLEŠKE LETALSKE AKCIJE

LONDON, 21. sept. Reuter. Nočjo so angleška letala letela v dežju in viharju nad Nemčijo ter razstrelila dva akvedukta na kanalu Dortmund-Ems, ki je ena izmed najpomembnejših zvez v tem delu Nemčije.

VICHY, 21. sept. CNP. Več nemških transportnih ladij je bilo uničenih v francoskih kanalskih pristaniščih, posebno v Cherbourgu, kjer so angleški bombniki zadnjih 48 ur nepretrgoma metali bombe na pristanišče. Zelo je poškodovano tudi pristanišče Le Havre, kjer so angleški bombniki 5 ur v velikih valovih metali bombe. Veliko požarov je bilo opaziti v Le Havru. V Cherbourgu so potopili večje število transportnih ladij navzlic ostrému protiletalskemu topništvu, ki je

zrušilo najmanj 7, če ne celo 10 angleških bombnikov.

ODBITI NAPADI NA NEMČIJO

BERLIN, 21. sept. DNB. V teku pretekle noči so formacije angleških letal pozkušale napasti Hamburg in Berlin. Nemško protiletalsko topništvo je preprečilo to njihovo namero. Neka formacija angleških letal, ki se je približala Hamburgu, je bila sprejeta z ostrim streljanjem protiletalskih topov. Angleška letala so se preganjana po nemških lovcih umak-

Indokina pred usednimi dogodki

WASHINGTON, 21. sept. Stefani. — Francoska vlada v Vichiju je obvestila vlado Zedinjenih držav Severne Amerike, da ni v stanju upreti se zahtevam Japonske glede Indokine. Francoska vlada pravi, da so se pogajanja z Japonsko vodila vse do včeraj, so pa sedaj razbita.

WASHINGTON, 21. sept. Reuter. — Ameriška vlada je sedaj najbolj zaskrbljena zaradi indokitajskega vprašanja, ker je zelo verjetno, da bodo Japonci hoteli s silo doseči realizacijo svojih zahtev. — Franciji grozi na drugi strani tudi Thai-

nila. Druga angleška formacija je pri Hanoverju naletela prav tako na ploho protiletalske artilerije.

DEŽ IN MEGLA

LONDON, 21. sept. Reuter. Danes dopoldne je začel padati nad Kanalom dež. Megla je tako gosta, da se nikamor ne vidi. Morje pa je mirno.

FOTOGRAFIRANJE SKOZI MEGLO

BERLIN, 21. sept. CNP. Nemška letala so opremljena z aparaturjo za infrardeče žarke, ki fotografirajo pokrajino skozi meglo. Zaradi megle, ki je že nastopila, se tudi otenziva nemških letal ne razvija več s takim tempom. Nova aparatura je zelo podobna majhnemu televizijskemu aparatu. Večji bombniki jo imajo instalirano pri pilotovem sedežu.

land (Siam), ki je štel spet nove, še obsežnejše zahteve.

HANOI, 21. sept. CNP. Japonci, ki so doslej prebivali v Indokini, so se začeli izseljevati, ker so dobili od svojih oblasti tak namig. Člani odhajajoče japonske misije so dali natakarijem napitnico v japonskih jeni ter rekli, da bo to itak kmalu zakonito plačilno sredstvo. Član japonske misije je izjavil, da lahko samo Tokio odgovori, če so pogajanja s Francijo prekinjena.

Razmerje med Madžari in Romuni

BUDIMPESTA, 21. sept. Ass. Press. V madžarski javnosti se pojavlja vedno večje nezadovoljstvo nasproti Romuniji, kateri očitajo, da še dalje preganja one Madžare, ki so ostali na njenem ozemlju v Transilvaniji in Bănatu. Z ozirom na to je treba smatrati razmerje med Madžarsko in Romunijo znova kot napeto in tudi madžarska vojska je bila samo deloma demobilizirana. Na meji Romunije je zbranih po zadržanih poznavalcev položaja več stotisoč Madžarov. Mimo tega menijo v Budimpešti, da položaj Romunije še vedno ni ustaljen in da bi se utegnili dogoditi dogodki, ki bi zahtevali čuječo madžarsko pripravljenost.

BUDIMPESTA, 21. sept. Ass. Press. Po zasedbi severne Transilvanije po Madža-

rih se pojavljajo v zasedenem ozemlju mnoge prometne in gospodarske težkoče, ki jih ne bo lahko zlepa premagati. Meja pôtaka ponekod tako, da popolnoma razbija dosedanji prometni in gospodarski sistem. Tudi med transilvanskimi Nemci se je pojavilo veliko nezadovoljstvo, ker je en njihov del prišel pod Madžarsko, drugi pa je ostal še nadalje v Romuniji.

TEMPO PRODUKCIJE VOJNEGA MATERIALA V USA

FILADELFIJA, 21. sept. Reuter. Potem, ko je Roosevelt obšel ladjedelnice, je izjavil, da ameriški narod popolnoma razume in ve, zakaj je treba pospešiti tempo gradnje vojnih ladij in letal. Ta tempo z vsakim dnevom raste.

Zastoj v operacijah v Egiptu

Strateški položaj se na egiptski fronti v zadnjem času ni v bistvu prav nič spremenil — Tudi danes se boji omejujejo pred vsem na letalstvo

ITALIJANSKO VOJNO POROČILO

RIM, 21. sept. Stefani. Italijansko vrhovno vojno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Neko naše pomorsko ogledno letalo je napadlo z bombo neko sovražnikovo podmornico in jo potopilo.

V Severni Afriki je sovražnik bombardiral z letali pristanišče Derno in Tobruk ter Sollum. Pri teh bombardiranjih je našla smrt ena oseba, nekaj jih je pa ranjenih. Škoda je majhna. V Sidi Baraniji smo zbili eno angleško letalo. Naknadna poročila so pokazala, da smo pri napadih — o katerih poročila prejšnje poročilo — zbili pet sovražnikovih letal, nadaljnji dve sta pa najbrže tudi uničeni. Neka angleška ladja, ki jo je zadel naša letalska bomba na Egejskem morju pri napadu, o katerem smo poročali v poročilu št. 99, je priplula v Pirej nevarno poškodovana in zažgana, ter se zdaj nahaja v pristanišču. V Vzhodni Afriki je neka letalska skupina bombardirala neko sovražnikovo taborišče v Uadu Jusufu, severozahodno od Galabata. Pri napadu na Kasalo, o čemer govori naše prejšnje poročilo, so italijanski lovci zbili in zažgali neko an-

gleško letalo vrste »Blenheim«. Neko sovražno letalo, o katerem smo poročali, da smo ga najbrže uničili (glej poročilo št. 10) pri napadu na Massauo, smo našli 30 km od tega kraja. Posadka se je ubila. Sovražnikovi napadi na Diredavo, Giavelo in Mogadiscio so povzročili prav malo škode, žrtve pa ni bilo.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO

KAHIRA, 21. sept. Reuter. — Vrhovna britanska komanda javlja, da na fronti zahodne puščave ni v teku včerajšnjega dneva bilo nobenih operacij. Tudi na drugih frontah ni bilo nobenih dogodkov.

ANGLEŠKA LETALSKA OFENZIVA

KAHIRA, 21. sept. CNP. Angleška letala so začela veliko ofenzivo proti italijanskim kolonam, ki sedaj osmi dan konsolidirajo položaje v puščavi okoli Sidi el Baranija. Posredno napadajo mehanizirane kolone ter transportne ladje, ki plujejo ob obali. Namen angleške akcije je zavesti italijansko napredovanje k Marsa Matruhu.

ANGLEŠKO TOLMAČENJE POLOŽAJA

LONDON, 21. sept. Reuterjev vojni dopisnik poroča iz Egipta: Čim bolj se Italijani oddaljujejo od svojih oporišč v Libiji, tem težji postaja zanje problem oskrbovanja z municijo in življenjskimi potrebščinami in celo z vodo, katere v puščavi ni, ali pa so izvirki bili uničeni. Razen tega so italijanske čete izpostavljene ob obali stalnemu obstreljevanju s strani angleške vojne mornarice, dalje od obale pa bombardiranj angleških letal. Italijani upajo, da se jim bo z naglim napredovanjem posrečilo rešiti se iz tega neprijetnega položaja, toda dejansko doslej sploh še niso naleteli na pravi odpor angleške vojske, ampak so se bili samo s prednjimi četami, ki se poslužujejo gverilske puščavske taktike. Sedaj znaša razdalja med italijanskimi bazami v Libiji in italijanskimi četami v zračni črti okoli 360 milj. Ako se bo angleškim ladjam in letalom posrečilo dalje razbijati na tej črti zvezo italijanskih čet z bazami, potem bo naloga, ki jo bo morala izvršiti angleška kopnena vojska, zelo enostavna.

Sodelovanje med Ameriko in Anglijo

Anglija dobi od Amerike leteče trdnjave, podmornice in trgovske ladje — Pogajanja za skupno uporaba vseh oporišč na ozemlju obeh imperijev — Sodelovala naj bi na Dalnjem vzhodu tudi Sovjetska zveza?

ANGLIJA DOBI »LETEČE TRDNJAVE«

WASHINGTON, 21. sept. ZPV. Včeraj je bilo uradno potrjeno, da je administracijski odbor senata sklenil na svojo roko in odgovornost, da dovoljuje izročiti Angliji 40 »letečih trdnjav«, ki jih ta najbrže rabi za svojo obrambo, Amerika pa jih prav lahko pogreša. Te »leteče trdnjave« so opremljene z motorji, ki razvijajo brzino 500 km na uro in morejo leteti brez premora 7000 km daleč. Ta letala so najmodernejša izmed vseh, kar jih je bilo doslej kjer koli zgrajenih in se z njimi ne morejo meriti nobena druga, niti ne najboljše nemška. S temi letali izvrši Anglija lahko bombne napade na kateri koli kraj na področju Nemčije ali Italije.

NEW YORK, 21. sept. Ass. Press. Po zanesljivih informacijah so med Anglijo in Zedinjenimi državami Severne Amerike v teku pogajanja za še nadaljnji odstop ameriškega orožja Angliji. Predvsem gre tu poleg izročitve »letečih trdnjav« še za večje število starejših podmornic. Gre baje za 38 podmornic tipe »S«. Prav tako bodo pa Zedinjene države prodale Angliji tudi več trgovskih ladij v skupni tonaži 300.000 tisoč reg. ton.

SKUPNE ANGLEŠKO-AMERIŠKE BAZE

NEW YORK, 21. sept. DNB. »New York Times« pravijo v nekem poročilu iz Washingtona, da se pogajanja, ki so v teku med ameriškim zunanjim ministrom Hullom, angleškim veleposlanikom Lothianom in avstralskim poslanikom Caseyem nanašajo na ožje sodelovanje vseh dežel sveta, ki govore angleški. Pogajanja se nanašajo v prvi vrsti na skupno uporabo letalskih in pomorskih baz. Morda ne gre še za sklepanje formalne zveze med Zedinjenimi državami in Veliko Britanijo, vendar pa gre za možnost uvrstitve južnoameriških, avstralskih in novozelandskih letalskih in pomorskih baz v obrambni sistem ameriškega kontinenta. List spravlja dalje ves ta načrt v zvezi s položajem na Dalnjem vzhodu, ki se je zaradi angleškega umika na Sredozemlje in na domačo fronto znatno poslabšal. S tem je postalo aktualno tudi vprašanje navzočnosti ameriške vojne mornarice v Singapuru. Na tej konferenci razpravljajo torej o skupni uporabi vseh oporišč na vsem svetu v primeru, ako bi odpor Anglije doma bil strl in bi angleška mornarica bila prisiljena, da se po Churchillovem načrtu preseli čez Ocean.

NEW YORK, 21. sept. Reuter. Ameriški zunanji minister Cordell Hull je iz-

jubil, da je res konferiral z angleškim veleposlanikom in avstralskim poslanikom, vendar te konference nimajo karakterja pogajanj.

SODELOVALA BO TUDI SOVJ. ZVEZA

WASHINGTON, 21. sept. Reuter. Tukajšnji diplomatski krogi se bavijo s kombinacijami, kakšni so pravi razlogi in nameni pogajanj, ki so sedaj v teku med sovjetskimi veleposlanikom v Washingtonu in ameriškim zunanjim ministrom

Cordellom Hullom. V glavnem prevladuje mnenje, da se nanašajo na probleme Daljnega vzhoda, posebno pa na ekspanzionistične namene Japonske. Cordell Hull je o tem razpravljal obsežno že z angleškim veleposlanikom Lothianom. Ni popolnoma izključena kombinacija, po kateri bi utegnile Zedinjene države Severne Amerike, Sovjetska zveza in Velika Britanija nastopiti skupno v vprašanjih proti Japonski, da zaščitijo tako svoje identične interese.

Napetost med Ameriko in Japonsko

TOKIO, 21. sept. DNB. »Šugai Šimbum« pravi v nekem članku, da so se v zadnjem času odnosi med Japonsko in Ameriko zelo poslabšali. List pravi, da je to nasledek razvoja japonske politike na južnem Tihem oceanu in evropske vojne. Ako doslej še ni prišlo do odkritega konflikta, je treba iskati vzrok za

to samo v japonski vzdržljivosti. Sedaj se pa položaj močno spreminja. Japonska se vedno bolj oddaljuje od demokratičnih držav. Francija je že propadla in ne igra nobene vloge več, Anglija pa koleba med življenjem in smrtjo. Zato ni več mogoča kompromisna politika. Grožnje USA ne vznemirjajo Japonske.

SEST RUŠILCEV OSTANE V KANADI

OTTAWA, 21. sept. CNP. Šest rušilcev od 50, kolikor jih je Velika Britanija dobila od Kanade, ostane v Kanadi, kjer bodo dobili imena po 6 rekah, ki mejijo na Kanado in USA.

UKINITEV OBČINSKIH SVETOV V FRANCJI

VICHY, 21. sept. Havas. Do konca vojne so ukinjeni občinski sveti v Lyonu, Marseilleu, Toulousi, Vienni, Montluconu in Montbeniju.

TEKSTILNA PODJETJA V BESARABIJI

KIJEV, 21. sept. Tass. V priključenih krajih Besarabije in Bukovine je končana nacionalizacija tekstilnih podjetij.

NAPAD IRSKIH EKSTREMISTOV NA BANKE

BELFAST, Severna Irsko, 21. sept. CNP. Člani irske republikanske armije so, oboroženi z revolverji in strojnimi, vdrl v več belfaških bank ter poizkušali ropati. Posrečilo se jim je odnesti 10.000 dolarjev. Prišlo je do streljanja med policijo in banditi.

BLOKADNA KONTROLA V GIBRALTARJU

ALGERIRAS, 21. sept. DNB. V gibraltarsko pristanišče je priplulo 20 trgovskih ladij, od katerih so tri španske, ena portugalska in ena grška. Angleški kontrolni organi pregledujejo njihov tovar.

Romunska vojska demoralizirana

BUKAREŠTA, 21. sept. CNP. General Ion Antonescu je včeraj v govoru po radiu izjavil, da je sedaj romunska vojska razorožena in popolnoma demoralizirana. Krivdo vala na prejšnje režime. Naloga reorganizirati vojsko je ogromna, vendar se je že začela izvrševati.

PAPEŽEVA AKCIJA ZA ZIMSKO POMOČ?

RIM, 21. sept. United Press. Včeraj je bilo v Vatikanu izrečeno upanje, da bodo Zedinjene države Severne Amerike sodelovale v pomožni akciji za po vojni prizadete dežele, ki se pripravljajo za prihajajočo zimo. Zatrjuje se, da bo papež naslovil zadevni apel za pomoč na vernike vsega sveta. Uradnega potrdila o kaki taki nameravani skupni akciji Vatikana in USA doslej še ni bilo.

ZOPET UPLENITEV OTROKA

HILLSBOROUGH, Kalifornija, 21. sept. CNP. Banditi so ukradli triletnega Marca de Tristana, sina znanega pariškega grofa, ki živi sedaj v San Franciscu.

KONTINGENT BENCINA ZA ŠPANIJO

LONDON, 21. sept. Reuter. S Španije je bila podpisana pogodba o dobavi bencina. Dobila ga bo toliko, kolikor ga sama potrebuje za civilne potrebe. Z druge strani pa je bila poostrena kontrola »nedolžnih« nevtralnih ladij.

ZATIRANJE VSTAJE V MEHIKI

EL PASO, 21. sept. CMP. Mehiška vojska je začela energično zatirati poizkus vstaje v gorovju južnega Čihuahua. V pokrajini El Charco so boji že prenehali. Vstaši so pristaši generala Almazana.

NOV EKRAZIT?

BERLIN, 21. sept. CNP. V berlinskih strankinih krogih se govori, da bodo nemška letala uporabljala poseben ekrazit, ki bo razrušil cele bloke hiš.

OBTORBA AMERIŠKIH PETROLEJSKIH DRUŽB

WASHINGTON, 21. sept. CNP. Narodno obrambna komisija je predložila sodišču obtožbo proti 22 glavnim petrolejskim družbam, ki jim očita poslovanje proti interesom ameriške obrambe.

Mariborska napoved: Spremenljivo oblačno in stanovitno. Včeraj je bila maksimalna temperatura 24,4, danes minimalna 10,4, opoldne 22,5.

BORZA, Curih, 21. sept. Devize: Pariz 9,85, London 16,50, Newyork 4,38, Milan 22,15, Madrid 40, Berlin 175,37½, Buenos Aires 102½.

Šahovsko

prvenstvo SSSR

Botvinnik in Keres remizirala — Bondarevski še vedno sam v vodstvu

MOSKVA, 21. sept. — Na turnirju za prvenstvo Rusije je bilo sinoči odigrano 12. kolo. Največje zanimanje je bilo osredotočeno okoli partije Botvinnik—Keres, ki pa ni prinesla dramatičnega »pokolja«, ampak se je zaključila z miroljubnim remijem. V indijski obrambi je poskusil Botvinnik kot beli z napadom, ki ga Keres ni sprejel z defenzivo, ampak je prešel v protinapad. Ob točni igri obeh vele mojstrov je partija končala po 30. potezi remis. Važna je bila tudi partija Ljilienthal—Kotov. Ljilienthal je z odlično igro porazil svojega nasprotnika ter se s to zmago trdno zasedel med vodečo skupino. Toda tudi Bondarevski, ki je na letošnjem moskovskem turnirju pravo odkritje, ni zaostal, ampak je z zmago proti Leriševu trenutno še ostal sam v vodstvu. Gerstenfeld in Konstantinopolski sta se po kratki igri sporazumela na remis, do čim je Smislov v lepem napadu porazil Ragozina. Ostalih pet partij je bilo prekinjenih.

Stanje po 12. kolu: Bondarevski 8 in pol, Ljilienthal 8 (1), Keres 7 in pol (1), Botvinnik 7 (2), Makagonov 6 in pol (2) točke itd.

Do konca turnirja, ki je po udeležbi mojstrov in vele mojstrov eden največjih turnirjev v zadnjem času, je še osem kol. Vsaka točnejša prognoza je še nemogoča, toda v glavnem je mogoče ugotoviti, da se bodo za šahovski primatec Sovjetske Rusije spopadli Botvinnik, Keres, Bondarevski in nekdanji madžarski emigrant Ljilienthal, ki si je ustvaril v Rusiji ugledno šahovsko pozicijo. Botvinnik ima dve prekinjeni partiji, in sicer proti Leriševu in Makagonovu, ki ju bo po napovedih dobil. V tem slučaju bi sam prevzel vodstvo z 9 točkami, pol točke za njim pa bosta Bondarevski in Keres, ki bo verjetno svojo prekinjeno partijo proti Ljilienthalu dobil. S pol točke razlike bo torej trojica sledil Ljilienthal. Ostali »teženci« so doslej že toliko zaostali, da bi kateri izmed njih prišel v poštev le v slučaju eventualnih presenečenj.

VELIKE SOVJETSKE VOJAŠKE VAJE

MOSKVA, 21. sept. Tass. Sovjetska črnomska vojna mornarica je dovršila svoje tehnične vaje. Vaje so vodili ali jih nadzorovali ljudski komisar za vojno mornarico admiral Kuznjecov, kontraadmiral Ral, kontraadmiral Oktjabrskij, poveljnik črnomske mornarice, poveljnik divizije Kulakov in lokalni poveljniki vojnih mornaric Sovjetske zveze. Po končanih vajah je bila izvršena analiza rezultatov. Admiral Kuznjecov je izrekel priznanje in zahvalo vsem sodelujočim.

MOSKVA, 21. sept. »Krasnaja Zvezda« poroča, da so se v Zakavkazju pričele velike vaje tamkajšnjega vojaškega okrožja. Pri vajah sodelujejo tudi oddelki tankov in letalstva. Ogledal si jih bo tudi namestnik ljudskega komisarja za državno obrambo, maršal Budjonij.

SPOR MED PERUJEM IN EKVADORJEM

GUAYAQUIL, Ekvador, 21. sept. CNP. Oboroženi perujski vojaki so vdrl včeraj v mesto Cazadores, ki leži v ekvadorski pokrajini Oriente. Za to pokrajino obstoja spor med peruvijsko in ekvadorsko državo.

ODLIKOVANJE NEMŠKEGA KAPITANA

BERLIN, 21. sept. DNB. Vodja je odlikoval poveljnika podmornice, kapitana Güntherja Kunckea, ker je dvakrat v zelo težkih okoliščinah položil mine. Poleg tega je potopil 14 sovražnih ladij s 76.191 tonami, čeprav je bil večkrat napaden s podmorskimi bombami.

Bomba ni eksplodirala pod katedralo sv. Pavla v Londonu

Bomba, ki je padla nedavno na trg pred katedralo sv. Pavla v Londonu in ki je zaradi teže 1000 kg ter nevarnosti, da vsak čas eksplodira povzročila tudi pri nas veliko zanimanja — me je spomnila na l. 1930.

Takrat sem bil med počitnicami v zahodni Angliji, v Malvernu, kjer prirejajo vsako leto Shawov festival. Na poti domov sem ostal nekaj dni tudi v Londonu. Dobro so mi ostali v spominu vsi kraji in ulice, ki jih omenjajo dan za dnevom uradna poročila o bombnih napadih.

Posebno živo se spominjam katedrale sv. Pavla. Ta cerkev, ki je za Petrovo v Vatikanu po višini in velikosti menda druga na svetu, dela nenavaden vtis. Ker ni bilo sredi mesta na razpolago tako ogromnega prostora, kakor ga ima rimska cerkev, so jo pač zgradili kar med hišami. Zato pa jo najlepše lahko vidiš samo s streh v okolici. Zidali so jo po l. 1666, ko je bil v Londonu ogromen požar. Velikost dimenzij človeka začudi. Nas pa, ki smo navajeni po naših cerkvah gledati masivne baročne klopí, presenetijo preprosti stoli s slavnatimi sedišči. So pač bolj praktični za prenos kakor naše klopí. Prenašajo jih pa precej, saj so v cerkvi vedno kakšno večje kome-moracije in je potreba po prostoru velika.

Po posebni stopnišču pridemo — poteni ko si priložil svoj obolus pobiralci vstopne — v višja nadstropja. Tak obolus je treba do vrha priložiti še dvakrat. Preden pridemo do vznožja kupole, je treba iti skozi dvorano, v kateri so v vitrinah shranjeni načrti za zidavo katedrale ter povelja z lastnoročnimi podpisi angleških kraljev. Tam pa, kjer se začne kupola bočiti, je na njeni notranji strani vdolan hodnik s prekrasnim razgledom v cerkveno notranost. Zmotilo me je glasno govorjenje. Gledam iz katerega zvočnika naj bi prihajali ti bučni glasovi, posebno še, ker vidim na nasprotni strani dve osebi, za kateri pa se mi je le zdelo, da sta preslabotni in predaleč v stran, da bi mogli delati, tak nemir. Pa sta ga le! Pojasnili so mi, da je to posebni fizikalni pojav. Glas onih dveh oseb se je po akustičnih zakonih tako odbijal, da je prišel do mojih ušes v povsem naravni jakosti, kakor da sta osebi meter, dva oddaljeni od mene. Ker je bila fizika vedno slaba stran mojega srednjega šolanja, sem se šele tedaj spomnil, kako nam je profesor za fiziko razlagal, da je na svetu nekaj takih znamenitih akustičnih pojavov. Kot posebno lepega je smatral opisanega. Podoben, vendar ne tako izrazit pojav je v pariškem Louvreu, kjer sem ga tudi po naključju »srečal«. Ko sem šel skozi dvorano grških in egipčanskih izkopnin, mi udari na uho nenavadno glasno govorjenje. Takoj sem se spomnil katedrale sv. Pavla: v Louvreu nadomestujeta kupolo dva egipčanska vodnjaka iz rdečega kamna.

Do sem še prihaja truma radovednih »turistov«, med katerimi je največ priletnih Angležinj z Baedekerji v rokah. Za pot, ki jo nastopamo, pa niso več leta: povzpeli se na vrh kupole je že pravi turistični podvig! Vedno bolj se ožijo stopnice, in v skrajno konico kupole, ki kraljuje nad Londonom — saj je tudi najvišja zgradba, kajti nebotičnikov London nima — se lahko povzpne samo ena oseba.

Pogled na London z vrha katedrale je veličasten! Imel sem srečo, ker je bilo v začetku septembra in v zadnjih sončnih dnevih, tik preden nastopi slavna dolgomesečna megla. Po razsežnosti prvo, po številu prebivalstva za New Yorkom drugo mesto na svetu, se širi v nedogled. V Londonu iz sredine mesta ne vidiš dežele, tako je razvlečen. Saj tudi ni čuda, ko pa ima skoro milijon hiš. In če so letala doslej porušila 2.000 hiš, pomeni to, da je šele vsaka petstota hiša v Londonu v razvalinah. Te dni smo čitali, da bi moralo 300 letal 24 ur na dan obmetavati London 200 let, da bi ga porušila do tal.

V bližini leži Fleet Street, koder ima večina londonskih dnevnikov svoje tiskarne in uredništva. Nedaleč stran je City, gospodarsko središče sveta. Po-

ne dni ima 2 milijona prebivalcev, ponoči toliko kot Ljubljana. Vsi uradniki in nameščenke gredo po opravljeni službi iz Cityja v druge dele mesta ali v okolico. V Cityju ostanejo samo hišniki, čuvaji in dežurni uradniki. Na obali Temze, ki se leno pretaka skozi mesto in po kateri vlačijo parniki iz vsega sveta živila za 8 milijonov Londončanov, stoji nepozabljiva zgradba parlamenta; v bližini je West minstrska opatija, kjer so pokopani slav-

ni Angleži, ministrstva, Downing Street (kjer je v majhni, črni in preprosti hiši ministrsko predsedništvo) ter kraljeva Buckinghamska palača. V daljavi se dvigajo na obzoru tovarniški dimniki, nad mestom pa plava v plasteh pregrinjalo iz dima, prahu in bencinskega vonja. Tako debele so te plasti, da bi jih lahko z nožem rezal: zato tudi ni nič čudnega, da morajo Londončani pozimi, ko dim črno pobarva meglo, vsak dan menjati srajce.

Bolgarske revizionistične zahteve nasproti Grčiji

S tem, da se je včeraj pričelo izročanje doslej romunske južne Dobrudže Bolgariji, kakor je bilo sporazumno sklenjeno na konferenci v Craiovi, je rešeno eno izmed tistih balkanskih teritorialnih vprašanj, ki so skoraj tri desetletja vznemirjala duhove in zastrupljivala balkansko ozračje. Mimo dobruškega pa obstajajo s stališča bolgarske revizionistične politike tudi še druga podobna teritorialna vprašanja, med katerimi stopa v zadnjih dneh prvo v ospredje vprašanje bolgarskega izhoda na Egejsko morje.

Ko so združene balkanske vojske leta 1912., ki so jih sestavljali v slogi Srbi, Črnogorci, Bolgari in Grki, premagale Turke in jih vrgle z Balkanskega polotoka do samih vrat Carigrada, je dobila Bolgarija mimo drugega dotlej turškega ozemlja, tudi vzhodni del Tracije s kosom obale ob Egejskem, ali kakor mu Bolgari pravijo, Belim morjem. Druga balkanska vojna, ki je nastala iz spora zaradi razdelitve Turkom odvzelega balkanskega ozemlja med dotedanji zavezniki, in zlasti še potem svetovna vojna, je pa Bolgarom, ki so obe vojni izgubili, zopet odvzela to pridobitev. — Vzhodna Tracija je bila definitivno prisojena Grčiji, ki je s tem raztegnila svoje državno ozemlje vse do meje Turčije in postala tako njena neposredna sosedica. S tem je bila Bolgariji zaprta pot na Egejsko morje.

V neuvilteski mirovni pogodbi je bilo sicer določeno, da mora Grčija omogočiti Bolgariji dohod na Egejsko morje s svobodnim pristaniščem v Dedeagaču in eksteritorialno železnico do njega, vendar se ta sklep nikoli ni izvedel. Prvič niso Grki pokazali prav nobenega navdušenja za uresničenje tega neuvilteskega naročila, drugič pa tudi Bolgari sami niso pospeševali rešitve tega vprašanja, ker so stali na stališču, da hočejo dobiti izhod na Egejsko morje po svojem lastnem ozemlju, ali pa nanj sploh ne reflektirajo. Razmerje, ki je zavlada med Bolgari in Grki, je bilo vse prej kakor prijateljsko. Dejansko ni bilo skoraj celih

KOLIKO REDOVNIKOV JE BILO UBITIH V ŠPANSKI DRŽAVLJANSKI VOJNI

Španska katoliška revija »De rebus Hispaniae« javlja končno število ubitih redovnikov za časa španske državljanske vojne. Vseh skupaj je 2514, ki so padali sledečim redovom: Sinovi Marijinega Srca 269, frančiškani 216, skolopi 209, avguštinci 205, dominikanci 178, maristi 179, bratje krščanske šole 161, jezuiti 119, salezijanci 109, bolničarji 97, kapucini 95, bosí karmeličani 93, misijonarji 97, stari karmeličani 52, bratje sv. Gabrijela 50, benediktinci 47, mercedarji 43, pasionisti 35 itd.

ZARADI CENZURE...

Največji ameriški dnevnik »New York Times« je imel 18 let dopisništvo v Moskvi. Sedaj ga je zaprl, ker je stroga sovjetska cenzura onemogočala normalno poslovanje dopisnikov.

POLITIKA OKOLI BREZMESNIH DNI

V državi so uvedeni trije brezmesni dnevi zaradi štednje mesa, v banovini Hrvatski pa sta določena samo dva dneva kot brezmesna. »Juturnji List« pravi, da to vzbuja slabo kri, ker govorijo, da na Hrvatskem jedo meso ob sredah, drugod pa ne. To je bilo popolnoma nepotrebno ter zato predlaga, da se tudi na Hrvatskem uvede tretji brezmesni dan, ali pa v ostalih banovinah ukine.

20 let nobenih neposrednih stikov med Sofijo in Atenami, ako se ne oziramo na formalno vzdrževane ledenohladnih diplomatskih odnošajev.

To razmerje sovražnega ignoriranja se je še znatno poostriilo, ko so Grki po izgubljeni vojni s Turčijo v Mali Aziji morali preseliti v Evropo vso svojo tamkajšnje narodno manjšino, skoraj dva milijona ljudi. Te maloazijske izseljence so naseljevali Grki seveda pred vsem v krajih, iz katerih so se po istem sporazumu morali izseljevati v Malo Azijo Turki, nato pa v krajih, ki so bili dotlej bolgarski ali makedonski. Grki z Bolgari in Makedonci v Traciji in drugod niso postopali posebno izbrano. Zgodilo se je največkrat, da so svoje slovanske državljanke preprosto potegnili iz njihovih hiš in jih nato nagnali čez državno mejo v Bolgarijo. Premoženje so jim odvzeeli in ga izročili iz Male Azije prihajajočim Grkom. Na ta način je bila bolgarska in makedonska narodna manjšina v Grčiji, ki je štetela več stotisoč duš, silovito razredčena, ponekod pa popolnoma pregnana.

S tem je bilo grško ozemlje »očiščeno«, in zlasti v vzhodni Traciji, ki jo je Bolgarija po porazu izgubila, a jo je tudi vedno znova zahtevala nazaj, ni ostalo skoraj nič več Bolgarov. Sedaj je vse to ozemlje popolnoma grško. Vendar se Bolgari na to ne ozirajo, ampak stoje na stališču, da jim mora vzhodna Tracija znova pripasti, da dobe tako v svojo suverenost posest vsaj del obale Egejskega morja, kjer bi v Dedeagaču zgradili svoje egejske pristanišče. Sedaj je Dedeagač sam brezpomembno obmorsko mesto s komaj okoli 1300 prebivalci, in njegovo malo pristanišče je komaj po-

Kultura

Osmi zvezek »Obzorij«

V letošnjem osmem zvezku književne revije »Obzorja«, ki izhajajo v založbi Mariborske tiskarne kot glasilo Umetniškega kluba v Mariboru, se oglašajo po daljšem presledku zopet pesnik Janko Glaser s pesmijo »Maribor z mosta«. Skril se je sicer za inicialni J. G., toda skriti ni mogel svoje vojske pesniške note, ki izžareva iz te pesnitve, ene njegovih najboljših iz novejšee dobe ustvarjanja. Drugi prispevek v vezani besedi, »Fresko«, pa izvira izpod peresa pesnika Branka Rudolfa, in je zajet iz žgoče vojne sodobnosti.

V noveli »Nedeljsko popoldne« nam prikazuje Miško Kranjec v fini psihološki razčlenitvi košček življenja mladega prekmurskega dekleta, ki se je za en sam popoldan in večer vrnila iz mesta, iz prve svoje službe. Tako drobna, malenkostna je ta zgodba, pa je vendar topla in nam vzbuja globlje misli. Kranjec postaja vedno večji mojster takih malih, drobnih psiholoških slik.

Dr. Joža Glonar objavlja pod naslovom »Slovenski pripovedniki med Nemci« najprej v prevodu del razprave, ki jo je napisal urednik revije »Deutsche Zeitschrift« H. Rinn v svojem glasilu ob priliki objave nemških prevodov štirih črtic o Ivanu Cankarju. Glonar ugotavlja, daje Rinnov esej največji slavospev našemu pisatelju, kar jih je bilo doslej napisanih v tujem svetu. Rinn postavlja Cankarja v vrsto največjih pisateljev vseh časov. V drugem delu pa ocenjuje Glonar nemško antologijo slovenskih novel »Slovenische Novellen« in ugotavlja, da prevodi niso docela brezhibni, ne gle-

(To prednost pa ima Ljubljana, da je vsaj megla bela in čista).

Utrujen sem prišel z vrha katedrale, ki bi jo pred nekaj dnevi skoro porušila 1.000 kilogramska bomba. Žejen sem iškal okrepčila, pa mi vode nisem dobil. Ura še ni bila 11; tedaj se šele odpro lokali, kajti prej je prepovedano točenje alkoholnih pijač, zato pa tudi lokalov ne odpirajo. Angleži dobro poznajo Salomonov izrek: »Gorje ti, dežela, katere prvaki popivajo zjutraj!« Narod, ki po vseh znakih sodeč še ne kaže prav nobene utrujenosti in ki mi svojim članom, iz želje, da bi vsi bili prvaki, ne dovoljuje popivanja, pač lahko zauga v svojo bodočnost.

Bojan Ribnikar

membrno za prevoz glavnega agrarnega produkta okolice, tobaka.

Te dni, takoj po rešitvi dobruškega vprašanja v prilog Bolgarom, je bolgarski tisk pričel že kampanjo za vrnitev vzhodne Tracije s strani Grčije. Verjetno je, da se bo ta kampanja v prihodnjih dneh še stopnjevala in da bomo že v kratkem doživeli bodisi direktna zadevna pogajanja med Sofijo in Atenami, ali pa krizo in razsodbo veseli osi, ki bi gotovo izpadla po željah Bolgarije. Vendar bodo tu težkoče večje, kakor so bile v južni Dobrudži, ki je bila vendar vsaj po večini svojega avtohtonega prebivalstva bolgarska. Vzhodna Tracija z Dedeagačem vred je danes čisto grška in bi se torej, ako bi bila vrnjena Bolgariji, moralo vse tamkajšnje prebivalstvo izseliti ter napraviti prostor onim Bolgarom, ki so bili v zadnjih 20 letih pregnani iz Grčije, ali pa njihovim potomcem. Mimo tega je zelo verjetno, da bi nastale tu še druge komplikacije, po vsej priliki daljnosežnega mednarodnega značaja, zlasti ako bi se Grki odstopitvi uprli ali bi našli kje drugje za to zaslombo.

Naj se pa razvoj dogodkov zasuče kakor koli, gotovo je, da moramo resno računati s tem, da bo po revizijah v Podonavju zajel revizionizem zlasti Grčijo in tu pred vsem vzhodno Tracijo. —

— Pri zlati žili, bolečinski v križu, zastoji krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju žolčeca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno F. Franz-Josefovno grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefovno« grenko vodo in jo dobro preneso tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30474/36.

de točnosti ne glede nemščine.

Vsi, ki se zanimajo za vprašanja sedanje vojne, bodo nedvomno prečitali Spectatorjev politični esej »K zlomu Francije«. Pisec razčlenjuje na prepričljiv način vse tiste elemente, ki so povzročili, da Francija ni mogla nuditi nemški vojski pravega odpora in je zato tudi morala tako naglo podleči. Zanimiva je ugotovitev, da zadeva krivda za zlom vso Francijo, v prvi vrsti tiste, ki so bili na odgovornih mestih, leži pa v sami duševnosti, ki je zajela francosko ljudstvo sodobnih generacij.

Iz Adamičeve knjige »Moja Amerika« je objavljen prevod sestavke »Bodoča vojna«. Ta sestavek nam dokazuje znova, kako gleda Amerika na sodobne probleme, ne da bi se do konca zavedala pomena dogajanj. V tem gledanju je precej naivnosti, zlasti v stališču izolacionizma, katerega pristaš je tudi Adamič sam. Kaj naj bo tudi drugega mišljenja, da bi Amerika mogla igrati po sedanjih vojni v vsakem primeru, tudi v primeru zmage držav osi, ne le važno, ampak celo vodilno vlogo pri gospodarskem in ostalem obnavljanju sveta? Prevod se bo nadaljeval.

Ostali del zvezka izpolnjuje najprej zanimiv odgovor B. Rudolfa dr. Glonarju v polemiki o kritiki »Starih lastnih«; Dr. D. Cvetko je napisal konec pregleda ljubljanske opere v lanskem sezoni; A. Ž. Odgovarja na Robičev esej »Oris filozofije vojne« in nekatere trditve zavrača »kot človek in kot Slovec«; Jaroslav Dolár ocenjuje Kranjevo »Povest o dobrih ljudeh« in Pa-

Razvoj tekstilne industrije v Jugoslaviji

Zanimivi statistični podatki in ugotovitve o naglem razvoju tekstilne industrije v Jugoslaviji in Sloveniji

Tekstilna industrija je po podatkih ministrstva trgovine in industrije bila 1939, kar tiče važnosti v celokupni industriji Jugoslavije, na drugem mestu. Po tej lestvici je odstotek važnosti za posamezne industrijske panoge sledeč: industrija hranil 29,8 odst., tekstilna industrija 19,2 odst., topilniška industrija 8,8 odst., ekstraktivna industrija 8,3 odst., kemična industrija 8,3 odst., kovinska industrija 7,1 odst., lesna industrija 6,3 odst., industrija obutve 4,6 odst., papirna industrija 3,3 odst., cementna industrija 2,3 odst. in ke-

ramično-steklarska industrija 2 odst. Tekstilna industrija, ki je bila 1919 še na enem izmed zadnjih mest, je do leta 1939 prispela že na drugo mesto. To dokazuje, da se je razvijala hitreje kot ostale panoge.

V naši državi se ne objavljajo podatki o razvoju industrije, pa smo zato navezani pri ilustriranju povojnega razvoja tekstilne industrije na podatke TOI zbornic, Zveze tekstilnih industrijalcev, Delavskih zbornic, Suzorja itd. Na temelju teh podatkov je bil povojni razvoj tekstilne industrije v Jugoslaviji sledeč:

kapitala v tekstilni industriji tujega, dočim ga po vojni ni bilo niti 30 odst.

To bi bil v najkrajših potezah prikazan hiter razvoj tekstilne industrije v Jugoslaviji po vojni, ki ji je omogočil, da se je povzpela na drugo mesto v lestvici važnosti posameznih industrijskih panog.

Kje je vzrok temu nesorazmerno hitremu razvoju tekstilne industrije?

Predvsem pogledimo, ali je naša tekstilna industrija tako ugodne prirodne pogoje za ta nesorazmerno hiter razvoj. Pod prirodnimi pogoji mislimo predvsem surovine, ki jih kaka industrija potrebuje. Na to vprašanje moramo odgovoriti negativno. V Jugoslaviji se vobče ne producirajo ali pa se producirajo v nedovoljnih količinah, ali pa v preslabi kakovosti glavne surovine tekstilne industrije (bombaž, volna, umetna svila, juta in dr.). Vse te surovine in njihove polfabrikate (prediva) mora tekstilna industrija uvažati. V domačih surovinah torej ni vzrok nesorazmerno hitremu razvoju tekstilne industrije. In vendar se je hitro razvijala, dočim so druge panoge, ki imajo surovine doma, daleč zaostale v razvoju ali pa se nahajajo sploh v zastoju.

Tudi kar tiče pogona, ki igra v tekstilni industriji veliko vlogo, niso v Jugoslaviji prilike baš ugodne. Res je možnost izkoriščanja vodne in kalorične sile ogromna, vendar kar tiče že izkoriščane sile, smo zelo zaostali. Če lahko visoka stopnja elektrifikacije neke zemlje deluje ugodno pri razvoju tekstilne industrije, to pri nas ni bil slučaj.

Končno kar tiče delovne moči, je res, da je pri nas cenejša kot drugod, toda z druge

strani pri nas ni bilo kvalificiranih tekstilnih delavcev, a cepena nekvalificirana delovna moč ne more biti vzrok nesorazmerno hitrega razvoja tekstilne industrije, kajti z njo se koristijo vse panoge, nekatere še v večji meri od tekstilne.

Zato moramo vzrok temu nesorazmerno hitremu razvoju iskati drugje, ne v prirodnih, ampak v umetno ustvarjenih pogojih za hiter razvoj. A kateri so bili ti umetni predpogoji? To je bila vsestranska zaščita tekstilne industrije s strani države, politika zaščitnih carin, privilegijev pri snovanju tekstilnih podjetij, državnih naročil itd.

Carina na uvoz gotovih tekstilnih izdelkov je neprestano rasla. Tako je bila po podatkih, zbranih pri anketi Delavskih zbornic, carina na 1 kg tekstilnih fabrikatov 1925, ko se je začela izvajati politika zaščite »domače« tekstilne industrije, pribl. 11 din, 1928 že 16 din, 1931 že 22 din, a 1934 24 din. Z ozirom na cene uvoženega tekstilnega blaga je carinska tarifa te cene povečevala l. 1925 za 15 odst., a l. 1934 že za 54 odst. Z druge strani pa je carina na uvoz tekstilnih surovin in polfabrikatov neprestano padala. L. 1925 je znašala na 1 kg 4 din, a 1934 le 3 din.

»Domača« tekstilna industrija je bila torej carinsko vse bolj zaščiten. Snovale so se nove in nove »domače« tekstilne tovarne, da izkoristijo to zaščito. Uvoz tekstilnih surovin in polfabrikatov, ki so jih rabile »domače« tovarne, je neprestano rasel in bil vse nižje ocarinjen, a uvoz tekstilnih fabrikatov je radi vse višjih carinskih ograd neprestano padal. Inozemsko blago ni moglo več konkurirati »domačemu«. Evo številke:

Predelava surovega bombaža in bombaževih prediv					% porasta		
	1918	1928	1932	1938	1918	1928	1938
Število podjetij	10	43	59	70	430	163	700
Število vreten	60.000	133.000	136.000	190.000	222	143	316
Število statev	3.200	10.739	11.538	12.500	335	117	390
Število delavcev	1.970	13.000	15.500	20.000	659	154	1015

Predelava surove volne in volnenih prediv					% porasta		
	1918	1928	1932	1938	1918	1928	1938
Število podjetij	11	28	30	36	254	121	327
Število vreten	14.500	63.230	60.000	80.000	435	126	551
Število statev	500	1.434	1.000	1.450	287	101	290
Število delavcev	2.100	7.635	6.000	8.000	316	104	381

Te tabele nam jasno kažejo, da se je predelava bombaža, bombažnih prediv, volne in volnenih prediv od leta 1918 razvijala z ogromnimi koraki in da celo kriza 1929—1933 ni zaustavila razvoja.

Prav tako so se razvijale ostale vrste tekstilne industrije: predelava konoplje, lana, svile, jute, pletenine, konfekcija itd. Saj je bilo v tekstilni industriji leta 1921 zaposleno 7053 delavcev, leta 1931 po podatkih ljud-

skega štetja 23.883, a 1938. po podatkih zavarnovanja 61.425. Od 1921—1938 torej 869 odst. porast.

Seveda ta hiter razvoj tekstilne industrije ni bil enak v vseh pokrajinah. Največji je bil v Srbiji, potem v Sloveniji. Predelava bombaža v Sloveniji se je razvijala po podatkih Zbornika Slovenije in Lakatoševce »Privrede Jugoslavije«.

	1921	1927	1928	1938
Število podjetij	2	5	16	39
Število tkalnic	2	5	5	35
Število predilnic	2	2	16	9
Število vreten	40.000	59.182	79.186	176.294
Število statev	852	2.166	5.829	5.937
Število delavcev	1.245	3.400	6.775	10.972
Pogon	3.770	6.066		23.843
Produkcija prediva v mil. kg	2,6	3,65		11,7
Produkcija tkanin v mil. kg	6,2	23,2		51,2

približno 2800 delavcev od 7053 delavcev, kolikor jih je bilo zaposlenih v tekstilni stroki, je bilo leta 1931 15 podjetij s preko 500 delavci, ki so zaposljevala nad 17.000 delavcev od 23.000 zaposlenih v tekstilni stroki. V Sloveniji, kjer imamo podatke tudi za 1938, pa je bil razvoj koncentracije sledeč: 1921 le eno podjetje z nad 500 delavci, leta 1938 že 4 podjetja z nad 500 delavci, a leta 1938 že 7 s 6044 zaposlenimi delavci od 17.426 vseh tekstilnih delavcev v Sloveniji. Danes je seve ta koncentracija še večja.

Iz tega vidimo, kako se vedno bolj koncentrirala tekstilna produkcija v rokah nekoliko velepodjetnikov, ki so povezani z bankami in preko njih kontrolirajo mala podjetja. Tekstilna industrija je stvarno v rokah kakih 18 finančnih kapitalistov, med katerimi je največ tujih. Saj je danes približno 60%

iz tega vidimo ogromen padec uvoza fabrikatov, a porast uvoza surovin in prediv. Seveda je pri tem država mnogo zgubila, kar tiče carin. Krekič je izračunal, da je, če vzamemo carine leta 1925 kot merilo, država samo v letih 1931—1934 izgubila 658.160.000 din. Letna subvencija tekstilni industriji iz državne blagajne je torej samo, kar se carin tiče, znašala od 1931—1934 povprečno 160 mil. din.

Toda to še ni vse. To je le subvencija od carinske zaščite. Kaj pa vse mogoči privilegiji (posebni popusti pri obdavčitvi, pri nabavi strojev iz inozemstva, pri nabavi električnega toka itd.)? Kaj pa državna naročila?

»Domača« tekstilna industrija je bila na ta način z državno pomočjo monopolni gospodar notranjega trga in je lahko dikirala cene tekstilijam, imela je poleg tega še celo vrsto privilegijev, a koristila se je obilno s ceneno delovno silo (povprečne delavske meзде v tekstilni industriji ne znašajo niti polovico družinskega minimuma in so najnižji v Evropi).

Evo, tu je tajna nesorazmerno hitrega razvoja tekstilne industrije. Iz tega pa lahko tudi objasnimo neverjetno hitro koncentracijo v tekstilu in vdor tujega kapitala.

S pomočjo drž. nabavk so se namreč zelo ojačala nekatera srbska podjetja, ki so začela koncentrirati tekstilno industrijo Srbije in Vojvodine v svojih rokah, a postopoma prodirala tudi v ostale dežele (na Hrvaškem ima n. pr. koncern lič še par svojih podjetij).

	1925	1928	1931	1934	1937	
Surovine in predivo	18,5	736	23,8	928	30,9	710
Fabrikati	29,6	2.614	22,9	1.587	10,6	799

(Op. Številke, razdeljene z vejico pomenijo mil, kg, ki so razdeljene s piko, mil. din).

Z druge strani pa so veliki tuji kapitalisti, ki so videli, da ni mogoče več uvažati radi visoke carinske ograje, a da so v sami Jugoslaviji nastopili zlati časi za tekstilno industrijo, začeli pri nas ustanavljati svoja podjetja. Ta podjetja, ki so prav tako kot »domača« uživala vse privilegije, so kaj kmalu poleg dveh, treh »domačih« velepodjetij na Hrvaškem in Slovenskem postala gospodar v tej panogi. Tako je bila produkcija in prodaja iz leta v leto vse bolj skoncentrirana v rokah okoli 18 velepodjetij (4—5 srbskih, 2—8 slovenskih ter 8—10 tujih). Tuji kapital je bil pri tem seveda najmočnejši. Deset tisočih malih tovarnarjev in obrtnikov tekstilne stroke pa so bili potisnjeni od zid.

Državna zaščita je na ta način koristila predvsem maloštevilnim velepodjetnikom, ki radi velikosti svojih lastnih podjetij in radi vpliva, ki ga imajo preko bank, s katerimi so povezani na mnoga manjša podjetja, absolutno vladajo v tej panogi. »Zlati časi« tekstilne industrije so bili stvarno zlati časi pešičev finančnih kapitalistov, ki so gospodarili v tekstilu.

Toda ti zlati časi tekstilne industrije so sedaj naenkrat ogroženi. Ze leto dni se čujejo pritožbe tekstilnih industrijalcev nad težkimi časi, »pomanjkanju surovin, zmanjšanjem notranjega konzuma itd. O tem in podobnem pa bomo pisali prihodnje v zaključnem članku o razmotranjih v tekstilni industriji v naši državi.

Iz teh podatkov vidimo, da se ni le tekstilna industrija Slovenije hitro razvijala, ampak da zavzema tudi važno mesto v celotni tekstilni industriji Jugoslavije.

Vzporedno s hitrim razvojem tekstilne industrije se je vršila tudi koncentracija industrije v rokah nekaterih podjetnikov. Nastali so ogromni koncerni kot koncern lič, Mautner, pa tudi druga velika podjetja Teokarović, Dugaresa, Jugočeška, Jugobruna, Tivar itd. Med temi maloštevilnimi velepodjetniki je seveda lahko prišlo do sporazumov o cenah tekstilnih izdelkov, o razdelitvi trga itd., a množica malih podjetij se jim je morala pokoriti. V kakšni meri je v povojni dobi napredovala koncentracija v tekstilni industriji, nam kažejo sledeče številke:

Dočim je bilo leta 1921 le pet tekstilnih podjetij z nad 500 delavci, ki so zaposljevala

horjev roman »Matija Gorjan«, Jož Goršetovo delo »Doktor Valentin Zarnik«, kateremu očita začetništvo in površnost, sledi pa še nekaj krajših ocen in ob koncu dr. Šijanca prikaz Steletove »Ptujске gore«.

Revijo urejuje dr. Vl. Krafi. Izhaja vsak mesec in stane na leto 100 dinarjev.

Slikar M. Sternen 70letnik

Včeraj je obhajal 70 letnico plodonosnega življenja znani slovenski slikar Matija Sternen. Rodil se je 20. IX. 1870. na Verdu pri Vrhniki. Sternen je študiral na dunajski Umetnostni akademiji. Največji vpliv na njegovo umetniško oblikovanje pa je imele njegovo bivanje v Monakovem. Tu je bil v družbi Antona Azbeta in njegovega kroga slovenskih slikarjev ter se končno odločil za impresionizem. L. 1908. je obiskal še Pariz, kjer se je seznanil s francosko umetnostjo in spoznal zlasti moderno francosko slikarstvo.

Od tu se je vrnil v domovino in sodeloval pri Spomeniškem uradu, kjer je ostal tudi po vojni. Sprejel pa je tudi mesto risarskega učitelja na tehniški fakulteti ljubljanske univerze. Izvedel je vrsto restauracijskih del, ki so pokazala njegovo izvrstno poznavanje slikarske tehnike in visoko umetnostno kulturo. Je odličan poznavalec fresk. Slikal je krajine (Gorenjska in Ljubljana), portrete in akte. Imel je vrsto samostojnih razstav, razstavljal pa je stalno tudi na skupnih razstavah slovenskih umetnikov. Med člani impresionistične generacije je eden izmed najdelavnejših. Njegova delavnost ni opešala niti v sedanjih visoki starosti, ki jo je dočakal. Zato mu ob 70 letnici želimo še mnogo uspehov.

50 letnica dr. Fr. Vebera

Včeraj je bil star 50 let slovenski filozof in univ. prof. dr. France Veber. Rodil se je v Gor. Radgoni l. 1890 in končal gimnazijo v Mariboru. Ze v srednji šoli so ga zanimalo filozofske razprave. Po končani gimnaziji je vstopil v bogoslovje, kjer pa ni našel tega, kar je pričakoval njegov mladostni filozofski duh. Izstopil je in odšel v Gradec, kjer je postal učenec ustanovitelja avstrijske filozofske šole prof. Mainonga. L. 1917 je doktoriral iz filozofije in klasične filologije. Njegova disertacija, napisana v vojski, je bila nagrajena na univerzi v Gradcu. Po vojni je prišel v Ljubljano ter se kmalu uveljavil na mladi slovenski univerzi. Postal je docent, l. 1923. izredni in l. 1928. pa redni profesor. Vzgojil je vrsto filozofskega naraščaja, med katerim so nekatera danes znana imena. Izredne zasluge ima tudi za slovensko filozofsko terminologijo. Svoja filozofska spoznanja in gledanje na svet je toinačil v mnogih spisih in knjigah. Naj omenimo »Uvod v filozofijo«, »Analitična psihologija«, »Sistem filozofije«, »Idejni temelji slovenskega agrarizma«, »Knjiga o Bogu«, »Nacionalizem in krščanstvo« ter novejša »Vprašanje stvarnosti«. Dr. Veberjeva filozofska delavnost sega na najrazličnejša področja človeške delavnosti. Imel je tudi mnogo popularnih predavanj, kjer je skušal tudi širši krog pridobiti za svoj filozofski nazor. Ob 50 letnici je njegovo delovanje še v polnem razmahu.

Njegov jubilej je pa tudi važen jubilej slovenske umetnosti sploh, zato se ga spominja tem topleje in mu izreka tudi o btej priložnosti svoje priznanje za njegovo delo.

Elektrifikacija Dravskega in Ptujkega polja

Vse Dravsko in Ptujsko polje je že nekaj let živo razgibano z akcijo za čimprejšnjo elektrifikacijo. Vršili so se razgovori med zastopniki interesentov in med kr. bansko upravo ter Elekterarno Fala. Interesente so večinoma kmetje, ki se živijo z žulji svojih rok, kar je menda vzrok, da vsa stvar gre tako počasi naprej. Končno se je 20. febr. 1939. l. odločila banska uprava, vzeti iniciativno in izvedbo načrtov, ki jih je pripravila Elekterarna Fala, v svoje roke, in sicer s sklepom I-e No. 41-1. Mi vsi smo se odahnili, ker smo videli v tem koraku skrb tudi za nas, kajti zmeraj smo imeli zavest, da smo na Štajerskem zapostavljeni; — toda prehitro smo si eddahnili: od tega sklepa je minilo polnih 18 mesecev, pa se ni storilo nič več in nič novega za elektrifikacijo naših krajev.

Mi smo pripravljani in je to kr. banski upravi dobro znano, na brezplačno delo, v kolikor ni treba strokovnjakov, damo svoj les in vožnje ter zemljišča brezplačno — a ne gre nikamor.

Vidimo pa, kako bohotno se širi omrežje marib. mestnih podjetij in ptujsko elektro-strojine zadruga po vsej okolici in daleč po Slov. goricah. Kako, da gre tema dvema? Pri nas gre za niz velikih vasi od Rač do Sv. Lovrenca na Dr. polju in od Podove do Vurberga. Seveda industrije nimamo, a to zaradi tega, ker ni-

mamo elektrike, pripravljen je pa izredno visok konsum.

Apeliramo ob tej priliki na kr. bansko upravo, da nadaljuje na začetem delu in nam svojo obljubo in sklep čimprej izpolni. Kapital, ki bo sem vložen, se bo visoko obrestoval. Ob času konjunktura bomo pa pri nas lahko pozabili izdatke.

Plačujte naročnino samo z naslovom pravega naročnika!

»VEČERNIK« bolj in bolj naročajo prijatelji lista zlasti tudi z našega podeželja. Mnogi pa ne upoštevajo, kako važno je, da je naslov popolnoma točen. Saj je v istem kraju mnogokrat po več imenjakov! Zato je poleg navedbe krstnega in rodbinskega imena, stanu ali poklica, bivališča in pošte večinoma posebno važna tudi navedba hišne številke. Pri plačilih naročnine ni važno, kdo plača, marveč je važno, za koga plača, seveda vedno za tistega, ki je pravi naročnik in prejemnik lista. Ali pa je treba vsaj pripisati, za koga plača. Z drugo besedo: ako je Peter naročnik in prejemnik lista, naj bo Peter nakazovalec, čeprav kakšen Pavel zanj nakazuje! Isto velja za vsakršno dopisovanje.

Uprava »VEČERNIKA«
Maribor, Kopalniška ulica 6.

Maribor, Kopalniška ulica 6.

Maribor, Kopalniška ulica 6.

Maribor, Kopalniška ulica 6.

Novice

Letos bomo brali o Martinovem?

Pomembnost poznih trgatav — Odlagajmo letošnje trgatav do skrajnih možnosti!

Pozne trgatve so znane prav za prav se iz druge polovice 18. stoletja. Najbolj jih spoštujejo v odlični vinorodni pokrajini Rheingau v Nemčiji, koder rastejo v sončnih letih najbolj sočna, najbolj zlahna, najbolj dišeča, pa tudi najbolj draga vina vsega vinorodnega sveta. Vprav tamkaj so najprej spoznali velike gospodarske koristi poznih trgatav.

Sredi Rheingaua — med Wiesbadenom in Rudesheimom — je na desnem bregu veletoka Rena takomenovano kronsko posestvo ali domena »Schloß Johannisberg«, 185 m nad morjem, nekdanja last očetov benediktincev v Fuldi, izza dunajskega kongresa l. 1815. pa last knezov Metternichov z nekimi pravicami bivšega avstrijskega cesarskega dvora (desetina!) Od približno 450 ha posestva s pretežno intenzivnimi kulturami, čigar vrednost pred svetovno vojno so cenili na 10 milijonov mark, je v enem samem kosu nad 25 ha goric samo renskega rizlinga. Pridelek ni toliko obilen, kolikor je odličen. Vrednost le ene trgatve do ¼ milijona in še mnogo več mark ni nobena redkost.

Za gospodarstva očetov benediktincev je odredila začetek trgatve na gradu Johannisberg opatija v Fuldi, (Fulda je mesto — približno tako veliko ko naš Maribor — v takratni nemški pokrajini Hessen-Nassau.) Tistega leta, namreč pred približno 170 leti, ko seveda še niso poznali železnice, telegrafa in telefona, je samostanski kurir (brzi sel) zbolel in se zakasnil z zadevno odredbo za nekoliko tednov. Tako so brali tistega leta namesto v oktobru šele v novembru in so dosegli doslej neznano in dotlej nesluteno dobroto vinskega pridelka. Pozneje so uvedli po Reingau na sploh, pa med drugim tudi v Palaciji (Pfalz) in v Tokaju pozne bratve, čijih začetek še danes v splošnem ni pred novembrom. Za naše razmere to pravilo ne more veljati radi čisto drugačnih podnebnihih razmer. Vendar pa tudi pri nas oddajna priporočamo pozne trgatve z začetkom v glavnem šele v drugi polovici oktobra, torej ne pred Peregijevim. Pozna trgatav se tudi pri nas včasih lahko zavleče daleč v november.

Določene podnebne in vremenske razmere se v nobenem drugem kmetijskem pridelku toliko in tako ne odražajo ko v pridelku naših goric. Letošnje leto je tako, kakršno nihče tudi od nas najstarejših ne pomeni. Veliko moče, mnogo premlaj sonca in toplote, pa hladne noči so kaj slabi pogoji za dobro uspevanje vinske trte. Največ zla pa je povzročila neusmiljena zima, ki je ponekod pomrla ali vsaj močno slabila večino večletnega rastištva. Pri nas je hudo gospodarila zlasti po goricah in sadovnjakih, koder opažamo mnogo mučnega, počasnega umiranja... Kako težko se je spomladi prerinilo iz popja in očesja zeleno mladje, ki tu pa tam skozi vse leto ni moglo v veselo rasti! Zlasti trsje je pokazalo razen tega tudi malo zarodka. Ko to pi-

šemo, 20. IX., še nimamo pravega grozdja za zobanje. Letos bomo brezmalda sploh brez njega. Je prekislo...

Vendar ne obupavamo! Narava lahko še marsikaj popravi. Lepi jesenski dnevi delajo včasih čudeže. Ko bi bile noči oblačne — oblačne noči so naravno manj hladne in zato bolj tople, — dnevi pa sončni! Vsaj do Martinovega! To so seveda velike želje, ki jim more samo ljubi bog ustreči. Zadnji teden in dnevi ter zadnje ure so namreč mnogokrat najbolj odločilne.

Počasna, dolga zoritev daje dobroto. Zato jo nahajamo v severnih pasovih vinarstva, ne pa na vročem jugu. Kdo iz naših vinorodnih krajev še ni paberko-

val v pozni jeseni pa tja v zimo po kaki gorici!? Kako slasten je pozabljeni grozd! Celo kak martinščak je včasih mnogo boljši ko grozdje, ki ti ga nudijo na mestnem trgu za drag denar. Dokler nas ne prehití trda slana in suhi sneg...

Da ne bo treba misliti na tisto, za vse jugoslovansko vinarstvo tako neizrečeno škodljivo umetno slajenje z industrijskim sladkorjem, sklenimo: **Odlagajmo letošnje trgatav do skrajnih možnosti!** Do Martinovega? Morda pride »meniški kurir iz Fulde« in tudi nam prinese doslej neznano in doslej nesluteno dobroto slovenskega vinskega pridelka iz leta 1940.

Andrej Žmavc.

Ob otvoritvi nove šole CMD na Kozjaku

Jutri bo pri Sv. Treh kraljih na Kozjaku pomembna svečanost. CMD bo otvorila svojo tretjo ljudsko šolo na grebenu Kozjaka in s tem kronala svojo nesebično delo na narodnem, kulturnem in prosvetnem polju ter dokumentirala, kako skrbi za našo mejo in kako si zamišlja reševanje raznih aktualnih obmejnih problemov. Nova zgradba na Kozjaku, kamor bo zahajala obmejna mladina črpat znanja za poznejše življenje, je plod vztrajnega, nesebičnega in načrtnega dela ob meji, je neke vrste banka, v katero je vložila družba svoj kapital, ki se bo bogato obrestoval. Te obresti pa ne bodo obogatile onega, ki je vložil kapital, ampak bodo obogatile našega revnega, poštenega in trdnega obmejnega človeka s tem, da se bo njegova mladina vzgajala v duhu, ki je odlikoval naše prednike, ki so nam ustvarili ljubljeno domovino. Obogatil pa bo tudi ves narod, ki z zaupanjem gleda v obmejne naše vasi in postojanke. Narodno trden in zaveden, kremenit, značajan in pošten obmejni prebivalec je oha naša narodna predstraža, ki bo kljubovala vsem diliovnim in idejnim vetrom, ki bi zaveli od katere koli strani in hoteli zastrupljati naš rod.

Vse to pa dobi obmejni človek v šoli, v učiteljici naroda, v vzgajalšču generacij in pripravilnici za težko življenjsko pot. Čim bolj utrjeni bodo oni, ki bodo hodili po tej poti, čim odpornejši in krepkejši bodo v vsakem pogledu, tem lažje bodo pregazili in premagali bodičasto trnje in si s tem napravljali življenje boljše in udobnejše.

Mnogo zahteva današnja doba od človeka, a še več od obmejnega človeka, ki ima premagati na stotine gospodarskih, socialnih in narodnostnih ovir, ki se mu postavlajo na pot. Zato je treba polagati, že iz teh razlogov, na izobrazbo ob-

mejnega človeka vso pažnjo in mu nuditi vse možnosti, da se lahko izobrazuje.

To je naša človečanska, narodna in državljanska dolžnost, katero moramo izvrševati s 100% vestnostjo in resnostjo tam na terenu, tam zunaj ob meji, na grebenu Kozjaka. Za to delo moramo skupno žrtvovati vse in naj ne bo med nami nobenega, ki tega dela ne bi kakor koli podprl.

CMD, v kateri je organiziranih na tisoče in tisoče zavednih Slovencev širom naše domovine, je brez oklevanja takoj, ko je na podlagi dobljenih podatkov, proučila položaj in stanje šole pri Sv. Treh kraljih, sklenila postaviti nov, svetel in udoben hram prosvete. S tem je pokazala, koliko se trudi in žrtvuje za uboge kozjaške malčke, zdravega, a v bedi živčnega naroda. To delo naj bo zopet

opomin vsem onim, ki bi lahko pomagali, a se odtegujejo, ki bi lahko žrtvovali, pa tega ne delajo, ki bi lahko zidali, pa podirajo.

Dejstvo, da je spet učiteljstvo tu na delu, ki je akcijo za novo šolo započelo, zainteresiralo vse in tudi akcijo končalo ter izročilo njen sad kmečkemu narodu, je zopet verjen dokaz, da so vse klevete, ki so naperjene proti učiteljstvu, češ da ne dela za narod in z narodom, ničeve, kajti dokazi pričajo o delu, ki ga opravlja.

V nedeljo pa vse, kar čuti z našim obmejnim ljudstvom, in vse, kar ljubi naš obmejni Kozjak, k Sv. Treh kraljem, da bomo tako skupno manifestirali narodno, prosvetno in kulturno delo naše CMD. — vr.

Uredba o odtujevanju nepremičnin

Ministrski svet je na predlog pravosodnega ministra izdal novo uredbo, s katero se ukinja veljavnost uredb z zakonsko močjo glede omejitve odtujevanja nepremičnin na področju apelacijskih sodišč v Ljubljani, Zagrebu in Novem Sadu. Navedene uredbe so veljale za ozemlje vseh krajskih sodišč s področja okrožnih sodišč v Mariboru, Murski Soboti, Celju, Ljubljani, Novem mestu, Varaždinu, Bjelovaru, Somboru, Subotici, Veliki Kikindi, Petrogradu in Beli Crkvi. Po predpisih teh uredb je bil v tem

ozemlju dovoljen prenos lastništva nepremičnin na temelju pravnih poslov med živimi samo po odobritvi posebnih komisij za prenos nepremičnin. Ta omejitve sedaj ni več v veljavi. Neizpremenjeni pa ostanejo zakonski predpisi o pridobitvi lastnine na zemljišča, ki so v zvezi z vojaškimi utrditvami in katera se nanašajo na državno obrambo.

o. Minister za pošto je pooblastil ravnatelje poštne direkcije, da lahko v bodoče sami nastavljajo uslužbenice na izpraznjena mesta. Interesenti se naj torej v bodoče obračajo s svojimi prošnjami na pristojne direkcije in ne na ministrstvo, ki bo take prošnje prosicem vračalo. V slučaju potrebe bodo objavljeni razpisi mest v dnevni tisku, za enkrat so vsa mesta zvanjčnikov in služiteljev zasedena.

o S sušilnic za hmelj je padla 70 letna dekla Jera Strahovnikova iz Velenja in dobila nevarne nožranje poškodbe. Prepeljali so jo v slovenjgrško bolnišnico.

Neumorno delo slovenjebistriške podružnice SPD

Navdušeni in požrtvovalni planinci so odkrili lepote južnega Pohorja

Pred nedavnim je bil občni zbor delavne slovenjebistriške podružnice SPD, Podružnica, katero je ustanovil 1922. takratni sodnik v Slovenski Bistrici, g. Štefan Vodošek, se je v prvih letih svojega delovanja omejila na zbiranje članstva, vzbujanje veselja in zanimanja za planine ter markiranje poti na južno Pohorje k Sv. Urhu in k Sv. Treh kraljem, na mirno Tinje in Smartno. Na občnem zboru l. 1930. pa je takratni šolski upravitelj v Tinju, g. Josip Tomažič sprožil misel o zgraditvi potrebne planinske kočice pri Sv. Treh kraljih, ki bi nudila zvezno postojanko na poti preko Pohorja — od Maribora preko Sv. Arehu — Trije kralji — Pesek, Senjorjev dom v Slovenjgradec; druga, pač najlepša pohorska pot pa vodi iz Slovenske Bistrice skozi pohorski Vintgar, mimo bistriškega slapa Suma k Sv. Treh kraljem, na Veliki vrh, mimo Črnega jezera, Ploševé bajte ali Bajgota do lobniškega slapa Šumika preko Smolnika v Ruše. Tedaj je isti občni zbor na predlog Tomažiča ter na priporočilo takratnega nadzornika podružnice SPD, dr. Senjorja sprejel sklep o zgraditvi slovenjebistriške planinske kočice. Pomlajeni društveni odbor je neutrudno zbiral denarna sredstva, kupil zemljišče ter spomladi 1934 pričel z graditvijo. Dom je bil zaslan še isto leto otvorjen. Že leta 1936. je podružnica zgradila po zaslugi sedanjega načelnika dr. Žnidaršiča Antona 16 m visok razglednik na Velikem vrhu, od koder se nudi najlepši in najlepši razged na vsem Pohorju. Svojo 15letnico je slavila podružnica z otvoritvijo romantične poti ob potoku Bistrici skozi

»Pohorski Vintgar«. Leta 1938 pa je ob dvajsetletnici Jugoslavije odkrila na domu spominsko ploščo. Na njenih velikih planinskih prireditvah — »pohorski shode nazvanih, — je sodelovalo več pevskih društev, tako »Lipac iz Slovenske Bistrice, Šolski mladinski zbor iz Tinja, Živkov septet, Celjsko pevsko društvo ter igrala tovarniška delavska godba iz Gornje Bistrice. Za propagando je poleg številnih časopisnih člankov skrbel foto-odsek z povečavami na velesejmu v Ljubljani in Mariborskemu tednu. Da se je razvila okolica Slovenske Bistrice, Tinje in Smartno v izletniško in letovišcarske kraje, je zasługa slovenjebistriške podružnice SPD, saj je doslej izdala že dva krasna prospekta o južnem Pohorju — z Velikim vrhom ter vso njegovo okolico.

Letos je planinka in smučarka Ojinger Rezi obnovila potrebne markacije tako, da se ne more noben pravi nedeljski izletnik izgubiti, razen če želi rečo piko na vsakem drevesu... (odgovor pišču članka »Od Peska do Sv. Treh kraljev« v »Večerniku«.) Tako so markirane poti predvsem iz pohorske prestolnice Slovenske Bistrice, (katero čaka lepša bodočnost po izgraditvi vodovoda s Pohorja ter po tlakovanju cest!) preko ljubkega Tinja do Planinskega doma pri Sv. Treh kraljih (3 ure); čez Smartno do Ramšaka se lahko pelješ z avtom po krasni cesti, (ki po lepoti in razgledu le malo zaostaja za pohorsko k Arhu), od koder je skozi pravi jelov in smrekov gozd le eno uro peš do največje pohorske cerkve, nadalje k

razgledniku na Velikem vrhu, mimo Ploševé bajte k Šumiku ali mimo Črnega jezera na Pesek (3 ure), k Ruški koči (3 ure) po krasni gozdni poti, po kateri bodo prišli gotovo številni izletniki, ki se bodo pripeljali po pohorski cesti, saj bo od Ruške kočice potreben izlet ali k Sv. Treh kraljem, ali pa mimo lobniškega slapa Šumika na Klopni vrh.

Iz poročil posameznih odbornikov je pa razvideti, da je obisk v domu kljub letošnjemu slabemu vremenu zadovoljiv, da je dom letos prvič bil zaseden od letoviščarjev skozi dva meseca, da je bil dolg pri Hranilnici Dravske banovine v Mariboru znižan od 90.000 din na 60.000, da ima 96 članov ter letos ustanovljeni mladinski odsek. Pri domu bodo nujno potrebna popravila, kakor tudi izpopolnitev opreme v sobah. Pri volitvah je bil izvoljen novi odbor z načelnikom dr. Antonom Žnidaršičem, podnačelnikom dr. Franjo Muhičem, blagajnikom Franjo Kacem, tajnikom Nande Korpnikom ter gospodarjem Herbert Mačkom. V odboru so še: mestni župan dr. Boštjan Schaubach, dr. Simon Jagodič, ga. Irma Rastelger, Pelko Maks, Veldin Joško, Jože Rupnik za mladinski odsek, Ojinger Rezika za markacijski in zimsko-sportni odsek, Jilg Ivan za foto-odsek; namestniki so: dr. Gorup Milan, Miloš Tajnik in trgovec Drago Lepšina, Nadzorovalca računov Maček Viktor in Maks Zaff, Zaupniki pa so: za Tinje župnik Urh Hafner, za Kebejski šolski upravitelj Ivo Pavlič, za Smartno Tomažič Stanko, za Gornjo Bistrico Karlo Bižetnik in za Laporje Ivan Vaupotič, učitelj.

Konec septembra dobimo nov sladkor

Pridelovalci sladkorne pese so letos omejili obseg setve zaradi tega, ker jim doseganja odkupna cena ne nudi dovoljno odškodnino za delo in stroške, ki so pri tej rastlini večji kakor pri večini drugih kulturnih rastlin. S posebno uredbo določena cena din. 32.— za 100 kg franko vagon tovorna postaja pridelovalcem ne zadošča ter so začeli akcije, da bi se cene povišale. Vremenske prilike za sladkorno peso v Vojvodini in Sremu, kjer je zanje najugodnejši teren, so jako dobre, tako da je pričakovati, da bo letošnja žetev zadovoljila proizvajalce tako po množini pridelka kakor tudi po odstotku sladkorja. Čeprav je letos s sladkorno peso posejana površina zemlje manjša, pričakujejo strokovnjaki vendarle, da bo letošnja proizvodnja sladkorne pese lahko krila domačo potrebo sladkorja. Kampanja sladkorne pese se bo pričela v prihodnjih dneh, konec septembra pa bo na trgu že sladkor letošnjega pridelka.

Maribor

Navodila za „letalski napad“

Na osnovi uredbe o zaščiti pred napadi iz zraka se izda sledeča naredba za območje mesta Maribora:

Med 25. in 28. t. m. bo v Mariboru po odredbi nadrejenih oblastev dnevna vaja v obrambi pred letalskimi napadi.

Pretečo nevarnost bodo naznanili sledeči znaki: a) več hitro zaporedoma si sledečih topovskih strelav; b) tri minute trajajoče tuljenje občinske sirene s prekinitvami (okrog 6 do 10 minut); c) tri minutno prekinjeno zvonjenje cerkvenih zvonov, po načinu »plat zvonac«.

Prenehanje nevarnosti bodo označili naslednji znaki: a) tri minute trajajoče neprekinjeno tuljenje občinske sirene; b) tri minute trajajoče neprekinjeno pritrkovanje zvonov.

Dne 27. in 28. t. m. je prepovedana običajna raba tovarniških sirene.

Predpisi za ponašanje prebivalstva.

Osebe, katere so ob času objave znaka nevarnosti na ulicah in na drugih odprtih prostorih, morajo te kraje takoj zapustiti in se podati v bližnje hiše, veže, pod obroke itd., tako da bodo zakrite pred opazovanjem iz letal ter obenem zavarovane proti letalskemu napadu.

Osebe, ki jih zateče znak nevarnosti v bližini javnih zaklonišč, naj se podajo tja, dokler je še prostora v njih. V poštev pridejo javna zaklonišča: na Aleksandrovi cesti 54, v carinski pošti, na Meljski cesti 26, v gradu na Trgu svobode, na Rotovškem trgu, na Kralja Petra trgu 4, v hiši g. Stamola, na Frankopanovi cesti 27. Vsa javna zaklonišča so oskrbljena z napisi.

Osebe, katere so ob času objave nevarnosti v javnih lokalih, pisarnah, stanovanjih in ostalih zaprtih prostorih, naj se poslužijo lišnih zavetišč, ako obstojajo, sicer pa morajo ostati v teh prostorih tako dolgo, da je objavljen znak prenehanja nevarnosti.

Osebe, ki se nahajajo na polju v občinskem območju in daleč od stavb, poiščejo primerno kritje (v jarku, jami itd.).

Vrata vseh poslojij je treba takoj po objavi znaka nevarnosti zapreti, okna odpreti, njih zastore (rolaje) pa se mora spustiti

oziroma naokneci (polknice) zapreti. Stati ob oknih in gledati ven je prepovedano.

Vozila z vprežno živino morajo vozniki takoj odstraniti iz glavnih prometnih cest v stranske ulice ali ceste. Živino je izpreči in na kratko privezati, v skrajnem primeru tudi na vozilo, ki pa mora biti zavrtlo. Privezati živino ob hidrante in pri studencih je nedopustno.

Motorna vozila je treba ustaviti na krajih, kjer ne bodo ovirala prometa rešilnih in gasilskih voz, in sicer ob robu desnega cestnišča v smeri vožnje. Ustaviti jih je treba najmanj 10—20 m daleč od hidrantov, studencev, cestnih križišč in mostov.

Prepovedano je postaviti kakršnakoli vozila pred vhomom v javna zaklonišča, bolnice, rešilne postaje, na prometnih otokih, mostovih na cestnih ovinkih ter v ozkih in nepreglednih ulicah.

Potniki morajo iz ustavljenih vozil izstopiti in se skriti v bližnja poslopja.

Trgovine je treba po znaku nevarnosti zapreti in spustiti železne zastore na izlozbah in vratih. Kupci, ki bi se ob tej priliki nahajali v trgovini, morajo tam počakati skupno z nameščenci do znaka prenehanja nevarnosti.

Vsako postajanje po ulicah in odprtih pro-

storih je prepovedano. Na ulicah smejo biti le sledeče osebe: lastniki stojnic in odprtih prodajalnic (na trgih) in potniki, ki gredo na kolodvor, ter bolniki in zdravniki pri iskanju, oziroma izvrševanju zdravniške pomoči.

Ta naredba stopi v veljavo takoj po objavi oziroma doznanju letalskega napada. Vsaka kršitev navedenih predpisov se bo kaznovala po čl. 69. zakona o notranji upravi z globo od 10—500 din, ob neplačilu globe v odrejenem roku pa z zaporom od 1—10 dni. — Predstojnik mestne policije: **Stanko Kos s. r.**

CESTNA POPRAVILA

Glavna prometna žila preko Slovenskih goric v Ljutomer, kjer se vrši avtobusni promet, je na gotovih mestih zelo ozka in je potrebna popravila. V Berkovcih so na ostrem ovinku razširili cesto na ta način, da so razširili most preko potoka. V Bolenčevcih so pod cesto napeljali velike propustne cevi, da se lahko voda odteka. Treba pa še na različnih mestih mnogo del, predvsem bi bilo potrebno odstraniti nevarne in nepotrebne ovinke.

Zborovanje pekovskih mojstrov

Včeraj popoldne je bilo pri Gambrinu veliko zborovanje mariborskih in okoliških pekovskih mojstrov, ki ga je vodil predsednik g. Jakob Koren. Ta je v daljšem poročilu obrazložil novo uredbo o kruhu in o prodaji ter o delu v pekarnah. Nočno delo v pekarnah je prepovedano. Predvideno je maksimiranje cen kruha v vsej Sloveniji. Nove cene bodo takšne, da peki pač ne bodo mogli več dostavljati kruha po preprodajalcih, ker bi se s tem režiže zvišale. Če bi ne bilo preprodajalcev, bi bil lahko kruh cenejši. Izgleda, da bo odlok banske uprave

tudi upošteval. Pečenje kruha po gostilnah ograža mestnega obrtnika, podeželskega pa bo skoraj uničilo. Zato je pričakovati, da bo banska uprava prepovedala tudi gostilničarjem servirati sveži kruh gostom in da bo uvedena stroga kontrola. Kruh za zasebnike, ki ga prinašajo v pekarni v peko, bodo izdajali šele po 18. uri, tako da si bodo morali tudi ti zasebniki nabaviti pri peku kruh vsaj za tisti večer. Nato se je razvila daljša debata glede ponedeljskega in glede prodaje svežega kruha.

V nedeljo ob 14.30 uri vsi na veliko

motociklistično in avtomobilsko dirko na Teznu!

Aprovizacija v mestnih občinah

Pretekli teden je bilo na konferenci v predsedništvu vlade v Beogradu sklenjeno, da se bo poverila mestnim občinam naloga, skrbeti za prehrano prebivalstva na ta način, da bodo ustanovile svoje aprovizacijske ustanove. Sredstva za to naj bi se črpala iz kreditov, ki so bili prvotno določeni za ravateljstvo za prehrano, pa so ostali neizkoriščeni. Po zadnjih poročilih iz Beograda je načrt za

to uredbo že izdelan v sporazumu z bansko upravo banovine Hrvatske. Načrt določa, da se mora v vsakem mestu ustanoviti poseben odbor mestnih svetnikov za aprovizacijo prebivalstva z najvažnejšimi živili. Finančno poslovanje tega odbora bo ločeno od mestnega proračuna, tesno pa bo sodelovanje s Prizadom. Objava uredbe se pričakuje tekom prihodnjega tedna.

VELIKE TEKME V ODBOJKI

bodo v nedeljo 22. t. m. na letnem telovadišču Sokola matice. Tekem se udeležijo najboljši vrste Jugoslavije. So to vrste žup Ljubljana, Zagreb, Beograd in vrsta iz Maribora, ki je oficijelni prvak Jugoslavije. Tekme se pričnejo zarana ob 9 in vabimo vse, ki se zanimajo za odbojko, da si te tekme ogledajo.

300 PISEM UKRADENIH

Zdravnikova soproga Anica Zavadilkova s Trga Svobode je prijavila policiji, da ji je nekdo v njeni odsotnosti, ko je bila na letovanju v Splitu, ukradel 300 do 350 zasebnih pisem. Ta je odprl omaro s ponarejenim ključem. To zagonetno latvino, ki izvira menda bolj iz radovednosti kakor pa iz koristoljublja, raziskuje sedaj policija.

TRGOVSKEMU IN OBRTNEMU NARAŠČAJU V MARIBORU

Sokolsko društvo Maribor-matica želi na novo oživiti delovanje obrtniško trgovskega naraščaja. Ustanovilo bo oddelke za moški in oddelke za ženski obrtniško trgovski naraščaj v starosti od 14 do 18 let.

Bolj kakor ostala mestna mladina, je ravno trgovska in obrtniška mladina potrebna organizacije, ki ji nudi posebno v sedanjih težkih časih možnost pravilne telesne in duševne vzgoje. Sokolska vzgoja nudi v polni meri vse te možnosti, ona se je prilagodila potrebam današnjega časa, sokolska vzgoja je telesna, duševna, narodna in demokratična, občevanje med Sokoli je bratsko. Sokolska vzgoja vas bo usposobila, da si boste v življenju laže priborili čim boljše mesto. Marsikateri ugledni obrtnik in trgovec se ima za svoj uspeh v življenju zahvaliti sokolski vzgoji.

Zato ne odlašajte več! Pristopite k obrtniško trgovskemu naraščaju Sokol-

skega društva Maribor-matica! Prijavite se pred telovadno uro pri vaditelju! Pripravite s seboj še svojega tovariša (tovarišico).

Za ženski obrtniško trgovski naraščaj so telovadne ure vsak ponedeljek in četrtek ob 20. v Cankarjevi šoli, za moški obrtniško trgovski naraščaj pa vsak ponedeljek in četrtek ob 20. v klasični gimnaziji. — Uprava in načelstvo Sokolskega društva Maribor-matica.

m Zanimiva razstava v Brezju. Gospodarsko društvo v Brezju pri Pobrežju priredi danes in jutri v Lešnikovi dvorani zanimivo razstavo sadja, zelenjave in mlarih živali. Vstopnine ni.

● **Moderne budilke** bogata izbira nizke cene
M. Jigerjev sin, Gosposka ulica 15

m G. Franc Volk iz Studencev nas je naprosil v zvezi z včerajšnjo notico v našem listu za objavo, da ni izginil neznanokam, temveč da se je moral preseliti radi zlobnih jezikov.

m V nedeljo koncert v parku. V primeru ugodnega vremena priredi vojaška godba pod vodstvom kapelnika Jiraneka jutri, v nedeljo, dne 22. t. m. od 11. do 12. v mestnem parku promenade koncert.

m Preprogo vredno 1200 din je nekdo ukradel ženi trgovskega potnika Tereziji Tarkuševi iz Miklošičeve ulice 2.

m V Zemum so se peljali skozi Maribor nemški bolničarji in bolničarke, kjer bodo nameščeni v taborišču za besarabske Nemce. Bilo je 100 bolničarjev — pripadnikov SS oddelkov — ter okoli 50 tako zvanih „rjavih sester“ kakor v Nemčiji te bolničarke nazivajo. Vsi so bili uniformirani.

m Zenin in nevesta stara skupaj 158 let. Te dni sta stopila v Mariboru pred oltar 90letni Ljudevit pl. Raizner, podpredsednik banskega stola v Zagrebu v p. ter 68letna Jožefa Krcivoj, uradnica v p. iz Zagreba.

Pozor! Največja izbira
Muzikalij
po originalnih cenah v hiši glazbe
»Harmola« - Perc Oto

● **Motociklistična in avtomobilska dirka v nedeljo ob 14.30, Tezno.**

m AH res še nimate nove srečke drž. razredne lot. V kratkem se zopet prične novo kolo državne razredne loterije, ki je tudi ob priliki svojega nedavnega glavnega žrebanja razdelila tudi v naši ožji domovini celo vrsto večjih dobitek. Ker je zanimanje za žrebanje drž. razredne loterije baš v današnjih težkih časih izredno veliko, se priporoča, da si čimprej nabavite nove srečke državne razredne loterije, ki so v veliki izbiri na razpolago v naši hiši sreče bančni poslovničnici **BEZJAK**, Maribor, Gosposka ulica št. 25 (tel. 20-97). Glej v ostalem oglasu v današnji številki.

Pretresljiv prizor...

se je nudi včeraj opoidne v Marijini ulici ljudem, ki so bili priča obnubi mladega moža, ki je pretresljivo okaje v pretrganostih stavkih pripovedoval pasantom svojo nesrečo.

Nedavno je posodil nekemu prijatelju vso svojo dediščino 15.000 dinarjev. ki pa mu jih le-ta ni hotel vrniti iz enostavnega razloga, ker mu jih je paže že vrnil. Zato je prišlo do sporazuma in je bila v tej zadevi včeraj razprava na tukajšnjem sodišču. Mladi mož je tožbo izgubil in z njo svojih 15.000 dinarjev. Obup je privedel mladega moža že tako daleč, da je obljubljal med strašnimi izbruhi joka, da si bo končal življenje. Pasantje, ki se jim je mož smilil, so ga tolažili in se spraševali kakšna bi bila pač nezmotljiva božja razsodba v tem primeru.

● **Jutri 22. sept.**, ob priliki velike cerkvene slavnosti vse vljudno vabita gostilničarja **Lebe, Razvanje**

● **GRIC OSET** — Sladki vinski mošt

● **Zobozdravnik dr. ŽGUR** zopet redno ordinira.

● Izredni občni zbor organizacije tekstilnih tehnikov se vrši 22. sept. 1940, ob 9. uri pri „Orlu“. Odbor.

DOSPEDI KLOBUKI NAJNOVEJŠIH OBLIK PRI A. HEDŽETU, MARIBOR

● **Institut de danse Pečnik** otvori sredi oktobra svoj plesni tečaj.

m **Društvo Rdečega križa na Teznu** priredi v nedeljo, 22. t. m., ob pol 15. koncert na vrtu gostilne Sabeder na Teznu. Vas vabi odbor.

m **Zdravniško dežurstvo OUZD** za nujno pomoč članom in njihovim upravičenim svojem ima v nedeljo 22. t. m., g. dr. Toplak Lojze, Porečje, Aleksandrova 6.

m **Sokolsko gledališče v Studencih** bo nocoj ob 20. odprlo novo sezono. Upriporili bodo nad vse zabavno igro v treh dejanjih „Zadrega nad zadrego“, ki jo je režiral Korče.

PORTRETNE FOTOGRAFIJE, foto JAPELJ, Gosposka 18/L.

● **Jesen in zima na Jadranu!** Društvo jugoslovenskih upokojenih častnikov in vojaških uradnikov ima v Bjeli — Boka Kotorska — svoj lastni dom, ki je v poletnih mesecih bil vedno popolnoma zaseden. Krasno južno podnebje, od vetra zaščitena lega doma, lepi sprehodi po obalah sinjega Jadrana in gozdovih pinih, odlična oskrba in izvrstna prehrana, vse to omogoča tudi jeseni in pozimi prav prijetno in zdravo bivanje. Cena cele oskrbe din 46.— dnevno tudi za nečlane. Podrobnejša pojasnila daje Združenje penz. oficira i voj. činovnika kraljevine Jugoslavije, Beograd, Prestolonaslednika trg. 5, kakor mestna uprava istega združenja v Mariboru.

● **SLIKE ZA DIJASKE KNJIZICE.** Foto: **JAPELJ, Gosposka 18-L.**

● Za veliko medklubsko **motociklistično in avtomobilsko dirko** se je prijavilo rekordno število tekmovalcev iz vseh krajev Jugoslavije. Prireditve se vrši v nedeljo, 22. t. m., ob 14.30 na dirkašču Tezno in bo brez dvoma vzbudila med občinstvom veliko navdušenje. Predprodaja vstopnic pri „Putniku“. Avtobusi na razpolago od 13. ure naprej.

● **Motociklistična in avtomobilska dirka v nedeljo ob 14.30, Tezno.**

Kino

● **Grajski kino.** Samo vključno do nedelje vesela komedija „Pevec zapeljivec“. Smeh, pelje, zabava in zopet smeh. — Pride: „Stiri hčerke profesorja Sempa“.

● **Union kino.** Velenapeti senzacionalni pustolovni vojvojski film „Zoro maščevalac“. Film vratolomnega tempa in nevarnih podvigov.

● **Esplanade-kino.** Velefilm „Hotel Imperial“. Krasna globoka vschina, pelje donskih kozakov. Isa Miranda, Ray Milland, Ernst Verebes.

● **Zvočni kino Pobrežje.** 21. in 22. sept. „V carstvu valčka“ s dodatkom smešnice in Fox Novosti.

Tekstilnemu delavstvu so spet zvišali mezde

Zveza tekstilne industrije dravske banovine je na zadnji seji sklenila, da predloži svojim tekstilnim industrijam, da povišajo delavske mezde za 0.50 din na uro. To zvišanje je že velik del tovarov izvedel, le pri nekaterih so ostale mezde še nepovišane. Od začetka vojne, torej v enem letu, so bile mezde tekstilnemu delavstvu 4 krat povišane. Prvič so bile povišane lanskega novembra za 10%, drugič februarja za 0.25 din na uro, tretjič maja tudi za 0.25 din na uro in četrtič sedaj, ko so povišane za 0.50 din na uro. Ker je pred vojno minimalna mezda znašala približno 3.— din in je bila od no-

vembra do danes povišana za 1.30, pomeni to, da so se mezde tekstilnega delavstva v enem letu zvišale za čistih 43%. Ker pa je naša tekstilna industrija že pred vojno plačevala vedno večje mezde kot so minimalne, in sicer po statističnih podatkih povprečno 4.— din na uro, znaša povišanje mezde: 10% = 0.40 plus 1.—, skupaj 1.40 din, kar pomeni z baze 4.— din povišanje za čistih 35%. Draginja raste dnevno. Ker so se kmetijski proizvodi n. pr. podražili za 100 do 200%, obleka za 30 do 40%, obutev nekaj manj, stanarine pa sploh niso višje, je iz povišanja mezd tekstilnemu delav-

stvu razvidno, da gre povišanje mezd paralelno z draginjo.

32 delavk odpuščeni

Z verodostojne strani smo obveščeni, da je Mariborska tekstilna tvornica Mauthner v Melju včeraj odpustila 32 delavk. Odpuščene delavke so ali poročene ali pa živijo doma na posestvu. Vsaka odpuščena delavka je dobila 30 kg moke in plačo za 14 dni. Delodajalec je odpust utemeljil s pomanjkanjem surovin ter delavkam obljubil, da jih bo po možnosti po enem mesecu spet zaposlil.

Prirodopisna kramljanja

Domovina naših najvažnejših hranilnih kultur

Dr. Stanko Bevk / Najstarejše evropsko žito je proso

Poleg mesa so riž, krompir in žitna moka najbolj važni pridelki za človeško prehrano. Riž je jako stara kulturna rastlina. Na Kitajskem ga goje že 5000 let in riž zastopa tamkaj in tudi v sosednjih deželah naš vsakdanji kruh. Okoli 750 milijonov ljudi, torej preko ene tretjine vseh prebivalcev na zemlji se prehranja več ali manj samo z rižem. Proti zapadu se je razširila saditev riža šele za Aleksandra Velikega, ko so bila že

obširna riževa polja v deželi med Evfratom in Trigrido.

Arabci so riž zanesli v Egipt in potem v Španjo, kjer so izboljšali že od Rimljanov narejene vodne naprave za namakanje suhih pokrajin. V Italiji so uredili riževa polja šele v prvi polovici 16. stoletja in od tam se je pridelovanje riža polagoma razširilo še v druge južnejše evropske dežele. V Ameriki so začeli z riževimi nasadi šele v začetku 18. stoletja. Dandanes se pridelava vsega skupaj preko

200 milijonov ton riža na leto kar je skoraj dvakrat več kakor ves svetovni pridelavec pšenice. Riž raste divje po vlažnih krajih Indije in tropične Avstralije, neka zvrst tudi v Afriki. Ta ne potrebuje toliko vlage kakor navadni riž in se imenuje gorski riž. Ni splošno znano, da se riž seje na posebne lehe in se potem sadike v šopkih presajajo na polja.

V toplih krajih zori riž dvakrat v letu Malo znano je, da raste najbližji sorodnik riža, divji ali kritocvetni riž (*Oryza clandestina*), tu pa tam tudi pri nas po jarkih in močarinah, pa dozori le v najbolj toplih letih.

Krompir, katerega domovina so visoke planote v južnoameriških Andih, se je šele proti koncu 18. stoletja razširil kot človekova hrana po Evropi. V Rusiji so ga pričeli na pritisk odločujočih činiteljev saditi šele v l. 1844.

Svetovna produkcija krompirja se cenil na 188 milijonov ton.

Od te množine pa se mnogo pokrmi, še več pa porabi za pridobivanje špirta.

Žitno moko meljemo v glavnem iz pšenice, rži in koruze. Koruza ali turščica je doma v Mehiki ali Guatemali. Po odkritju Amerike so jo prinesli l. 1520 na Španjo, od koder si je v teku 17. stoletja, torej sto let prej kakor krompir, osvojila južno in srednjo Evropo. Za Kolumba je bila koruza v Ameriki že davno važna kulturna rastlina in je tamkaj še danes najvažnejša.

Koruza uspeva tam, kjer je dosti toplo poletje kjer ne dozoreva, jo sejejo tudi za zeleno krmno živino. Kot izključna hrana povzroča turščica posebno bolezen, podagro, tako kakor riž svojo obolenje beriberi, ki mu je vzrok pomanjkanje vitaminov.

Pšenico sejejo od najstarejših časov, kar se je človek stalno naselil. Za naše kraje je ugotovljena že za kamnifne dobe, v tem ko nastopa rž šele v železni. Pšenica se je širila od južnozpadne strani po Evropi, nasprotno pa rž od severa proti jugu in to šele v 4. stoletju po Kr. r. Severna meja pšenice ne presega mnogo meje za vinsko trto, rž pa je precej bolj odporna napram mrazu in sega v Evropi do 69° sev. širine, v Sibiriji pa do 60 stopinj.

V Alpah uspeva rž še do višine 1800 m nad morjem, pšenica pa, ki ljubi toploto, na ugodnih legah le do 1500 m. V Evropi se pridelava pšenice letno 40 milijonov ton, na vsem svetu pa do 125 milijonov ton. Produkcija rži je manjša, pa se je precej porabi tudi za druge svrhe in ne samo za mletenje. Dolgo časa so menili, da so naše najvažnejše žitarice, kakor pšenica, rž, ječmen in oves, umno vzgojene

iz divje rastočih trav z malocvetnimi klasi. Vendar se je le vsak raziskovalec čudil, kako bi znali davni prednamci kaj takega doseči, ko tudi danes prav za prav ne znamo drugega kakor križati posamezne vrste in zvrsti, pa še te ne vedno z uspehom. Enoznata pšenica se n. pr. da križati z drugimi vrstami, toda križanci niso več rodni. V najnovejšem času, poročajo časopisi, se je posrečilo ruskemu strokovnjaku Cicinu s križanjem do-

seči žitno vrsto s posebno velikimi klasi, ki imajo do 400 zrn. Tudi je baje vzgojil pšenico, ki potrebuje

za vso rast do dozoritve samo 67 dni

kar je posebno važno za pokrajine s kontinentalno klimo, t. j. s sicer jako toplim, pa kratkim poletjem. Glede na izvor naših žitaric danes vemo, da rastejo naša žita vseh vrst prav taka, kakor jih imamo v kulturi, divje po težko dostopnih in dotlej nepreiskanih pokrajinah zapadne Azije. Pšenico vseh vrst so našli v Afganistanu, Kefiristanu, Kašmiru in sosednjih notranjeazijskih goratih deželah, neke tudi v Abesiniji.

Ječmen raste divje v mnogih zvrsteh

od severnega dela Afrike tja do Turkeстана, tu pa tam še dalje, celo do Kitajske. Tudi rž raste kot endemična rastlina v Prednji Aziji, in sicer v dveh vrstah, namreč kot trajna in kot enoletna rastlina. Ni izključeno, da je prišla rž izprva v Evropo kot plevel med pšenico. Najbrže so jo tam, kjer pšenica ni dobro uspevala ali dozorevala, videč, da rž dozori, začeli samo sejati. Oves je doma v

višinah Abesinije in pa na Kavkazu. Skoraj gotovo je bil tudi ta izprva le plevel med pšenico in ječmenom.

Lahko se torej reče, da je

Osrednja Azija domovina naših najvažnejših žitaric.

Pa ne samo te rastline so se od tam razširile v naše pokrajine, tudi več drugih koristnih rastlin smo od tamkaj dobili, kakor n. pr. češnjo, slivo, marelico i. dr. V teh pokrajinah je tekla tudi zibelka človeškemu rodu in od tam se je razselil na vse štiri vetrove. Izgleda, da je vzel seboj našete hranilne rastline in najbrže tudi nekatere udomačene živali.

Najstarejše evropsko žito je brez dvoma proso. Ostanke njegove nahajamo v najstarejših izkopninah človeških naselbin. Prvotna rastlina je najbrže doma v severni Prednji Indiji, kajti od nekdanjega že sejejo tudi v Vzhodni Indiji, na Kitajskem in Japonskem. V naših krajih sta proso izpodrivala pšenica in ječmen, skoraj izpodrinil pa ga je krompir, zato je kaša, ki se je pred leti hladila še v vsaki kmečki veži, skoraj popolnoma izgini-la z javorovih miz.

Pogled na neko mesto v zahodni Nemčiji po napadu angleških bombnikov

Živali kot samostojni zdravniki

V neke mameriškem živalskem vrtu so napravili zanimiv poskus. Bolno žival so pustili v kletki, toda v njenem dosegu so položili vse hranilne razstline, ki jih je najti v naravni okolici, v kateri se je bolna žival zdravila z zelmi, ki si jih je izbirala iz kupa.

Bržkone bi sploh ne bila obolela, če bi imela že prej na razpolago takšne zeli, kajti živali se za svojo potrebo dobro

razumejo na naravna lečila. Tako si iščejo črni ameriški medvedi nekaj odvajajočih jagod, da se po zimskem času popolnoma ozdravijo. Mladi purani jemljejo grenke liste kot dražilo, ki jih krepča. Kadar dobivajo damjaki nove rogove, iščejo apnene vode. Apno potrebujejo za svoja jajca tudi gorske ptice, zato iščejo krajev, kjer dobe lahko školjke.

Potomstvo enega molja

Katera gospodinja ne pozna moljev, ki kot majhni, drobni metuljčki priletijo v topli poletni dobi iz temnih koticov sob. V toplih stanovanjih pa jih lahko opazite tudi pozimi. Še bolj jih pa poznajo gospodinjne radi njihove uničevalne delavnosti. Samice izležejo do petdeset jajčec, iz katerih se izležejo drobne ličinke. Te se hranijo izključno s snovmi, ki so živalskega porekla. Tako uničujejo prav najdragocenejše stanovanjske predmete. Ličinke se za nekaj časa zabubijo in iz bub se razvije spet nov molj. Tako se molji množijo silno hitro. Od ene edine samice izhaja letno v treh ali štirih generacijah okoli pol milijona ličink. V tem času lahko uničijo, če se jim to ne onemogoči, okoli 46 kg volne. Da bi preprečili škodljive molje, uporabljajo v gospodinjstvu vsi sredstev. Zadnje čase se eulanizirajo več predmeti, ki bi jih lahko napadli molji: volnene in kožne predmete »prebarvajo« z brezbarvno »barvo«, ki nima tudi nobenega duha ter predmetom ne more škodovati. Zato pa popolnoma zaščiti predmete

pred molji in jih njihove ličinke več ne morejo napasti. Eulaniziranje uvajajo ponekod že kar v tvornici pri sami proizvodnji predmetov. Prav tako je uspešno tudi pozneje, ko so predmeti že v uporabi.

Svinje z močnimi zobmi so bogovom najbolj všeč

Na Novih Hebridih svinjske zobe zelo spoštujejo. Svete so jim tudi svinje same, še bolj pa njihovi zobje. Neki svetovni potnik, ki je dalje časa živel na tem otoku, je imel priliko videti različne zanimive običaje domačinov. Ugotovil je, da je njim življenje svinje več vredno kakor pa življenje otroka. To oboževanje svinje pa je zelo mučno za živila. Mlado prase zelo čvrsto zvežejo za nogo. Nato mu izderejo gornje očnjake, tako da se zobje v spodnji čeljusti lahko še bolj razvijejo. Navadno se spodnji zobje zvijejo kakor spirala. Ti zobje so svetinje

Kje so živele prve ribe?

Prirodoslovce že od nekdanj zanimala, ali so prve ribe, sploh prvi vretenčarji živeli v sladki ali v morski vodi. Po lastnem prepričanju bi zanesljivo rekli, da so prvi ribe živele v morju. To zaradi obilice rib, še bolj pa, ker v morju žive še danes najmanjše in tudi najenostavnejše živalce.

Natančna raziskavanja in naplavine okamenin najstarejših rib so dva severnoameriška raziskovalca napotila do iste ga zaključka. Če je okamenina, ki so jo našli, naplavina sladke ali morske vode, lahko doženejo na različne načine: posebno pa po raznih fosilijah. Po najdbah okamenilih rib, ki so zelo malo podobne drugim fosilijam, se zdi, da je izhodišče vseh rib sladka voda. Tudi iz svojstva okamenin lahko marsikaj sklepamo. Iz raziskavanj obeh ameriških raziskovalcev U. S. Romerja in B. H. Groverja spoznamo samo dve dejstvi: iz okamenin sklepajo, kako so se s časom ribe razmnoževale, hkrati pa so spoznali, da so v silurju in v pradevonski dobi živele samo sladkovodne ribe. Pozneje so se pa ribe razmnožile tudi v morju.

Motorji na „vulkanski“ pogon

Na Islandu izkoriščajo tople vrelce za ogrevanje hiš, za pranje, kuhanje in v najrazličnejše druge svrhe. Italija nima ne dovolj premoga, tudi vodnih sil ima malo. Ima pa tudi ona vulkane, katerih sila je bila dosedaj neizkoriščena. V Italiji »delujejo« trije vulkani in sicer Vezuv, Etna in Stromboli. Pri Firenci izkoriščajo že par let vulkansko energijo na ta način, da zajamejo prirodne pline, ki imajo zelo visoko temperaturo. Uporabljajo jih za proizvodnjo pare, ki žene neko električno centralo. Nedavno pa so bili izdelani posebni načrti za izkoriščanje plinov iz Vezuva. S šestimi velikimi cevmi bodo zajemali pline iz ognjeniškega žrela in jih odvajali v centralo za zbiranje toplote. Cevi bodo napeljane izredno globoko v žrelo. Po nekaterih predlogih naj bi pline iz Vezuva izčistili in uporabljali za pogon motorjev. Vprašanje pa je, ali bodo mogli cevi in druge naprave zaščititi pred ognjeniški izbruh.

Spomnite se CMD!

UBIL MERJASCA IN ODKRIL ZLATO ZILO

Joe Mac Cormick iz New Zelanda je nekega dne odšel na lov na merjasce v hribovit in neraziskan kraj. Mladi lovec je imel srečo ter ustrelil velikega merjasca, ki se je skotalil v reko pod hribom. Ko je Cormick med iskanjem prišel do reke, je zagledal kamen, ki se je močno svetlil. Odkrušil je kamen in ugotovil, da je odkril zlato žilo. Tam je sedaj bogat rudnik zlata, do katerega je prišel mladenič po zaslugi ustreljenega vepra.

»Deset minut ste že pri telefonu, ue da bi spregovorili besedico.«
»Pst! Pst! Na telefonu je moja žena!«

Zakaj je vsaka pomlad spet „zelena“

Na vprašanje, zakaj rastline spomladi ozelene, je mogoče odgovoriti popolnoma jasno s pomočjo mikroskopskih raziskovanj in analize sončne svetlobe.

Kakor vemo, so mala zrnca listnega zelenila v rastlinskih stanicah, ki dajejo listom barvo. Ta zelenilska telesa so tišči stroji, s katerimi si rastlina iz zračnega ogljika pripravlja škrob. Svoj položaj

neprestano spreminja, in sicer v skladu s svetlobo, ki jim je na razpolago.

Če je svetloba posebno šibka, se razdelijo preko vse listne površine, da bi to svetlobo čim bolj izkoristili. Kadar je mnogo sončne svetlobe, pa se zelenilo zbira skupaj, da bi čim bolj obšlo neugodne vplive, ki bi jih mogla imeti premočna svetloba. Zelenilo ali klorofil, ka-

kor se imenuje z znanstvenim imenom, je sprva brezbarvno in ozeleni šele pod vplivom sončne svetlobe. Zbira se v skladu s svojo nalogo pred vsem v površinskem tkivu, zlasti pa v listih, ki so večinoma ploski. So pa rastline, ki so celo v koreninah malo zelene. Druge rastline, kakor gobe in bakterije, pa zelenila nimajo.

Ženski kotiček

Nekaj o maksimiranih cenah

Nikakor naj si kdo ne misli, da imam morda kaj proti temu, da se določi tej ali oni življenski potrebnosti neka od oblasti predpisana cena, katero je potem pod kaznijo zabranjeno prekoračiti. Nasprotno, takšne odredbe je treba le toplo pozdraviti, saj v neznosni draginji vseh in

v pomanjkanju nekaterih življenskih potrebščin človeku kar sapa zastaja ob misli na bližajočo se zimo.

Nekaj pa pri tej odobravanju vredni odredbi ni v redu. Zakaj se maksimirajo cene le onim življenskim potrebščinam, katere proizvaja naš kmet, njemu se prodajna cena kratkoma določi. Kako naj

kmet vzdrži pod takšnimi pogoji. Lansko leto, ko so bili neprimerno boljši časi in je kmet vse kar potrebuje lahko kupil po neki zmerni ceni, je lahko nemoteno prodajal krompir tudi po 2 din kg ali še več, če je imel srečo. Letos pa, ko je itak kmet prizadet po slabi letini (tudi krompirja je mnogo zagnilo), ko mora vse, česar sam nima, nepopisno drago plačevati, se mu določi cena krompirja na 1,60 oz. 1,50 za kg. Razume se, da mu sedaj dajo 1,50 oz. 1,60 le za najboljši krompir, nekoliko slabšega ali drobnejšega pa mora dati še ceneje.

Nikomur pa ne pride na misel, da bi zaježil naraščanje cen pri obupu in obleki. Res je, težko je tem stvarim maksimirati ceno kakor krompirju, ni pa težko videti golega izkoriščanja, ako gledaš v izložbo vidimo, kako leze cene pri paru čevljev iz tretjega že v četrti stotak. In podobnih primerov je mnogo, za naš žep naravnost preveč.

Sonce, solata in naše telo

Nikomur niso dobrodošli prvi znaki staranja. Temu se pojavijo prej, onemu pozneje, vsakemu pa prehitro. Pogosto pa se zgodi, da človek predčasno ostari v toliki meri, da moramo to smatrati kot nemoralen pojav. Vedeti pa je treba, da si človek sam meri in kroji svojo navidezno starost. Tvoje lice je fotografija tvojega življenja.

Človek samega sebe pogosto preveč zanemari. Posledica je nepopravljiva, namreč predčasna ostaritev. Kdaj se postaramo? Takrat, ko zahtevamo od našega telesa oz. naše kože več nego nam zmore dati. Premislimo malo samo to: v poletju smo dali naši koži in našemu telesu mnogo. Telo smo razgibali in pogosto okopali v sveži vodi, kožo smo sončili, zračili, masirali in mazali z raznimi za kožno tkivo redilnimi kremami. Čim postane hladno, se konča kopanje,

solnčenje in vse kar je s tem v zvezi. To je za kožo in telo tako hud udarec, da ga sicer prenese, toda posledica se kaže v večji postaranosti nego bi bilo sicer potrebno.

Zato ne smemo z negovanjem našega telesa tako na mah končati. Najprej bo seveda odpadlo kopanje v naravi, dolgo pa lahko ostanejo še zračne in sončne kopeli, skozi vse leto pa masaža. Posebno priporočljiva je masaža s suhimi, seveda ne preostriimi krtačami, nadalje dnevno drgnjenje telesa s prestano, hladno vodo, vsekakor pa seveda tudi dnevna telovadba, katera neverjetno veliko pripomore k gibčnosti in mladostnemu izrazu telesa.

Velike važnosti pa je tudi hrana. Neki zdravnik pravi, da je za soncem telesu najpotrebnejša solata, in sicer solata iz vseh vrst sočivja.

Par besed o ročni torbici

Dočim nosi moški vse to, kar pač človek lahko vsak hip potrebuje (robec, denar in slično), razsejano po vseh mnogobrojnih žepih svoje obleke, nosi ženska torbico. Brez torbice si ženske ne moremo predstavljati, najtežje pa si predstavlja ona samo sebe, ker če je brez torbice, sploh ne ve kaj bi z rokami, ne zna ne hoditi, ne govoriti. Torbica ji daje neko ravnotežje.

Ročna torbica ni nikaka modna kaprica, ampak nekaj, kar lahko prištevamo med zelo pametne in koristne stvari. Če

bi se možje zavedali, kako jim razna krama, ki jo nosijo dnevno po žepih, uničuje obleko, bi se menda tudi odločili za neko vrsto torbice, v kateri bi vse to, česar ne morejo pustiti doma, prenašali. Ženska pa na svoji obleki v prvi vrsti nima toliko žepov, drugič pa bi ji razne izbokline, ki bi jih povzročali robci, denarnice, notesi in podobno, prav nič ne pripomogle k lepi liniji.

Zelo neprimerno pa je, če prenaša dama v torbici vse potrebne in nepotrebne reči, ki si jih želi imeti vedno pri sebi.

Tako se spremeni torbica v pravo rotopotarnico ali muzej. Med vso navlako v potrebi komaj najde to, kar rabi in išče.

Težko časa se je izdelava torbic tako izpopolnila, da predstavlja danes okusno izbrana torbica res lep komad ženske garderobe. Danes so torbice nekaj, kar mora biti v popolni harmoniji z obleko, obuvalom in pokrivalom. Lepa in dobra torbica je sicer draga, pač pa nam služi, če je solidne barve, celo vrsto let.

Kaj bi kuhala?

Ponedeljek:

Opoldne: 1. Telečja obarna juha. 2. Kruhovi emoki. 3. Jabolčni kompot.

Zvečer: Krpice s krompirjem. Solata

Torek:

Opoldne: 1. Goveja juha. 2. Goyedina. 3. Ohrovt s krompirjem.

Zvečer: Kislja jetra. Tirolski emoki.

Sreda:

Opoldne: 1. Krompirjeva juha. 2. Bržola s čebulo. 3. Zličniki. 4. Solata.

Zvečer: Ajdovi žganci. Kislo mleko.

Četrtek:

Opoldne: 1. Juha iz prekajenega mesa. 2. Prekajeno meso. 3. Krompirjev pire. 4. Buče.

Zvečer: Krompirjeva solata. Kava.

Petek:

Opoldne: 1. Fižolova juha. 2. Jabolčni zvitki.

Zvečer: Kava z žganci.

Sobota:

Opoldne: 1. Zelodčna juha. 2. Krpice s šunko. 3. Solata.

Zvečer: Možgani z jajcem. Paradiznikova solata.

Nedelja:

Opoldne: 1. Ragu juha. 2. Nadevano pečeno pišč. 3. Dušen riž. 4. Solata.

Zvečer: Buhteljni. Caj.

Kašnat žganci.

Zavri v loncu 1 liter vode in jo osoli. V zavrelo stresi 1/4 l z gorko vodo oprane kaše ter jo počasi kuhaj, da popije vso mokroto. V ponvi zagreji žličo masla, zabeli kašo, jo prav dobro zmešaj, pokrij in postavi za 5 minut v stran. Žgance zdrobi z vilicami v skledo in jih po vrhu zabeli z razgretimi ocvirkami. Postavi jih kot samostojno jed s kislim zeljem, repom, solato ali zavretilim mlekom na mizo.

Usukanec z gobami. Zavri 2 l vode, jo osoli in prideni 3 pesti poparjenih in ožetih gob. Ko se gobe nekaj minut kuhajo,

jim prideni 1 pest iz moke in jajca napravljenega usukanca. Ko vse skupaj 10 minut vre, prideni redko rumeno prežganje iz 2 žlic masla in žlico moke, pusti, da vse skupaj še nekaj minut vre, prilij žličo kisa in postavi na mizo kot samostojno jed.

Juha. Razgrej 5 dkg masla ali masla, stresi vanj 5 dkg zdroba in mešaj, da se nekoliko zarumeni. V zarumenjeni zdrob prilijaj počasi 1 1/2 l petrišiljevke in vednim mešanjem, da se ne napravijo strukelci. Tudi lahko mešaš tej juhi 1—2 žlici drobnih gob ali pa zdrob z nekaj žlicami mrzle vode in ga stresi takoj med mešanjem v zavretilo govejo juho ter kuhaj 20 minut.

Pretlačena fižolova juha z ječmenčkom in kožicami. Namочи zvečer 1/4 belega fižola; drugi dan ga zavri, odcedi in na novo zalij z 2 l tople vode, prideni 1 ali 2 (30 dkg) sveži svinjski in nekaj koscev zrezane čebule, osoli in kuhaj do mehkega. Posebej skuje 1/2 l fižol. Ko je fižol kuhan, ga pretlači z vodo in kožicami vred, prideni ječmenčka, prilij majhno zaje-malko rdečega vina, nekoliko drobno zrezanega zelenega petršilja in ščep popra. Ko vse skupaj prevre, je juha gotova.

Ohrovtova juha s krompirjem. Razgrej v kozi žlico masla, prideni drobno, na debele rezance rezano ohrovtovo glavico in nekaj koščkov čebule; to vse skupaj pokrito duši, da se ohrovt zmešča. Posebej skuhaj zelo debel, na kocke zrezan krompir v 2 l vode; ko je skoraj kuhan, ga stresi s krompirjevko vred v dušeni ohrovt, osoli in kuhaj vse skupaj še nekaj minut.

Srbska solata iz zelenih paradiznikov v kozarcih. Zreži na rezance 1 kg zelenih in obrisanih paradiznikov, 1 kg obrisane zelene paprike, kateri si odstranila peške in peclje, in prav tako 1/2 kg čebule. Vse skupaj stresi v skledo, osoli in pusti nasoljeno 12 ur. Nato stresi vse skupaj na rešetko, da se dobro odteče, deni v kozarce in zalij s kisom, ki ga imaš za kumare. V vsak kozarec nalij vrhu kisa za prst olja, zaveži s pergamentnim papirjem ter postavi kozarce na hladno, suh prostor. Pol ure pred uporabo daj to solato na krožnik in ji prilij olja.

Kaša z gobami. Operi četrt litra kaše, odcedeno stresi v loncu in prilij 2 l tople vode. Istočasno napravi v kozi prežganje iz 2 žlic masla in žlice moke, zarumeni v njem žlico drobno zrezane čebule in zelenega petršilja, prideni 2 pesti poparjenih in ožetih gob in jih praži v prežganju četrt ure. Nato stresi prežganje z gobami vred h kaši, osoli, prideni ščep popra in kuhaj še četrt ure.

Cvetice v vazi in keramika

Pri revnih in bogatih, po deželi in v mestu najdemo skoro v vsaki hiši vsaj ob praznikih in nedeljah šopek rož na mizi. Ako je šopek lepo zbran in v skladu, sklepamo, da so ga sestavile skrbne roke. Danes ne bom navajal, kako se barve skladajo in katere barve bolj poudarjajo važnost tega ali onega cerkvenega ali družinskega praznika, marveč bi pregledali le, kako se ujema cvetica s keramiko in še to bolj na kratko.

Zelo mnogo je odvisna lepota cvetličnega šopka od vaze, v kateri se nahaja. Danes je že toliko vaz: steklenih, kovinskih in keramičnih v vseh mogočih (in dostikrat tudi v zelo nemogočih) oblikah in nekateri, posebno keramične, so posebno lep kras naših stanovanj.

Keramične vaze so že same zelo dekorativne in moramo biti pri cvetju, ki ga mislimo

postaviti v vazo, zelo opretni, da ravno z njim ne ubijemo lepoto in umetnost keramične vaze. Navadno ne denemo vanje večje šopke rož, marveč le večje ali manjše posamezne cvetke, vejice itd.

Spraviti v sklad keramično vazo s cvetjem je dostikrat prav težko in se posreči le gospodinjam, ki imajo že nekoliko umetniškega čuta. Saj moramo tu misliti na vse svetlobne efekte, barvne odtenke, rast rastline in še na okolič, v kateri bo stala vaza. Pogosto dosežemo efekt že z navadno vejico ali rožo, ki jo postavimo v lepo sloko vazo, šop pisanega cvetja pa v široko skledo. Za doumetje lepote cvetja je potrebna tudi umetniško izoblikovana posoda. V takih okoliščinah pa nam bodo cvetke vedno znova odkrivala svoje krasote. Dom brez cvetja pa je mrzel in neprijazen. J.—M.

Sergluz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

104 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Pri tem krđelu, ki nam je tako nepričakovano padlo v roke, smo naplenili precej blaga. Kasneje je še našel Hrobar v gozdu novačkovo čepico. Razparali smo jo, a je bila prazna. Neverjetno trdovraten novaček! Zakaj le potrebuje to malovredno čepico. Mislim sem, da ima v njej vžit denar.

V skrivališču zakurimo. Jemo in pijemo, vendar nismo popolnoma zadovoljni. Ježi nas, ker se nam je izmuznilo Hejtmanovo krđelo.

— No, kaj bi... Nam že pridejo na muho! — pravi Krisa in pobliškava z očmi.

Nastopilo je deževje. Noči so bile temne. Izgubljali smo se vanje kot v skrivnost. Neprestano smo zasledovali Hejtmanovo krđelo. Ko je Krisa spet prodal vse blago, ki se nam je nagrnadilo, je dejal:

— Tako, fanta, zdaj pa vzamemo zares na muho Hejtmana. Za vsako ceno ga je treba dobiti v roke!

— Za vsako ceno! — je svečano izjavil Hrobar.

— Toda tokrat se spravimo nadenj na drug način! — je nadaljeval Krisa.

— Kako? — sem vprašal.

— Kako? — je ponovil Krisa. — Ze-

lo enostavno: v skrivališču jih presenetimo. Ko krenejo na pot čez mejo pojdemo za njimi. Z njimi pojdemo celo v skrivališče!

— Imenitno! — je soglašal Hrobar in se z dlanmi tolkel po kolenih.

Krisa je odšel v mesto, s Hrobarjem pa še naprej taboriva v gozdu. Našli smo si primerno skrivališče. V nevarnem trenutku lahko pobegnemo na vse strani. Zvečer je prišel Krisa:

— Fanta, na pot!

Tipajoč iščemo v temni noči pot in hitimo v smeri proti Minsku, kjer ima Hejtman svoje skrivališče. Krenili smo, čim se je stemnilo. Hiteli smo, ne da bi počivali. Okoli polnoči smo že bili v bližini Hejtmanovega skrivališča. Krisa je tiho preplezal ograjo ter se splazil tik k skednju. Kmalu se je vrnil:

— Tako fanta! Vse v najlepšem redu!

Pohiteli smo k skednju. Skozi špranjo pod vrati smo se splazili na skedenj, kjer je vladala popolna tišina. Na levi strani so bile svišli, kjer so običajno spali novački. Na desni pa je bila slamoreznica in ob njej kupi snopja. V nekem kotu sem opazil precej vreč žita. Skrili smo se za temi vrečami. Krisa nama je dejal:

— Danes bodo prišli in se tudi že vr-

nili. Razumeta? Prinesli bodo dragoceno blago, in še dragocenejšega odnesli: kože za trikratno ceno prineselega blaga. To vama bo opravilo. Toda bodita previdna, kajti tudi Hejtman ima piš-paf... Hrobar bo pri vratih, ti pa jih preiščeš. Hejtmanu vzemi predvsem samokres... Denarja ne išči, ker ga nimajo. Blago pa bodo imeli v vrečah... Pravzaprav bi že morali biti tukaj... Pred nami so odšli, zdaj pa je že dvanajst...

Čez četrt ure smo zaslišali ob zidu skednja šum, ki pa je utihnil.

— Šli so h kmetu, — je tiho dejal Krisa.

Kmalu nato so zaškripala vrata. Čez pod so topotali koraki. Kmet je potegnil iza predpasnika svetilko. Opazili smo tihotapce. Enajst jih je bilo. S pleč so sneli nahrbtnike ter jih zložili ob vratih. Na podu so si nastlali sena. Kmet, Hejtman in še dva tihotapca so naložili nahrbtnike ter jih odnesli. Ko so se vrnili, so prinesli pet velikih nahrbtnikov. V njih so bile natlačene perzijske kože, namenjene na Poljsko.

Sloni ležijo na senu in kadijo.

— Ostanete? — je vprašal kmet Hejtmana.

— Ne. Takoj se vrnemo. Do jutra moramo biti čez mejo. Napijemo se in krenemo na pot!

— Kakor vas je volja! — je dejal kmet.

— Ali bi nam ne mogel prinesiti jaboik. Slišal sem, da imate dobra!

— Dobra so, — pravi kmet, skrije svetilko pod predpasnik in odide.

Na skednju je tema. Novački šepetajo.

Krisa nenadoma veli:

— Hrobar, k vratom! Ti stopi sredi skednja!

— Takoj... Prima! — šepeta Hrobar.

Splazimo se iz skrivališča ter se postavimo na določena mesta. V levici imam svetilko, v desnici odprto repetirko. Plazim se k novačkom, ki se tiho razgovarjajo. Čakam.

— Tu je nekdo tuji, — čujem glas iz teme.

Ta hip posvetim in dvignem repetirko. Od vrat posvetita tovariša.

— Roke kvišku! Ena, dve... sicer dobite kroglo v glavo!

— Lezite na hrbet! — kriči Hrobar.

Vsi so utihnili. Vidim, kako je segel Hejtman z roko v žep. Vem, da išče samokres. Krisa stopi k vratom, odpre jih, in zmeče skoznje nahrbtnike. Zaporedoma preišče novačke. Začnem pri Hejtmanu, ki sem mu vzel samokres.

— Glej, glej, pištolo imaš tudi! — mu rečem.

Židu sem zaplenil tisoč zlatih rubljev, dočim novački niso imeli kaj prida.

— Pojdi! — mi kliče Hrobar.

S hrbtom se pomikam proti vratom. Na progju velim:

— Naj si do jutra nihče ne drzne stopiti s skednja! Kogar zajamemo, ta bo plačal z življenjem!

Ko smo že bili za skednjem, sem opazil kmeta, ki je s svetilko hitel proti skednju. Priskočil sem k njemu ter mu iztrgal koš z jabolki. Posvetil sem mu v obraz ter mu ukazal:

(Dalje.)

Šah

Poglavja iz Grünfeldove obrambe

(1. d4, Sf6 2. c4, g6 3. Sc3, d5!)

V novejšem času se črna šahovska vojska zelo rada in uspešno poslužuje te posebne vrste indijske obrambe proti zavojevalnim poz...

Dr. Euwe je med prvimi v matchu z dr. Aljehinom pokazal, da more beli črnemu vseeno močno otežiti izvedbo načrta in da je res boljše, da ne igrata takoj vseh osrednjih kmetov...

A. I. 4.cd, Sxd5 5. e4, Sxc3 6. bc, c5 7. Sf3, Lg7 8. Le4, Sc6 9. Le3, 0-0 10. h3, cd 11. cd, b6 enako (=) ali 7. Lb5+, Ld7 8. Lxd7, Dxd7! 9. Se2, Lg7 10. 0-0, cd 11. cd, Sc6 12. Le3, 0-0 + ali 5. Db3, Sxc3! (c6? e4) 6. bc3, Lg7 7. Sf3, c5 8. e3, 0-0 9. Le2, Dc7 10. 0-0, b6 11. a4, Sc6! =

II. 5. cd [Ld2, Sxd2!], Sxc3! (Sxg5 6. h4, La3, Sd7 8. Sf3, 0-0 9. Le2, c5 10. 0-0, Dc7 11. Db3, b6 12. Tfd1, Lb7 13. d5 (e5, e6!), a6 z b5 =

C. I. 4. Db3! dc4 (!?) 5. Dxc4, Lg7 6. e4! 0-0 7. Sf3, c6! [a6 8. Lf4 - b6 8. e5! Sg4 ker na Le6 9. ef6!+] 8. Le2, b6 [Le6 (?) je dobro, le če je nato možno Sd5!]

III. Db3, dc4 5. Dxc4, Le6 [Lf5 6. f3! 6. Dd3! Sc6, (Sd5 7. Sxd5 in e4+) 7. Sf3, Lg7 8. e4, Lg4 9. d5, Lxf3 10. gf, Sc5 11. Dc2 z f4, Lg2 in e5+

IV. 6. Db5+? Sc6! 7. Sf3 (Dxb7, Sxd4+), Sd5! 8. Da4, Lg7 =

V. 7. Ld2 [Ld3, dc s Sd7], b6 8. Tc1, Lb7 9. cd, cd 10. Ld3+

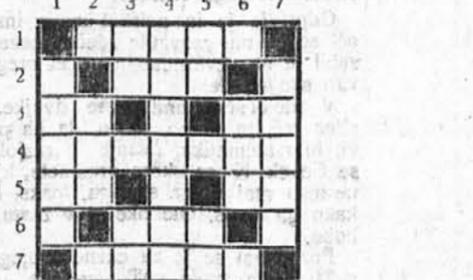
VI. 7. cd? cd 8. Ld3, Sc6! 9. 0-0, Dd6+ ali 8. Ld2, Sc6 9. Le2, h6! 10. 0-0, Sc4+

VIII. 5. Sf3, dc4 6. Dxc4, Le6 7. Dd3, Sa6 8. Le2, Da5 9. 0-0, Tad8 =

D. I. 4. Lf4!, Lg7 5. e3, 0-0 6. Db3, c5! [c6 7. Sf3, dc (ali b6 8. Tc1, Le6 9. Se5, e6 10. Le2, Sd7+) 8. Lxc4, Sd7 9. 0-0, Sb6 10. Le2, Le6 11. Dc2, Sbd5 12. Le5, Lf5 13. Db3! Db6 14. Sd2+, gl. tudi C.] 7. dc (?) Sc4! 8. cd, Da5 9. Sgc2 (Tc1, Sxc3 10. bc, Dxc5 11. Sf3, Lf5 12. Sd2, e5! 13. Lg3, Dc7 14. Le2, Sd7 15. 0-0, Sc5 s Tfc8+) Sxc5 10. Dc4,

III. 6. ... 0-0 7. e3, b6 [tudi Da5 s Sa6+] 8. Tc1, La6 9. Se5, e6 10. Le2, Sd7+ IV. 6. e3!, 0-0 7. Se5, Sd7 8. f4, Sxe5 9. fe, Sxe4 10. cd, Sc3 11. bc, cd 12. c4, Le6 =

UGANKA Poyzpenja se kvišku, pa le ni stremuh; sok drugih le pije, pa ni oderuh; pogodil ga bo deš — če si le od muh!

Vodoravno: 1. mesto v Iraku, znano po petrolejskih vrelcih; 2. iglasto drevo; 3. središče vrtenja, kazalni zaimek; 4. mesteca v bližini Zagreba; 5. oznaka za neznanca, veznik; 6. naplačilo; 7. listnato drevo.

Navpično: 1. reka v Bosni; 2. pritok Visle, ki tvori v Karpatih; 3. reka v Rusiji, ploskovna mera; 4. angleški otok južno od Arabije; 5. mezopotamsko prameno, igralna karta; 6. smer reke; 7. plemiški naslov.

RESITEV ZADNJE KRIZANKE: Vodoravno: 1. Vodnar, 2. banka, 3. ar, os, 4. Rus, kri, 5. ah, aj, 6. krača, 7. askari. Navpično: 1. baraka, 2. varuh, 3. on, k, k., 4. DKW, ura, 5. na, ar, 6. orači, 7. Rusija.

Rešitev zadnje uganke: lastavica.

Sba6 11. Sd4, e5! 12. de, Sxe6! = II. 7. cd! cd 8. ed, Sd7 9. Le2, Sb6 10. Lf3, Lf5 11. Td1, Dd7 12. h3, h5 14. Sge2, Tad8 14. d6! ed 15. 0-0, d5 16. Sg3 (+) III. 6. cd, Sxd5 7. Sxd5, Dxd5 8. Lxc7? Sc6 9. Sf3, Lf5 10. a3, Tc8 11. Lg3, Lc2! 12. De2, Sa5 13. Sd2, c5+.

Partija iz Rakovnika 134. Indijska obramba

(4. kolo v Rakovniku 21. avg. 1940) Beli: Dobias Črni: Opočensky 1. d4, Sf6 2. c4, c5 3. Sc3, e6 4. Sc3, cxd4 5. Sxd4, Le7 6. g3, d5 (prehod v za črnega ugodno varianta katalonskega sistema) 7. Lg2 (zelo pasivna poteza, potrebno je bilo 7. cxd5), e5 8. Sdb5, d4 9. Sd5, Sxd5 10. Lxd5, Sc6 11. 0-0, a6 12. Sa3, 0-0 13. Sc2 (bolje 13. f4), Lf6 14. b3, Lh3 15. Te1, Dd7! 16. Lb2, Tfe8 17. Dd2, Tad8 18. Tad1, Df5 19. Sb4, Sxb4 20. Dxb4, Txd5! (korektna žrtev kvalitete) 21. cxd5, De4 22. f3, De3+ 23. Kh1, Df2 24. Tg1, Dxe2 25. Td2, Dxf3+ 26. Tgg2, Dxd5 27. Kg1, Lxg2 28. Txx2, Lg5 29. h4, Le3+ 30. Kh2, d3 31. Lc3, e4 in beli preda.

MURSKA SOBOTA-LJUTOMER 4 1/2 : 3 1/2

Preteklo nedeljo so murskosoboški šahisti gostovali v Ljutomeru, kjer so se v hotelu g. Zavrtnika pomerili s tamošnjimi šahisti. Izmed murskosoboških igralcev so nastopili Cisar S., Cisar L., Nemeč, Truč, Liška, Cisar A., Zika in Kerčmar, na nasprotni strani pa Poljanec, Žagar, Vaugust, Glavnik, Trampuž, Škerget ml., Varoga in Škerget st. Dvobojev se je končal z zmago Sobočanov v razmerju 4 1/2 : 3 1/2. Najhitrejšo zmago dneva — mat v 6. potezah — si je pridobil Nemeč.

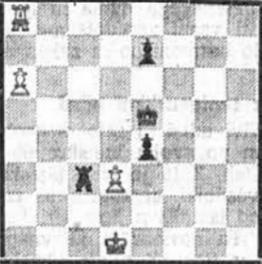
Š Dr. Schwabov turnir v Gaberju. Rezultati VI. kola: Fajs-Csörgö 1:0, F. Schneider-Habenšus remis, F. Csörgö-Esih 1:0, J. Schneider-Regner 1:0, Rajšek-Hajsinger 0:1, Golja-Medved 1:0, Pukmajster-Ahtik 0:1, Verčkovnik-Slimšek prekinjena, Domanjko-Mirnik prekinjena. Iz IV. kola: F. Schneider-Rajšek 1:0. Stanje po VI. kolu: F. Csörgö, Fajs, J. Schneider 6, F. Schneider 4 in pol, Golja 4, Domanjko, Verčkovnik 3 in pol (1), Mirnik in E. Csörgö 3 (1), Hajsinger 3, Ha-

benšus 2 in pol, Slimšek 1 (2), Ahtik, Esih, Medved, Rajšek, Regner 1, Pukmajster 0.

Š. Brzopotezni prvak Češko-Moravske je na velikem brzopoteznem turnirju v Rakovniku, kjer je bil pred dnevi kongres Zveze čeških šahistov, postal znani mojster Karel Opočensky.

12. šahovski oreh

Za povprečnega igralca so posebno mi-kavne one končnice in študije, ki pred-stavljajo verjetno pozicijo iz partije. Za-veda ima torej, kol se pravi, neko „prak-tično“ vrednost. Evo vam enkrat lepe končniške študije E. Holma iz Ystada na Švedskem. Beli: Kd1, Ta8 in kmeta na a6 in d3. Črni: Ke5, Tc3 in kmeta na e4 in e7. Beli na potezi zma-ga. Žadeva bi bila silno eno-stavna, če bi bil črni kralj na „prostem“. In vprav v tem ti-či skrivnost te lepe študije. Če se boste le malo poglabili vanjo, vam bo postala takoj jasna. Rešitev najkasneje do četrtika, 26. l. m.

Beli na potezi dobi

RESITEV 11. SAHOVSKEGA OREHA

1. c7, Te4+ 2. Kd2!! (na 2. Kf2? sledi se-veda Te2+ 3. Kg3, Te3+ z večnim šahom; ali 2. Kf1?, Te8 3. Sd8, Le2+ 4. K poljub-no, La6 itd.) 2... Txd4+ 3. Kc3, Lg4! 4. hxg4, Td7! 5. Kb4, Txc7 6. Sd6 in beli dobi, ker črni ne more preprečiti izgube trdnjave ali mata.

Ruski šahovski umetnik A. Kubbel je izredno globok. Zares trd oreh za reševal-ce! Urednik je prejel 27 rešitev. Samo tipanje in iskanje. Nekateri so bili prav blizu, na priliko Gustav Hrzič iz Velike Nedelje, ki edino zaključne pointe ni videl ter je pripeljal rešitev samo do pata, dasi Sd6 vendar odloči. Med celo kopo rešitev je popolnoma pravilno in do zaključne pointe rešil Kubbelovo študijo edino naš stari znanec in odlični šahist Franjo Skarabot iz Murske Sobotne.

Za pravilno rešitev dobi Franjo Skarabot kot nagrado Guy de Maupassantove „Povesti iz dneva in noči“.

Kupon za šahovsko nagrado „Večernik“, 21. septembra 1940

Stari Egipčani, ki so bili kulturni ljudje, smeli in podjetni, niso nikoli dospeli po Nilu navzgor dalje kakor do tam, kjer se od vzhoda izteka v vanj reka Sobat. Tam se širijo namreč ogromna, z vodnim rastlinstvom popolnoma preraščena močvirja, čez katero ni mogoče ne peš ne s čolni, še manj z lad-jami. Ta močvirja so pa tudi tako ob-sežna, da jih v tedanjih časih sploh ni bilo mogoče obhoditi, kaj še raziskovati. To je mogoče le dandanes z letalom. Tam, pri teh močvirjih, se je torej raz-bil vsak napor, priti do izvirov Nila. Pa tudi če bi bili stari Egipčani ali njihovi potomci in poznejši raziskovalci prišli dalje, bi bili kmalu nad Albertovim je-zerom naleteli na enake ovire, ki jih predstavlja jezero Kjoga. In če bi bili vendar prišli še dalje, bi se izgubili v ogromnem, ko morje velikem Viktorijem- nem jezeru, ki je dejanski izvir Belega Nila.

In Modri Nil? Ta je sicer večji kakor Beli, a je vendar le njegov pritok, ker je krajši. Toda tudi ob njem navzgor je bilo mogoče potovati samo do abesin-skih gora, potem ne več. Še dandanes ni nihče preiskal vse struge Modrega Nila od Tanskega jezera do Sudana. Reka teče tu po soteski, ki ima ponekod po-polnoma gladke, navpične stece, visoke po več sto metrov. V drugi sami so pa tudi ogromni slapovi, čez katere ni mo-goče priti. Dandanes je potovanje po Bejem Ni-lu vse do Viktorijinega jezera vendarle mogoče, deloma po veletoku deloma po železnici. Čez močvirja so izčistili s sil-nimi napori in stroški strugo, da plovejo po njej lahko rečni parniki. Tako so znani sedaj vsi zvrki Nila.

Mat in otrok

Mamica glej: Zvezde na nebu prižigajo se, ptičice v gozdu vse spavajo že, slavček edini žgoli, zakaj še ne spi? Mama k otroku skloni se, nežno privije ga na srce, tiho v odgovor mu pove: »Slavček zato še žvrgoli, kaj mlade družice si želi.«

»Večernik« za mladino

Leto 2 Maribor, 22. septembra 1940 Štev. 36

ZDAJ SMO KO V NEW YORKU

VLADKO KOS O, zdaj smo ko v New Yorku, visoko nad zemljo, zdaj bliže nam je sonce in zvezdami nebo. »Zakaj, kako?« hoš vprašal. Pustili smo pač luknjo, (naj ščurki v njej žive) v sedanjih časih živci spremembe si žele: kar v tretje, veš, nadstropje! Saj dosti ni razlike! Tu zvezde mrtve so, v New Yorku pa so žive in, hm, še stanejo. Saj veš, mi nismo lordi. Na vrhu tam so bari in jazzov muzika; pri nas na stehi mačkov in mačk koncert igra. Vso noč, celo brezplačno. O, zdaj smo ko v New Yorku, visoko nad zemljo, a včasih le zbojnim se, da pljunem na glavo nekemu dol na cesto. Tedaj zdrvel bi, revež: »Joj, bombe že lete...« nadeval plinsko masko, se grabil za sroce. Saj veš, zdaj vojna je.

ROK EDMOND MÜLLER

Večer se je spuščal med gore. Po do-linah so polzeli raztrgani, megleni pra-meni in vse višje v hribe so se dvigale mračne sence. Zadnji rožnati dih na vrhovih gozdnatih pobočij je ugašal, po-časi je tonil več gorski svet v temo. Prve svetle zvezde so zamigljale na nebu, ko je zadonela v večerni mrak ve-sela drvarska pesem in se je pojavila na hostnem obronku visoka, krepka postava. Poslednji vzkipl se je odbijal po dolini ter zamrl v dalji, otožno in koprneče. Rok se je nasmehnil samemu sebi. — »Človek, čemu si otročiji? Za-kaj motiš tišino večera in budiš gozd iz prvega sna? Stopi, stopi rajši... saj veš, kdo te čaka!« Rok je pobral penkačo in stopil z velikimi koraki proti lesenih koči. »Majda, Majda...« je govoril politih

Film

Velika hollywoodska afera

SLAVNA ANABELLA TOŽILA NOVINARJA, DA JI JE UNIČIL ZAKONSKO SREČO Z AFERO LINDE DARNELL IN NJ ENEGA MOŽA TYRONE POWERA

Ko je Tyrone Power objavil zaroko in nekoliko kasneje tudi poroko z lepo Annabello, je ves ameriški tisk napravil iz tega veliko senzacijsko. Indiskretni novinarji so celo pisali, da je 20letni Tyrone Power le z največjo muko dobil dovoljenje za poroko od svoje filmske družbe, ker je bila Annabella starejša od njega. Toda slava zvezdnika in priljubljenost njegove izvoljenke sta kaj kmalu zamašila usta vsega Hollywooda. Zasebno življenje kralja ameriškega filma in ljubke Francozinje je proti vsem »predpisom« filmskega raja bilo zelo harmonično in zakon nad vse srečno.

Reporter z rentgenskimi očmi

V Hollywoodu živi mlad in zelo sposoben novinar, ki je znan po svojih indiskretnih in včasih zlobnih vesteh. Zato je med filmskimi zvezdicami in zvezdniki nepriljubljen, tembolj pa je čislán od lastništva lista, pri katerem je uslužben. Ta novinar je že vnaprej »izvohal« škandal v tem ali onem filmskem zakonu ali iz življenja posameznih zvezdnikov. Zato je veljal za strašilo v filmskih krogih Hollywooda. Nadeli so mu celo ime »reporter z rentgenskimi očmi«.

Ta reporter je prvi objavil vest o tajni poroki Grete Garbo z dirigentom Stokovskim in še danes trdi, da sta poročena, čeprav je to božanstvena Greta večkrat zanikala. On je tudi prvi izsledil škandal v zakonu Clarka Gable in njegove prve žene ter prvi ugotovil starost zvezdnice May West, ki je trdila, da ima samo 40 let. Isti novinar je bil tudi tisti, ki je odkril tajnost zlatih ključev slavne Simone Simon in ki je vedno znova odkrival zavese tajnih zakonov popularnih zvezdnikov in zvezdic, za katere svet ni vedel. Skratka, bil je zares pravi reporter z rentgenskimi očmi.

LINDA DARNELL

Nekako pred letom dni se je pojavila v Foxovih ateljejih v Hollywoodu Linda Darnell. Njena filmska kariera se je prav za prav pričela, ko je bila 15 let stara. Udeležila se je nekega filmskega natečaja, bila je izbrana, vendar pa so jo poslali domov, ko so ugotovili, da je še tako mlada. Nekoliko kasneje je dobila brzojavko z vabilom, naj se zgleda v filmskem studiu. Takrat so režiserji ugotovili, da se je razvila v dekle, ki vprav tascinira s svojo lepoto. Bila je zares prava lepota. Takoj so jo poslali v igralsko šolo, kmalu na to pa je že igrala glavno vlogo v filmu »Hotel za žene«.

LINDA DARNELL IN TYRONE POWER

Mlada zvezdnica je bila sprva zelo skrom-

na v svojem zasebnem življenju. Nikamor ni zahajala, zlasti ne ponoči, izogibala se je bučne družbe, če se je le dalo. Pač pa se je vsa posvetila knjigam in tenisu. Že v svojem rojstnem kraju je Linda dosegla prav lepe uspehe v belem sportu, v Hollywoodu pa je pridno trenirala. Udeležila se je velike teniške tekme filmskih zvezdnikov in sijajno zmagala ter si priborila srebrni pokal. Na banketu po uspešni tekmi se je Linda Darnell seznanila s slavnim Tyrone Powerom in njegovo ženo Annabello, ki ju je predstavil šef Foxove produkcije. Ta je neprestano motril Lindo in Tyronea ter sklenil, da bo ustvaril film, v katerem bosta nastopila kot partnerja. Do te odločitve ga je pripravilo tudi dejstvo, da je ameriška javnost trdila, da sta Linda Darnell in Tyrone Power najboljši par Hollywooda.

SENZACIJA HOLLYWOODSKEGA REPORTERJA

Linda in Tyrone sta postala filmska partnerja. Linda mu je popolnoma zmešala glavo in stregel ji je, kjer je le mogel. Povsod ji je bil za petami in vsako njeno krivdo je vzel na svoje rame. Po starih običajih filmskega raja je povabil Tyrone Darnellovo tudi v nočni klub.

Partner je namreč med snemanjem filma moral skrbeti za razvedrilo svoje partnerice. Kljub temu, da Linda prej nikoli ni zahajala v hollywoodoska zabavišča, je prav rada sprejela Tyroneovo ponudbo.

Na nesrečo je bil prav tisti večer tudi »reporter z rentgenskimi očmi« v istem nočnem klubu filmskih zvezdnikov. Ker je dobro vedel, da bi Annabella kakor ranjena tigrica planila na vsako, ki bi se vmešala v njen zakon s Tyroneom, in ker je vedel, da Annabelle ni v Hollywoodu, je njegova odločitev padla: senzacija je tu! Povsod je zasledoval zaljubljeni par in reporter se je razpisal. V svoji reportaži je napovedoval novo zakonsko dramo in na moč pretiraval svoje ugotovitve, ki si jih je pridobil pri zasledovanju Linde in Tyronea. Posledica tega pisanja je bil nenaden povratek Annabelle v Hollywood. Slučajno je bil istega večera velik banket za filmske igralce. Tam sta seveda bila tudi Linda Darnell in Tyrone Power, prišla pa je tudi njegova žena Annabella. Naslednjega dne je izšel senzacionalen članek o dramatičnem sestanku Annabelle z »nezvestim« možem in njegovo »ljubico«. Tedaj pa je bila mera polna, Annabella je tožila nadbudnega novinarja, das svojim pisanjem uničuje njeno zakonsko srečo. Izposodili so se ga tudi ostali novinarji, ki so bili besni zaradi uspehov

ZARAH LEANDER

Kay Francis o stiku žene z možem

LJUBKA FILMSKA ZVEZDNICA DAJE ŽENSKAM PREIZKUŠENE NASVETE

Dražestna filmska zvezdnica Kay Francis, ki v svojih filmskih vlogah zares dobi-va najvišjo stopnjo stoddotnega ženstva, hoče nekaj svojih izkušenj odstopiti današnji mladini.

Največji mik dandanašnje mlade ženske je — njena preprostost. Dekleta naj ne igrajo uretenih vlog v svojem življenju. Nič jih ne dela tako privlačnih kakor njihova naravnost.

Kadar gre deklica z mladeničem na izprehod, naj ne pripoveduje o svojih čistilih in oboževalcih — sedanjih ali nekdanjih. To dokazuje, da nima takta.

Nikoli ne pustimo, da bi moški na nas čakal. To je prišlo hvala Bogu že iz mode; dogrnano je, da nam lahko neprijetne minute njegovega čakanja pokvarijo zabavo vsega večera.

svojega tovariša. Konec pa ni bil nič kaj zanimiv: sodišče je novinarja oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov.

Ženska se mora v prvi vrsti naučiti — poslušati. Ako ves čas sama govori, postane kaj lahko utrudljiva.

Prvi ednjič: ni dobro povedati moškemu, dan nam ugaja. To postane lahko zopremo domišljavo.

Ampak mladim moškim — je filmska zvezdnica tudi nekaj dobrega: Nikoli ne ka-žite, da imate mnogo denarja. Tudi se ne hajte s svojimi uspehi pri ženskah, to nas več ne gane. Hočemo več od vas...

ZIVLJENJE LINDE DARNELL — FILMSKI SCENARIO

Linda Darnell — »najlepše dekle Amerike«, mlad filmska igralka, ki smo jo videli v filmu »Zvezdnica« (Hotel za žene), je dovolila scenaristom Fox filma, da smejo uporabiti njen življenjski zapis za podlago scenarija za njen najnovejši film »Za zvezdicami«. Tako bomo videli v tem filmu pravo življenje mlade in očarljive zvezdnice Linde Darnell.

jo drži za roko in se sklanja k njej...! Rok je stisnil pesti. Glasan, zaničljiv krohrot mu je stresal telo. Naj le vedo, oni tam-le v koči, da se Rok ne bo razjokal. On že ne! —

Potem je odprl vrata ter odšel s trdimi koraki v svojo izbo. Brez pozdrava, brez besede. Niti pogleda ni privoščil Blažu in Majdi, ki sta stala z roko v roki ob ognjišču ter gledala začudeno za njim.

Rok ni mogel zatisniti oči. Kakršen je prišel iz hoste, se je vrgel na ležišče in zakril lice v blazino, da bi zadušil divjo bol, ki mu je besnela v prsih. Nemirno se je prevračal z ene strani na drugo. Venomer mu je lebdela pred očmi slika, ki jo je videl skozi okno. Ura je minila za uro. Rok je strmel s široko razprtimi očmi v strop. Mislil so mu begale sem ter tja, se zapletale, razblinile v nič in se zopet pojavile. Blaž, Majda — Blaž — Majda — Majda —

Daniilo se je, in zvezde so ugašale druga za drugo, ko je Rok končno zadremal. Videl je pred seboj vse le mogoče podobe. Bile so brezbarvne in so motale druga v drugo. Toda mahoma so postale živejše, dobivale stalne oblike in —

Oster ovinek. Ozka, zaledenela pot se je vila med navpičnim klancem in temnim prepadom, iz katerega so se zasvetile prve luči prebujajoče se vasice v dolini.

Roku so se zafleskale oči v divji maščevalnosti. — »Ha, Blaž! Tukaj... na! Tu imaš... Rok je skočil s sani, pograbil konec močnega hloda in ga sunil v stran. Težko obložene sani so zdrčale z bliskovito naglico s poti, se nagnile. — Obupan krik je odjeknil po dolini. Blaž je zakrilil z rokama ter zdrvel v naslednjem hipu s sanmi vred v brezno.

»Rok... Rok! Kaj ti je vendar?« Rok je planil kvišku. Skozi okence je žarela jutrnja zarja in Majda je klečala zraven njegove postelje, vsa objokana, z blede mi lici. Velike, sinje oči so se upirale vprašujoče, preplašeno vanj, na trepalnicah ji je blestel niz svetlih solza. Rok si je šel z dlanj preko mokrega čela, kot bi hotel pregnati grozne sanje noči. Toda znova mu je vstajala pred očmi

slika prejšnjega večera. Blaž — Majda.

Roku je potemnel obraz. Skočil je z naglo kretinjo na tla, ošinil Majdo z mrzlim pogledom ter poiskal vrečo in plenkasto. Zatrčno se je bil odločil, da izgine iz teh hribov in si poišče dela drugod.

»Rok... Mehko in otožno je zadonela beseda skozi morečo tišino molka. Fant se je ozrl preko rame, nejevoljno in z mržnjo v očeh.

»Rok... povedati sem ti hotela, da boš moral zvoziti sam v dolino. Brat ne more, roko si je izpahnil — Brat?! — Kaj naj to pomeni? — Potem — Rok se je sklonil kakor pod težkim udarcem. Brat — »Majda... Blaž je tvoj brat? Majda...«

In v hipu je razumel vso to stvar. Pa kaj vendar, saj to vse je tako otročje lahko, tako enostavno, razumljivo...

Rok je klečal pred mladenko ter ni mogel spregovoriti besedice, samo nerazumljivi glasovi so mu trepetali na ustnih.

V odprtih vratih pa je slonel Blaž, blede in z roko v povelju, toda smehljaje se je ter gledal z zadovoljnim pogledom. Potem se je tiho okrenil in odšel pred kočjo...

Iz morja svetlih valov jutrnje megle so se dvigale gorski vrhunci, silni in neskončno lepi v svoji mrki krasoti. Na sinjem nebu so se preletavale jate krilatih pevcev in ljubko in prekipajoče radosti se je razlegalo njih življenje nad šumečimi gozdovi — — —

V mraku

LOJZE GAJSEK

Sonce že tone, mrak objema dolino, povsodi tišina je zakrila domove, vklečila jih v svoje tajne okove, posrebrene s svetlo mesečino.

Nekje ob oknu zaigral na violino je mož: prsti košeni stiskajo strune, ki zlate vse ob bleščanju lune zvenijo tja daleč čez nizino.

V srcu vzbudila se misel je meni. Očaran nad lepoto narave te krasne zapel sem napev si pesmi kratkočasne, po cesti hiteč v tej rani jeseni.

ZLOČIN

PAHIČ STANKO

Po končani telovadbi je prejel Maks žogo in naročilo, naj jo odnese v konferenčno sobo. Nekaj se je izgovarjal, a ni nič pomagalo.

Odložil je torbo in stekel po stopnicah v drugo nadstropje. Žive duše ni bilo videti in tudi ko je potrkal na vrata zbornice, se mu ni nihče oglašil. Počakal je nekaj trenutkov, nato je vstopil. Soba je bila prazna. Zaprl je vrata za seboj in položil žogo v omarico. Nato se je ozrl naokoli.

Na mizi so ležale redovalnice...

Tisti hip se mu je porodila drzna misel. Ozrl se je, če so vrata zaprta in stopil k mizi. Od pričakovanja in strahu so mu trepetale roke, ko je prijel redovalnico svojega razreda.

Cdrl jo je in poiskal svoje ime. V oči so se mu zasvetile rdeče ocene. Pozabil je na nevarnost in pričel pregledovati svoje ređe.

V fraččinim ima same dvojke. In, sitna reč, težko bo, težko, da jih popravi. In matematika, risanje... razjokal bi se človek. Ni ga skoro predmeta, kjer bi ne imel vsaj enega slabega. Maks, Maks, kako ga voziš. Globoko si v blatu, globoko.

Pozarimal se je za ocene svojega sosedu in na svoje veliko veselje upazil, da niso nič boljše od njegovih. Odleglo mu je. Če bo on zdelal, zakaj bi jaz ne?

Tedaj so se odprle vrata. Prestrašen se je Maks ozrl tja in naglo vrgel redovalnico na mizo. Na srečo so bile samo prvošolke, ki so tudi prinesle žogo. Maks si je oddahnil in naglo smuknil na hodnik. Malo pa se je le bal, ker so ga učenke zalotile, ko je imel še redovalnico v roki.

»Eh, kaj bi se bal«, se je potolažil,

»ovadile me gotovo ne bodo.«

Vendar ni pomagalo. Neugodno razpoloženje, strah, kaj bo, če ga vendar ovadijo, ga ni ves dan zapustil. Ponoči se je premetaval v postelji in se na vse načine skušal potolažiti. Zaman. Ne kot privid, kot bridka stvarnost je stala pred njim strašna kazen: izključitev. Kaj na potem? Zdaj, v tretji, ko je samo še nekaj mesecev in bo leto za njim, zdaj naj ga doleti kaj takega. O, ti presneta radovednost, kam si zvedela!

Pred njim je vstal obraz matere, ki morda prav zdaj onkraj Pohorja moli za srečo svojega sina. Ob spominu nanjo so mu prišle solze v oči.

Drugi dan pa se ni niti preveč začudil, ko je zaslišal izza katedra srdit glas, ki ga je ošteval na vse mile in nemile viže. Da je zločin, kar je storil, je pravil glas in da je izključitev najmanj, kar ga more doleteti.

Maks se je utapil v solzah. Bridka, tisočkrat nezaželena misel je postala resnica. Izključen bo.

Tisto popoldne se ni učil. Niti ene naloge ni napisal. Premišljal je, kako naj obvesti starše o svoji nesreči. Kaj bo rekel oče, kaj mati? In naj je premišljal še toliko, krivde se ni mogel odvezati. Ni mogel zatajiti, da je vendarle on vsemu kriv, ko je šel gledat tisto, kar bi ne smel.

Vendar ni bilo tako hudo. Ko je čez nekaj dni izvedel sodbo, si je oddahnil. Zaradi olajševalne okoliščine, da ni popravil ocen, ampak si jih je samo ogledoval, je slišal, kazen ni tako huda in o kaki izključitvi ni govora. Seveda, če bi popravil ocene, potem bi bilo kaj drugega, ampak Maks na srečo ni imel takega namena.

Neznani bolj, kot so studenci Nila...

Kdor je kdaj čital Prešernove pesmi, pozna gotovo tudi naslovni verz. Zakaj ga je Prešern napisal? Ali nam izvirki Nila, svete reke Egipta, res niso znani? Dandanes pač, toda za časa Prešernovega življenja še nihče v Evropi ni vedel, kje izvira ta mogočni afriški veltok. Temu se boste čudili, kaj? Ugoto-

viti kje kako reka izvira, pač ni težko, boste dejali. Treba je le potovati ob njej navzgor do konca, pa pridemo do izvira. Popolnoma pravilno, samo da ob Nilu navzgor dolga tisočletja ni bilo mogoče potovati, in tudi po njem sagem ne. Zakaj? boste zopet vprašali. Prav to je tisto!

Zanimivosti

Največje poljedelske razstave na svetu

Vtisi našega trgovskega atašaja v Moskvi o sovjetski poljedelski razstavi

V zadnji številki »Gospodarske Sloge« je objavil jugoslovanski ataše pri posla- ništvu v Moskvi inž. Franjo Gaži daljši članek, v katerem pripoveduje o svojih vtisih iz vsezvezne sovjetske poljedelske razstave.

Moskovska razstava je bila odprta lan- sko pomlad in je, po mnenju ravnatelja razstave agronoma Cicina, največja na svetu. To pa ni ničesar čudnega, saj je SSSR kljub veliki industrializaciji ena izmed najbogatejših poljedelskih držav. Razstava je na moskovski periferiji ter zavzema 138 ha. Na tem prostoru je 250 večjih in manjših paviljonov, v katerih je prikazano celokupno gospodarsko bogastvo SZ in njenih posameznih krajev, pa tudi novi rezultati sovjetske agri- nomske vede in prakse. Zgradbe niso grajene samo provizorično, temveč za trajno, da bi lahko služile stalni ljudski šoli gospodarskega napredka. Središče razstave tvorijo paviljoni posameznih republik. Skupno jih je 21 in so postav- ljeni okoli velikega trga, ki se imenuje trg kolhozov. V vsakem paviljonu je prikazano gospodarsko stanje dotične republike ali kraja, prikazani so uspehi posameznih kolhozov in sovhozov v vseh panogah gospodarstva. Inž. Gaži se omejuje na nekoliko podatkov iz glavne- ga paviljona. Tako se je na pr. dvignila proizvodnja žitaric od 4—5 milijard pu- dov (1 pud = 16 kg) na 7.34 milijarde v l. 1937. Produkcija bombaža je povečana za preko 3 in pol krat in ga lahko celo izvažata na pr. nam in Bolgarom. Inž. Gaži pravi, da je problemu kolektivizacije posvečeno mnogo pažnje, toda on si ni mogel v tem kratkem času ustvariti do- končne sodbe. V kolhozih je danes 93.5% kmečkih gospodarstev. Povprečni obseg sovhoza znaša 18.335 ha, kolhoza pa 1.529 ha. Gospodarskim vedam posve- čajo v SSSR veliko pozornost. Imajo okrog 100 znanstvenih institutov na pod- ročju kmetijskega gospodarstva, v katerih deluje okoli 14.038 ljudi.

Interesantna je karta, ki prikazuje osvajanje novih področij za kmetško go- spodarstvo. Pšenica se je razširila daleč na sever, razširila se je tudi površina za- sajena s sladkorno peso, koruzo, bomba- žem itd. Veliko skrb posvečajo živino- rej, ker je ta panoga pokazala v splošnem najmanj napredka. Prikazani so pred- vsem veliki rezultati znanosti in prakse na tem področju. V posebni dvorani glavnega paviljona so podatki o kultur- nem napredku vasi.

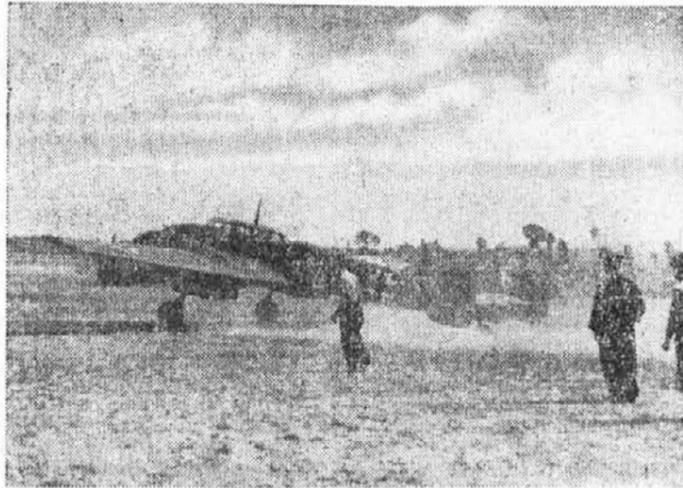
Na razstavi je posebna skupina pa- viljonov pod naslovom »Novo na vasi«. Ta oddelek me je poleg navedenega še prav posebno interesiral in sem ga hotel pred- vsem videti. Novosti so razpostavljene na površini 12 ha.

Tu so v prvi vrsti zgradbe: selsovjet ali naša občinska uprava, uprava kolho- za, strojno-traktorska postaja, mehani- čarska delavnica, hlevi za različne vrste živine, telovadni prostor z bazenom za kopanje, kolhozni klub, šola, porodnišni-

ca in otroške jaslice. Vse to je lepo raz- porejeno na velikem prostoru, ostala po- vršina pa pokrita s travo, zasajena s cveticami in sadnim drevjem. Zelo lepo, kot je lahko samo na razstavi. V posa- meznih poslopih se nahajajo organiza- cije kolhozov, ki so nagajani in imajo pravico biti na razstavi ter lepa živina z posameznih kolhozov. Tako razpore- jeno izgleda to res divno.

Inž. Gaži pripominja, da kolhozov na vasi še ni videl ter da bo o njih poročal po ogledu. Mehanizacijo v poljedelstvu prikazuje »trg mehanizacije«. V ogrom- nem paviljonu in okrog njega so gospo- darski stroji. »Večino teh strojev je im-

teresantno gledati. Nikakor pa ne prihajajo v poštev za mala kmečka gospodar- stva. Drugačna stvar je pri njihovih kol- hozih, ki obsegajo čez 1500 ha. Tu so raz- stavljeni po posameznih tvornicah go- spodarskih strojev ogromni kombajni (stroji, ki takoj žanjejo in čistijo žito), ki lahko opravijo mnogo dela prav dobro ali včasih tudi zelo slabo, nato traktorji s plugi za najgloblje oranje itd. Je pa tu tudi mnogo strojev, ki so zelo uporab- ljivi tudi na malem kmečkem gospodar- stvu. V glavnem se v paviljonu vidi, da je industrija poljedelskih strojev zavzela velik obseg in danes prihajajo sovjetski stroji že na zunanje tržišče.

Start letala, ki bo poneslo nad sovražno ozemlje bombe

Navaden osel - lastnik bogatega rudnika

Največji rudnik v USA je slučajno odkril pravi četveronožec, dolgouhi — osel. Ta osel je pobegnil od svojih gospodar-jev O Rurka in Kellogha, ki sta iskala rude. Slabe volje, ker jim je dolgoašec ušel, sta šla na lov za njim. Več ur sta ga iskala dokler se ni njuna slaba volja spremenila v veliko veselje. Njun osel je uporno stal na velikem kosu svinčene rude, v bližini pa sta odkrila bogato žilo. Kdo je gospodar tega rudnika? Kellogg

in njegov tovariš sta bila samo začasna gospodarja »srečnega« osla, ki sta si ga izposodila od nekega bližnjega posestni-ka. Tudi ta je hotel dobiti svoj del.

Leta 1885 je razglasil sodnik Norman Buck o lastništvu svinčene rudnika zares salamonsko sodbo: Lastnik rudni-ka je najditelj — izposojeni osel. Seveda je imel največ koristi njegov gospodar, ki mu je pripadla ogromna dividenda.

Naklade nad 50.000 izvodov

Sovjetska državna založba (Gosizdat) je sklenila, da v bodoče ne bo izdajala knjig v nakladi, ki bi bila manjša od 50.000 izvodov. Izdaje v mali nakladi so bile neracionalne. V bodoče bo ta za-

ložba izdajala le klasike in le ona dela poznanih sovjetskih in tujih piscev, ki so primerna za velike naklade. Med dru- gim navajajo primer, da je bila zadnja knjiga »Tihega Don«, znano delo Šoio- hova, izdana letos v 75 tisoč izvodih. — Zbrane pesmi Vladimira Majakovskega, ki so izšle v eni knjigi, so bile izdane v 100.000 izvodih. Izkazalo pa se je, da je bila tudi ta naklada premajhna, ker je popolnoma pošla. Morali bodo dotiskati še 250.000 izvodov.

RIMSKI AMFITEATER BLIZU BUDIMPEŠTE

Tik ob periferiji Budimpešte so odkrili že drugi stari rimski amfiteater, ki izha- ja iz starega rimskega mesta Akvinuma in je odlično ohranjen. Pri odkopavanju so našli arheologi tudi dragocene pred- mete iz dobe Langobardov, različno po- zlačeno posodo in okrasje iz zlata.

ZA ENKRAT NE BODO IZDAJALI ZEMLJEVIDOV EVROPE

Založniki šolskih knjig v USA so skle- nili, da za enkrat ne bodo izdajali zem- ljepisnih kart Evrope in Azije. Pravijo, da ni mogoče vsakih par dni menjati meje in izdajati nove karte. Zaradi tega priporočajo učiteljem in profesorjem, da naj rišejo zemljevide na šolske table, kjer jih bodo po potrebi lahko zbrisali in po- pravili. Tako pridejo evropske vojne pri- like do izraza tudi na ameriških šolah.

Nenavaden dogodek na operacijski mizi

Dr. Robert Barany, privatni docent na ušesni kliniki dunajske univerze, je leta 1914 služboval v vojni bolnišnici v Przemyslu. Po padcu Przemysla je prišel v rusko vojsko. Danes je Barany, vojni ujetnik, prejel iz Stockholma obvestilo, da mu je za njegova pomembna možgansko-fiziološka dela bila priznana Nobelova medi- cinska nagrada 1916. Nato so ga Rusi izpu- stili na svobodo in z velikimi častmi prepe- liali na švedsko mejo. Barany se je vrnil na Dunaj, a je kmalu zatem sprejel profesuro na univerzi Uppsala. Iz svoje prakse v vojni bol- nišnici v Przemyslu je Barany pripovedoval nenavaden primer:

Dva vojaka sta mi pripeljala ranjenca, vo-

Poleg navedenih so na razstavi še pa- viljoni »zrno«, »bombaž«, »sladkorna pe- sa«, »sadjarstvo«, »vinogradništvo in vi- narstvo«, »oljne kulture« itd. O teh bo pisec še poročal. Tendenca razstave je, da bi prikazala najboljše kolhoze in sov- hoze, pa tudi uspehe posameznikov ter tako dala drugim vzpodbudo. Pravico do razstavljanja v l. 1940 imajo oni, ki do- sežejo predpise glede količine in kvali- tete pridelkov, kot to določajo posebni načrti. Ker jih to doseže vedno več, je tudi vedno več razstavljalcev. Letos raz- stavlja (v oklepaju podatki za lani) 284 okrajev (45), 18.163 kalhozov (16.081), 957 sovhozov (909), STP 333 (295), živi- norejskih farm 14.163 (11.250), kolhoznih brigad 26.479 (10.939), znanstvene in znanstveno-raziskovalne organizacije 649 (187) in 265.326 (167.699) posamezni- kov. Iz vseh krajev države prirejajo iz- lete, da bi se seznanili z uspehi drugih ter jih tudi sami skušali doseči.

Slepec 50 let novinar

V Portlandu, v severno-ameriški dr- žavi Oregon, je umrl B. F. Irving. Umrl je bil pred tremi leti glavni urednik veli- kega oregonskega dnevnika, ter je bil zelo znan v ameriških novinarskih kro- gih. Kot novinar je deloval 50 let. Nje- gov uspeh je toliko večji, ker je bil Ir- ving od rojstva slep. Radi svoje napake nikakor ni obupal, temveč si je prizade- val samo še bolj razviti svoje sposobno- sti. To mu je tudi v polni meri uspelo. Glavni urednik je bil 20 let in je slovel kot izredno borbena narava. Zadnja tri leta je bil težko bolan. Nekoliko dni pred smrtjo se je vnela hiša, v kateri je sta- noval. Gasilci so ga rešili le s težavo v zadnjem trenutku. Vendar je podlegel opeklinam, ki jih je tedaj dobil.

ŽALOSTNE SVATBE

Prebivalci nekega Andamanskega oto- ka v Bengalškem zalivu, ki še ne pozna- jo železa, temveč uporabljajo kamenito orožje, ne smatrajo poroke za radosten dogodek. Če se kak par odloči za svatbo, je treba predvsem pretakati svatbene solze. Vsi sorodniki se vležejo v krogu ter tarnajo in žalujejo. Šele nato pridejo na vrsto svatbeni obredi.

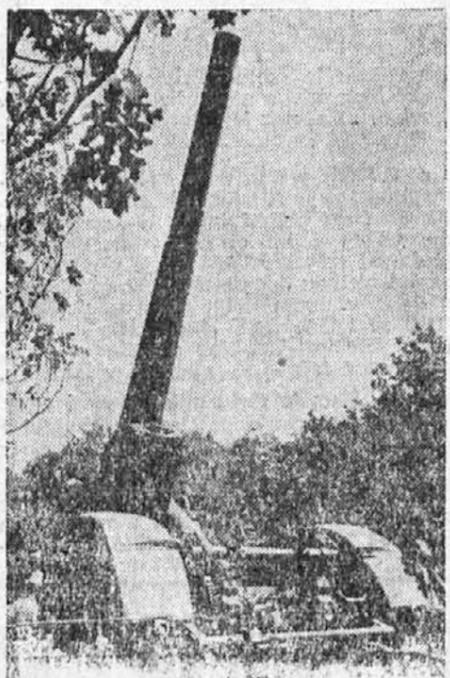

Iznajdba za ponočnjake-ključavnica z lijakom

Nikar prehudo ne obremenjujete živcev!

Živčni sistem se obrablja v vsem člo- veškem delovanju ali nehanju, bodisi če delamo ali če počivamo. Za njegovo ob- navljanje je potrebna dobra hrana in po- čitek. Počitek živčevju daje spanje. Za odraslega človeka je potrebno najmanj osem ur spanja, za otroka pa še mnogo več. Tisti, ki hoče, da bo njegovo umno obzorje vse bogatejše, da bi postal izku- šenejši, mora opazovati, se mora učiti in razmišljati o vsem, najbolj pa o svojem poklicu. Umsko življenje človeka se pri- čne že v detinski dobi in se konča šele s smrtjo. Prav tedaj se prične tudi vzgoja

živčnega sistema. Niti umsko, niti telesno delo ne sme biti preveč naporno in utrudljivo. Po delu je potreben počitek, ki nam ga dajeja spanje in zabava. Posledica pretiranega utrujanja živcev z učenjem so razna živ- čna obolenja, posebno nevrastenija, osla- belost živcev, bolezen, ki se javlja pri mnogih ljudeh. Največkrat obolijo tisti, ki se uče za kakšen izpit. Učiti se je nam reč treba tako, da imamo od vsega truda tudi zaželen uspeh. To pa dosežemo te- daj, če se učimo s pametjo.

S takimi topi se tretjajo jeklene pliče

Celje

Sedanje Celje in poštna dostava

Pri komasaciji občin sta se zliči mesta in okoliška celjska občina v eno in tako so postali meščani tudi ljudje iz našelji po Pečovniku; ker pa niso hoteli nositi vseh tistih bremen...

Pri tej razdelitvi pa so se vendar tudi za ožji mestni pomenj meje nekoliko razširile preko mej prejšnjega mesta...

c Sprememba voznega reda na progi Grobelno-Celje. Na tej progi je ukinjen potniški vlak štev. 2133, ki je odhajal z Grobelnega ob 10:10 in prihajal v Celje ob 10:30.

c Ukinitve toka. Zaradi nujnih del na omrežju bo mestna elektrarna jutri ukinila dobavo toka in sicer v mestu od 8. do 11. v okolici pa od 8.-13. Omrežje je treba v tem času smatrati, kot da je pod napetostjo.

c Mrkoničev steg skavtov in planink v Celju ima jutri ob 10. skupščino v risalnici deške šole.

c Napredovanje v vojaški službi. Kapejan I. razr. g. Jakob Blažov in Sarajevu, po rodu iz Celja, je napredoval v čin majorja.

c Iz železniške službe. Prometni uradnik Andrej Posedel je premeščen z Zidanega mostu v Celje, Jakob Stropnik pa iz Maribora v Celje.

c Licenciranje bikov za l. 1940. Dne 25. septembra, ob 8. zjutraj se vrši na mestnem sejmišču licenciranje bikov sivo pšenične pasme za območje mestne občine celjske.

* Zrebanje loterije LKB v Celju bo 6. oktobra. Srečka velja 5 din.

c Prostor za novo športno igrišče na Sp. Lanovcu so pričeli že planirati in drenažirati. Nova garderoba bo najbrž zgrajena že letos.

na prilika. Seveda je nekoliko nerodno, da so bila v ta pomenj zajeta tudi selišča, ki zaradi terenskih neprilik ne bodo mogla nikoli postati strnjeno naseljena.

c Akcija proti špekulantom in verižnikom se tudi v Celju intenzivno nadaljuje. V teku so razne preiskave.

c Maksimalna cena za železo za vrste profilnega železa za trgovce na debelo in uvoznike je za Celje določena na 5:55 din za kg.

c Kolo jahačev se snuje v Celju. Akcija vodi inž. g. Gazdanov, ki je bil nedavno premeščen k tehničnemu razdelku okrajnega načelstva.

c Za ture in izlete v Savinjske planine so sedanji lepi jesenski dnevi prav primerni. Priporočljiva je tura iz Logarske doline po Kopinškovi poti na Ojstrico in Korošico.

c Kolo jahačev se snuje v Celju. Akcija vodi inž. g. Gazdanov, ki je bil nedavno premeščen k tehničnemu razdelku okrajnega načelstva.

c Ukrađen prstan. Včeraj smo poročali, da je bil v stanovanju zasebnice Pavle Pernat v Zrinjskega ulici ukraden 12.000 din vreden briljantni prstan.

c Obnoveitev državne ceste skozi Vransko. 5. oktobra bo na tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani prva pismena ponudbena licitacija za rekonstrukcijo drž. ceste skozi Vransko.

Tudi kliring s protektoratom Češke in Moravske bo likvidiran, ker bo protektorat od 1. okt. vključen v nemško carinsko področje.

Pluj

BARUJTE ZA ENO OPEKO. Človekoljubno delo Protituberkuloznega dispanzerja v Pljuju je iz leta v leto obsejšeje. Število pacientov naglo narašča.

p Zvočni kino Pluj predvaja danes in jutri »Z križem in mečem«. Zgodovinski film.

p Krošnjarja sta se stepila za zaslužek do smrti. Tonič Marko in Tanič Viljem iz Gjurmanev v Maceljki grabi sta prodajala skafje v pljujski okolici.

p Za koliko so se podražili mineralni proizvodi in kurjava. Od lanskega avgusta do letošnjega septembra se je v Pljuju podražila trboveljski premog od 40 na 50 din (25 odst.).

Sporti

Rezultati nagradnega natečaja potočkah

Danes zopet objavljamo podrobnejše rezultate prognoz za tekme 3. kola slovenske nogometne lige, na koncu pa naštevamo one, ki sedaj v našem nagradnem natečaju vodijo z večjim številom točk.

Za tekme v tretjem kolu smo prejeli 145 prognoz, med njimi dve neveljavni (S. M. iz Maribora jo je oddal prepozno, K. H. iz Bakra pa je pomotoma poslal napačne pare klubov).

Naši tekmovalci so tokrat prav dobro pogajali rezultate tekem, kar je razvidno že iz velikega števila prognoz s 4 in več točkami.

V zadnjem kolu sta dosegla po 6 točk Babič Rudolf, Ikalec, Pobrežje in Vadal Ludvik, dijak, Murska Sobota.

Pestra sportna nedelja

Prijatelji sporta bodo imeli jutri veliko izbiro prireditev, od nogometa preko kolesarskih, avtomobilskih in motociklističnih dirk do tenisa.

V slovenski nogometni ligi je v Mariboru na sporedu tekma Maribor-Braštvo, začetek na stadionu ob 15.15.

V podvezinjem prvenstvu se bosta odigrali prvorazredni tekmi Mura-Lendava ob 15.30 v Murski Soboti ter Slovan-Slavija ob 15.30 v Guštanju.

Na teniških igriščih ISSK Maribora bo jutri teniški turnir iger v dvoje, za katerega je dal na razpolago več dragocenih daril mariborski trgovec Franjo Mastek.

SSK Maraton bo priredil na novi Pohorski cesti kolesarske dirke od Reke do Sv. Aneha, start bo ob pol 11. Ob 11. pa bo pri Ruški kleti start za VIII. pohorski godalni tek s ciljem pri Pohorskem domu.

p Debeli so napovedali suhim dvoboju jutri popoldne bo v »Ljudskem vrtu« ura smeha. Debeli so izvali suha na dvoboju z nogometno tekmo, ki se bo pričela ob pol 11. Izbrali so si neprisiranskega sodnika, ki ni suh ne debel t. j. prof. Gregore.

p Živalski sejem v Pljuju 17. sept. Prijemanj je bilo skupno 400 glav in prodajnih 79. Cene so bile naslednje: prasi 40-100 din, prašutarji 10:50-11 din, debele 11:50-12 din in plemenske 9-10:25 din za kg žive teže.

p Práščji sejem v Pljuju 18. sept. Prijemanj je bilo skupno 400 glav in prodajnih 79. Cene so bile naslednje: prasi 40-100 din, prašutarji 10:50-11 din, debele 11:50-12 din in plemenske 9-10:25 din za kg žive teže.

p Gospodom ravnateljem sva sklenila...! Dijaki vidno bolj bogrešajo svojega iskrenega starega prijatelja, šolskega slugo Ivana Krapša, ki je stouil v zaslužni pokoj.

o Guštanj. Sokolsko društvo priredi v nedeljo, 22. t. m. v sokolskem domu, ob 20. peser večer pod naslovom »Vsakomur nekaj«. Sodelujejo: gg. Jos. Povhe, slov. komik in bivši režiser, Boris Gerbec, koncertni karitoh, na glasovirju ju bo spremljal marib. klavirist.

o Opozorilo vojnim dobrovoljcem. Zadnji dan podaljšanege roka za vložitev prošnje za dobrovoljsko uverenje je 30. septembar t. l. Opozorjamo nato ponovno vse one tovariše vojne dobrovoljce, ki še nimajo dobrovoljskega uverenja.

Ljubljana

Ljubljanski živilski trg

je stal te dni v znamenju boja za krompir. Kmetiče so proti maksimiranju cene na din 1.50 demonstrirale s tem, da so prinašale na trg le slab, nagnit krompir, kar je seveda pri ljubljanskih gospodinjah zbijalo hudo kri.

poti še nadaljnje količine, in se ni bati, da bi krompirja zmanjkalo. Večje količine od 50 kg navzgor bodo pa lahko dobivali konsumenti po din 1.40 kg proti izkaznicam, ki jih izdaja Mestna hranilnica.

Cena krompirju je torej na ljubljanskem trgu zdaj regulirana. Cene drugih živil se gibljejo več ali manj v dosega njih mejah, vendar rajši navzgor kot pa navzdol.

a Zrtev pokleca. Včeraj je umrl v Ljubljani poštni služitelj Rafael Grošelj na težkih poškodbah, ki jih je dobil, ko ga je pri izvrševanju službe (dostavljanju brzjavke) povozil avto. Zapusča ženo in dva otroka.

a Anonimne ovadbe. Na ljubljansko policijo prihaja na kopice brezimnih ovadb proti raznim trgovcem in tudi privatnikom,

češ da imajo nakopičene in skrite take in take zaloge. Zdaj razglašala policija, da se ne bo na take anonimne ovadbe več ozirala, ker se je v vseh preiskanih primerih izkazala njih ničevnost in je imela policija s tem samo nepotrebno delo.

Trgovinska pogovanja z Nemčijo v Beogradu

V Beogradu potekajo redna trgovinska pogovanja z Nemčijo v okviru jugoslovansko-nemškega stalnega gospodarskega odbora. Našo delegacijo vodi pomočnik zunanega ministra Milivoj Pilija.

legati v Berlinu, na Dunaju in v Pragi ter dva zastopnika banovine Hrvatske. Predmet razgovorov bodo tudi nekateri načelna vprašanja blagovnega in plačilnega prometa, ki se nanašajo na strukturo medsebojnih pogodbenih odnosajev in na dosedanji način plačevanja.

s. Italija pripravlja veliko mednarodno smuško tekmojanje v Cortini d'Ampezzo za teden od 1. do 10. februarja 1940. Sodelovanje so obljubile že mnoge države.

Ne pozabi naročnine!

Drobne novice

n. Velike sanitetske vaje naše vojske so bile na vznožju Avale. Aktivna in rezervna vojska se je vadila v prenašanju in oskrbovanju ranjenec v slučaju vojne. Vajam je med drugimi prisostvoval tudi pomočnik vrhovnega inšpektorja vojne sile armijske general Bogoljub Nedić.

n Sarajevski književnik Dušan Gjurović je dobil kot priznanje za svoje književno delo od finančnega ministra dr. Suteja nagrado din 5000.—

Razpored telovadbe Sokola Maribor I.

Table with columns: Oddetek, Poned., Torek, Sreda, Četrtek, Petek, Sobota. Rows include Člani, Članice, Moški narašč., Ženski naraščaj, Viš. moš. deca, Niž. moš. deca, Viš. žen. deca, Niž. žen. deca.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—

KAM, KJE?

RESTAVRACIJA ČERPES PREJE »SLAVEC« nad tremi ribniki, najlepša izletna točka, prvovrstna vina, topla in mirza jedila.

MALA RUŠKA NEDELJA Za ocvrte, pečene piške, Ruške (krajnske) klčbase se priporoča Jožica Kšela, Ruše

Hale! V nedeljo, 22. t. m. vsi na VINSKO TRGATEV v gostilni Škerbot (brej Lešnik) Nova vas.

VRTNI KONCERT prirediteljsko društvo Tez na dne 22. 9. 1940 v gostilni g. Zamuda na Zobjezju. Salji va pošta itd. Prilicke gibance

SOKOL Pobrežje vabi na čajanko v nedeljo, 22. t. m. Začetek ob 17. (5.) uri.

KONCERT v gostilni pri »Lipi« Zg. Rad vancje. Igra poštarska godba iz Maribora. Prvovrstne domače klobase. Se priporoča gostilničarka.

SLUŽBO DOBI

SLOVENSKO DEKLE ZA VSA HIŠNA DELA išče boljše družina s 1. okt. Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

Po rečujem UČENKO 16—17 let staro, k solidni damski kapeli. Pomudbe na: kapelnik Kolman, post. restanle Krani

PRVORVSTNEGA KROJACA z večletno prakso za kostime in plašče sprejme salon Rebes, Maribor. »Trgovski dom«.

OGLASUJTE!

GOSPODIČNO

z dobrim glasom za petje, katere ima veselje do godbe, v starosti 16—18 let, sprejem takoj v solidno damsko godbo kot vajenko. Ponudbe s fotografijo na M. Gorjak, kapelnik, kavarna Leon, Ljubljana.

PRIKROJEVALEC prvovrsten, se takoj sprejme. Stalno mesto, Robinsak, produkcija čevljev. Glavni trg, Maribor.

ČEVLIARSKEGA POMOČNIKA IN UCENCA sprejme takoj Mihelak, Koroška c. 43

Dobro izurjeno SIVILJE sprejme salon Rebes, Trgovski dom, Maribor.

POSTREŽNICA se išče s 15. okt. za celi dan. Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

SLUŽBO DOBI FRIZERKA nastopi lahko takoj ali po dogovoru, plača 400—500 din, vsa oskrba v hiši. Harman Robert, frizer, Prevalje.

HIŠNIK s službo in brez otrok se sprejme Zena mora vzdrževati hišni red. Frankopanova ulica 6.

PRODAJALEC(KA) za samostojno vodstvo trgovine z mešanim blagom se sprejme. Ponudbe pod »Kavcija din 25.000.— na ogl. odd. »Večernik«.

KONTORISTINJA z. znanjem nemške stenografije se sprejme. Ponudbe pod »Samo, popoldan« na ogl. odd. »Večernik«.

PRVORVSTNEGA KROJACA z. znanjem nemške stenografije se sprejme. Ponudbe pod »Samo, popoldan« na ogl. odd. »Večernik«.

POSTREŽNICA se sprejme Fischer, Teslova ul. 2. žel. kolonija.

STREŽNICA

se sprejme. Pipuševa ul. 6-1, levo.

Sodniška dražba se vrši v torek 24. septem, ob 1/2 9. uri v Bresternici šte. 75. En težek voz in en konj. Kupci se opozarjajo

Za 1. oktober se išče KROJAC za moško in damsko delo. Me sečna plača 1600 din z oskrbo. Istotam se sprejme pomočnik za male kost in na roke. Dotični ima priliko se izvežbati v velikem delu in damskem krojaštvu. Imeti mora svoj stroj. Hitre ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Stalnost«.

Dva do tri SODARSKEGA POMOČNIKE dobro izvežbane, sprejme proti dobri plači in oskrbi takoj sodarstvo »Homan«, Strazišče pri Kranju.

SAMOSTOJNEGA MESARJA ki bi prevzel dobavo svežega mesa kakor tudi prekajenih izdelkov, išče Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Velenju. Mesnica, klavnica in stanovanje proti mali najemninji na razpolago. Relektanti naj se zgledajo v omenjeni zadrugi.

SIVILJA se sprejme krznarstvo Zeleznik Valentin, Koralška 2.

Iščem POSTREŽNICO za predpoldan večšo pospravljanja sob. Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

POSTREŽNICA se sprejme Fischer, Teslova ul. 2. žel. kolonija.

SLUŽKINJA se sprejme. Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

GOSPODINJO pošteno, preprosto, snažno, išče proti primernemu plačilu ali skupno obrtnik, ločence srednjih let, pošten in priden. Ponudbe na upravo »Večernik« Celje pod »Stalno«.

FRIZERKA prvovrstna moč, se sprejme v stalno službo Salon »Paulia«, Koroška 9.

DEKLE za vsa lišna dela, ki zna samostojno kuhati in sobe pospravljati, se sprejme k tričlanski družini. Ponudbe je poslati na ogl. odd. »Večernik« pod »Lepa plača«.

Samostojna in zanesljiva KUCHARICA se išče za trgovsko hišo. Wildenrainerjeva ulica 11-11.

Sprejem KROJAŠKEGA POMOČNIKA v stalno službo za velike in male komade, hrana in stanovanje v hiši. Mača po dogovoru. Zglasiti se čimprej osebno ali pismeno. Bremec, modno krojaštvo, Marenberg

SLUŽBO IŠČE

Mlada TRGOVSKA BLAGAJNICA zmožna tudi v pisarni, želi službe v kakšnem večjem podjetju. Ponudbe oddati pod »Blagajničarka« na ogl. odd. »Večernik«.

PEGESAN KREMA PROTI SONČNIM LIŠAJU IN NEČISTI KOŽI

DEKLICA ki ima veselje do učenja, bi se rada izučila v trgovini z mešanim blagom, najraje na deželi. Ponudbe na ogl. odd. lista pod »Deklica«.

Marljivo, MLADO DEKLE z dežele, brez staršev, želi mesta kot kuhinjska pomočnica. Vprašati: Jeler, Tyrševa 20.

Samostojna SLUŽKINJA ljubiteljica otrok, želi spremeniti mesto Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

NATAKARICA pridna in poštena, vajena in zmožna, želi prevzeti gostilno na račun kjerkoli. Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

DOBRA FRIZERKA išče stalne službe v Mariboru. Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

VAJENCI(KI) POSTENA UCENKA iz boljše družine se sprejme za šiviljstvo. Ob tisku 6-1.

VAJENKA za trgovino z mešanim blagom se išče Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

UČENKO pošteno in marljivo, išče »Luna«, Maribor. Glavni trg 24.

UČENEC se sprejme v »Českem magazinu«, Maribor. Ulica 10, oktobra.

STANOVANJE eno- in dvosobno, se odda. Smetanova ul. 54, v gostilni.

Moderno TRISOBNO STANOVANJE v Prešernovi 30 se odda solidni stalni stranki s 1. oktobrom.

STANOVANJE z vrtno se odda. Ipavčeva ul. 14, Polzežje.

Udobno ŠTRISOBNO STANOVANJE s kopalnico tik tarka se odda takoj ali kasneje. Maistrova 1-1, levo.

SOBA IN KUHINJA se odda mirni stranki brez otrok. Obrežna 98, Studenci.

Odda se DVOSOBNO STANOVANJE s 15. okt. mirni stranki Zagata 5, p. Rapidu. Prahu pristo.

TRISOBNO STANOVANJE z vsemi modernim komfortom se odda Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

DVE SOBI in kuhinjo v Studencih pri cerkvi poceni oddam. Aleksandrova 33-1.

SONČNA SOBA in kuhinja, I. nadstr., za oddati Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

Trisobno, popolnoma zrenovljeno STANOVANJE v I. nadstropju, z vsemi pritliklinami, ena soba s posebnimi vhodom, kos vrta, oddamo mirni stranki. Koroška cesta 102.

Lepo TRISOBNO STANOVANJE s kopalnico Ob železnici št. 6 se odda takoj. Vprašati stavbena pisarna, Vrtna 12.

Sončna DVOSOBNA STANOVANJA z ali brez kopalnice se oddajo takoj v centru mesta. Vprašati Stavbena pisarna, Vrtna 12.

DVOSOBNO STANOVANJE na južni, sončni strani odda. Wildenrainerjeva 15.

Lepo, sončno DVOSOBNO STANOVANJE se odda mirni stranki 1. oktobra. Stritarjeva 42.

STANOVANJE sobo s kabinetom in vsemi pritliklinami oddam takol. Stritarjeva ul. 17 Maribor.

Lepo KLETNO STANOVANJE (soba in kuhinja) se odda v Ipavčevi ul. 4, Maribor-zahod.

Oddata se DVE SOBI in kuhinja z vsemi pritliklinami. Slomškova 28, Pobrežje.

MODERNI VOZIČKI po vseli cenah BOGOMIR DIVJAK Ulica kneza Koclja 4

STANOVANJE IŠČE STANOVANJE IŠČEM dvosobno, s kopalnico, po možnosti s vrtno za oktober. Vprašati Lešnjikova 3, Krčevna.

Iščem SOBO IN KUHINJO s 1. novembrom v magdalenškem predmestju. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Počen plačnik«.

PREHRANA GOSPODIČNA se sprejme na hrano in stanovanje. Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

Gospodična TOV. DELAVKA dobi stanovanje in hrano za 200 dni. Za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

DVA MIRNA GOSPODA event' dijaka se vzame'a na hrano in stanovanje. Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

Sprejme se boljši GOSPOD na hrano in stanovanje. Meljska cesta 59, I. nadstr., vrata 7.

Odda se OPREMLJENA SOBA s posebnim vhomom. Stritarjeva ul. 37.

OPREMLJENA SOBA se odda. Stritarjeva ul. 25, Maribor.

OPREMLJENA SOBA z dvema posteljama, sončna, separiran vhod, se odda v Koseskega ul. 28, pri kadetnici.

Oddam s 1. oktobrom opremljeno, separirano CISTO SOBO solidni ošebi. Sodna ul. 26, prtlj. levo.

SOBA s štedilnikom se poceni odda. Vprašati na Slomškovem trgu 11-1, soba št. 2, med 15. in 18. uro popoldne.

Opremljena, mirna in SNAŽNA SOBA se takoj odda. Puškinova 3, prtlj.

Za obravnavanje malih HIŠNIH DEL oddam sobo. Vprašati Ruška cesta 29.

Lepa, sončna OPREMLJENA SOBA s posebnim vhomom se odda s 1. okt. Kosarjeva ulica 52 (na koncu Koroščeve).

SOBO oddam mlajšemu diaku, železničarju ali uskokocu. Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

OPREMLJENO SOBO oddam dvema osebama s hrano ali brez. Mlinska 35.

Sončno OPREMLJENO SOBO z uporabo kopalnice oddam eni ali dveh boljšim osebama. Tomšičev drevored, Ipavčeva ul. 3.

Oddam SONČNO SOBO v parku, Koroščeva 2-1, desno.

Lepa velika STANOVANJSKA SOBA s štedilnikom zraven dela vrta in gospodarskega poslopja liša tik ob državni cesti 5 km od Maribora, se odda poštenemu najemniku s 1. oktobrom. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Ugodno«.

OPREMLJENA SOBA pri mestnem parku se odda. Naslov v ogl. odd. »Večernik«.

Oddam lepo opremljeno, SONČNO SOBO s posebnim vhomom z eno ali dvema posteljama, prtljice. Aleksandrova 55, vrata št. 1.

LEPO OPREMLJENO SOBO s posebnim vhomom oddam takoj ali 1. oktobra. Popovičeva ul. 5.

SOBO IŠČE Mirno OPREMLJENO SOLO z uporabo klavirja po možnosti v bližini trg. akademije išče s 15. oktobrom d'jaku. Ponudbe pod »Mirno« na ogl. odd. »Večernik«.

Soliden gospod išče SOBO S KOPALNICO in celo oskrbo. Naslov pustiti v ogl. odd. »Večernik«.

LOKAL LOKAL za malo trgovino ali branjarjo oddam. Stritarjeva ul. 5, vogal Jerovškove (Magdalenke).

POSEST TRISTANOVANJSKA HIŠA z velikim vrtno, sadnim drevjem ter nova družinska hiša se proda. Vprašati Obrežna cesta 25, Studenci.

GOSTILNICA išče rentabilno gostilno, restavracijo v najem. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod šifro »Soliden gostilničar«.

NOVA HIŠA na prodaj. Vprašati v ogl. odd. »Večernik«.

Veliko izbiro jesenskega blaga

v češki in angleški kvaliteti po znano nizkih cenah

za moške obleke in plašče, damske kostume in plašče, hubertuse, oficirske in železničarske uniforme ter krojaške potrebščine dobite samo v

Češkem magazinu

Maribor (pri glavni policiji)

ona

prejme najnovije Jersey - modele in jesenske plašče v veliki izbiri samo pri konfekciji

greta

maribor
grajski trg

Lepo posestvo pri Ptuj, 11 oralov, 2 hiši din 150.000. — Lepo vinogradno posestvo, viničarijo, 260.000. — Vinograd 24 oralov 200.000. — Novozgrajba, enonadstropna? 5 stanovanj 145.000. — Vila z lepim vrtom 98.000. — Parcele za vile in hiše od 10.— din naprej. Posredovalnica »Rapid«, Gosposka ulica 28, Maribor. 18004-11

KUPIM HIŠO
na periferiji Maribora in plačam v gotovini do 100.000 din. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Jesen«.

V najem se odda **ENOSTANOVANJSKA HIŠA** z vrtom in kletjo, proti gotovemu plačilu. Prednost imajo državni uslužbenci, če mo goče brez otrok. Dobra 149 Tezno pri Mariboru. 17969-11

HIŠA
v Limbušu se prodaja. Informacije daje Kalohova 27, Studenci. 17964-11

VEČ PARCEL
pri kadetnici, gradbeno dovoljenje, kompleks 6000 m² po dnu 24.— prodam. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 17933-11

HIŠA
z vrtom 1710 m², z vpeljano trgovino v bližini Maribora ugodno na prodaj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 17960-11

Novozgrajena **ENODRUZINSKA HIŠA** se prodaja v Zg. Radvanju 117 blizu tovarne svile. 17953-11

IZREDNA PRILIKA!
Trgovina špecerija z lepo zalogo se odda v najem. Nizka najemnina. Ponudbe pod »Od kup zaloge« na ogl. odd. »Večernika«. 17899-11

PARCELA
se prodaja. Vprašati trgovina Bračko, Delavska ulica, Zg. Radvanje. 17908-11

Kupim **POSESTVO**
ali zemljišče v bližini Maribora do 30.000 din. Ponudbe pod »Kupčija« na ogl. odd. »Večernika«. 17924-11

LEPA HIŠA
z velikim vrtom se prodaja. — Maistrova ul. 186, Tezno. 18037-11

MANIŠO HIŠICO
z vrtom, kupim v Celju, ali bližnji okolici. Ponudbe poslati na »Pravo« »Večernika« Celje pod »Sončna«. 18043-11

Zelite dolgoročno **posojilo**
na hiše in posestva obrnite se na **Bančno kom. zavod**
Aleksandrova cesta 40

Prodaj **VINOGRADNIŠKO POSESTVO**
s krasno lego pri Jeruzalemu blizu Ljutomera, Kolarič Josip, Sv. Boltenk pri Središču. 18015-11

Dvostanovanjska **NOVA HIŠA**
(vila) na periferiji mesta na prodaj za 160.000 din. Naslov v ogl. odd. lista. 18009-11

DENAR
AKO RABITE POSOJILO
ne čakajte zadnjega trenutka. Temveč javite se takoj pri za stopstvu hranilni posojilnici »Moj Dom«, Maribor, Aleksandrova c. 64. — Priložite znamke din 3.— za odgovor. 16681-12

POSOJILO
dajemo našim članom i varčevalcem Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo po 5%. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani zato neodlagajte več zglasite se čimprej pisмено ali ustmeno pri zastop. hranil. posojilnici »Moj Dom«, Maribor, Aleksandrova 64. Priložiti znamke za din 3.— 17997-12

OBRT - TRGOVINA

PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJACEV V MARIBORU,
Ruška cesta 5 obvešča cenj. občinstvo, da se je popolnoma na novo preuredila. Za odlične kroj jamčijo nove moči. Solidna postrežba. **Z m e r n e c e n e!**

KERAMIKA

Hišni posestniki in najemniki, pregledajte Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršnje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči. — Stavbeniki in pečarji pupost. 5212-13

PONIKLANJE,
pokrovanje predmetov vseh vrst dobro in poceni pri »Ruda«, Maribor, Trstenjakova ulica 5. 6177-1

MIZARII
Kupim ostanke vezanih plošč od 2 dm, naprej. Anton Franko, Maribor, Valvazorjeva 35. 179413

ČEVLIJARSKA DELAVNICA
se odda radi boleznj takoj v najem. Vpraša se Splavarski sprehod 3. 17897-13

Za slikarsko in **PLESKARSKO DELO**
se pritožna po nizkih cenah Jurij Juteršnik, Sodna ul. 15. 17954-13

Sladki **SADJEVEC**
in okusen prizrizek čez ulico Vam nudi s prupustom oife Pinterič, Tržaška cesta. 17961-13

TRGOVINA
na prometni točki brez konkurence se prodaja takoi. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 17992-13

STROJI
NOVA ŽIČNA NAPRAVA
za spravlanje (sortiranje) drv vseli količin. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Nov izum«. 17946-14

Prodaj **BAKRENE KOTLE**
2 kom. vsebine 300 litrov, 2 kom. vsebine 80 litrov, po zelo nizki ceni. Justin Gustinčič, Maribor, Ulica kneza Koclja 14, telefon 21-30. 18047-14

DOBER ŠIVALNI STROJ
se poceni prodaja. Rotovski trg 4. 18038-14

Rabljeni **ŠIVALNI STROJ**
znamke »Singer« naprodaj. Mehaništvo Draksler, Vetrinjska 11. 18044-14

GRADIVO

OPEKA!
100.000 komadov ročno izdelane. zidne opeke novega formata prodam (ilovica brez solitra). »Erika«, mizarstvo, Maribor, Frančiškanska 12. 18020-15

POHIŠTVO-OPREMA

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE
vseh vrst v najmodernejših lastnoročnih izdelavah dobite v zalogi pohištva Aleksandrova c. 48. 4311-1

Prodaj staro **POHIŠTVO**
obleke, razno posodo in dr. Naslov v ogl. odd. lista. 17890-17

Prodaj nov **MIZNI ŠTEDILNIK**
Sokolska ul. 26, Studenci. 17937-17

POHIŠTVO
2 omari, 2 postelji in 2 nočni omari poceni naprodaj. — Aleksandrova 60. 17970-17

ŽELEZNO OGRODJE
za večji štedilnik; malo rabljeno, kupim: Bife Pinterič, Tržaška cesta. 17962-17

GOSPODINJE!

Nabavite si najnovije, praktični patentirani brisalec za umivanje in sušenje oken. Cena z navodilom 40 din pri Jugopotent, Ljubljana, Dvorakova 8, Telefon 42-40. Pri predplačilu na čekovni račun št. 14.627 Vam pošljemo poštne prosto. Sprejemamo preprodajalce. 13544-13

NOGAVICE

rokavice, perilo, trikotaža, volna, pletenine, Oset »Mara« Koroška 26, poleg tržnice. 16799-18

KAVALIR« KAVA
in čaj vedno sveže na zalogi. Kavalir, Gosposka ulica 28. 18005-18

ŽENITBE - DOPISI

VDOVA
38 stara, z 1.500.000 din dote v gotovini, iščem zakonskega moža. Navodila daje »Nada«, Zagreb, Jelačićev trg 10 Za informacije pošljite din 10.— v znamkah. 17938-19

INŽINER
37 let star, s 100.000 din gotovine, mesečno plačo 5000 din, išče zakonsko družico. Navodila daje »Nada«, Zagreb, Jelačićev trg 10. Za informacije pošljite din 10.— v znamkah. 17939-19

K ar je barva za oko to je **ARWA** za nogo **Kvalitetna nogavica v čisti svili!**

ARWA
Tailor made

Modna trgovina
Josip Šraj
MARIBOR

Prodaj popolnoma nov **NAMIZNI ŠTEDILNIK**
Tezno, Jurčičeva 12. 17966-17

Zastekleno, leseno **VERANDNO STENO,**
180x335 cm in oknice (polkne) 102x215 cm, prodam. Stritarjeva 30, Maribor. 17981-17

Radi odpotovanja **POHIŠTVO**
poceni prodam. Radvanjska 45, pritličje, levo. 17996-17

Kupim **ŠIVALNI STROJ,**
radio-aparat ter žensko kolo. Ponudbe z navedbo znamke in cene pošljite na ogl. odd. »Večernika« pod »Plačam takoj«. 17995-17

Vežane plošče
furnirji najnovijeji vzorci prispeli
„OBNOVA“ Fr. Novak
Jurčičeva ulica 6

ŽENSKI KOTIČEK

PLAŠČ
iz perzjanca se poceni prodaja. Ogleda se od 10. do 12. ure, Tyrševa 6-II, vrata 5. 17988-18

Iščem k posestvu kot vdova **GOSPODARJA**

Potrebno je, da ima nekaj gotovine. Možitev ni izključena. Ponudbe pod »Zahvalna« na »Večernik«, Ptuj 18013-19

OBRTNIK
poroči takoj preprosto šiviljo z nekaj gotovine. Ponudbe na ogl. odd. pod »Starejša«. 18029-19

GLASBILA

KLAVIRJE **PIANINE**
Velika izbira novih kakor preigranih po vsakovrstnih cenah. Bäuerle, Tyrševa 24. 17842-20

Prodaj **CITRE**
Vprašati Kejžarjeva ulica 4, vrata 6. 17915-20

DVOJE GOSLI (violin)
v dobrem stanju poceni naprodaj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 17984-20

POUK

RUŠČINO
poučuje po uspešni in lahki metodi v skupinah ali posamezno rojena Rusinja. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 17392-21

NEMŠČINA

začetniški, nadaljevalni in konverzacijski tečaj diplomirana učiteljica. Repič, Aleksandrova 10-I. 17934-21

POCENI POUK
v nemščini, pravoslovju in pravopisu tudi za dijake. — Vprašati Koroška cesta 21-I. 17955-21

FRANCOŠČINA
za dopolnilne izpite na trgovski akademiji. Gregorčičeva ul. 3, pritličje, desno, nasproti realke. 17917-21

BOLJŠA MLADENKA
dobi zastoj nemški pouk. Ponudbe pod »Boljša zakonca« na ogl. odd. »Večernika«. 17993-21

VOZILA

B. M. W. MOTORNO KOLO
s prikolico, 750 ccm, v odličnem stanju, prodam. Vprašati pri poslovalnici »Večernika« v Celju. 6238-22

Kupim dober **TOVORNI AVTO**
ali grem za soferja. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Prometa«, 17875-22

MOTOR DKW
100 ccm v odličnem stanju se ugodno prodaja. Lešnik Josip, Kerkova 6. 17975-22

Prodaj **MOTORNO KOLO**
500 ccm, z ali brez prikolice, dobro ohranjen, za 1/3 ceno. Vprašati v trgovini s klobuki Čančala, Glavni trg 17. 17972-22

MOTORNO KOLO
»Sachs« 100 ccm, v dobrem stanju, prodaja Ciglař, Turnerjeva ul. 13. 17932-22

Prodaj dvoine **NOVE GARE**
kočijo, žrnle (mlin), Studenci, Frankopanova 4. 17909-22

Prodaj globok **OTROŠKI VOZIČEK**
Cankarjeva ul. 36, Maribor. 17923-22

Prodaj **MOTORNO KOLO**
znamke »Puch« in radio aparat. Studenci, Krpanova ulica 27. 17921-22

BSA MOTOR,
sportni model, 500 ccm, in **SPORTNI VOZIČEK**
na prodaj. Dvofakova 10, urar. 17980-22

Kupim dobro ohranjeno 200 ccm **MOTORNO KOLO.**
Plačam takoj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 17989-22

Ugodno se prodaja novi **AVTO »FRAMO«**
z zaprtjo pločevinasto karoserijo, z pripadajočim rezervnim kolesom in novo pnevmatiko. Ogleda se pri tvrđki Justin Gustinčič, Maribor, Ulica kneza Koclja 14, tel. 21-30. 18045-22

Za din 5000.— še lahko dobite popolnoma novo

MOTORNO KOLO
»Sachs-Torpedo«, 98 ccm, do kler traja zaloga, pri tvrđki Justin Gustinčič, Ulica kneza Koclja 14, podružnica Tezno, vogal Ptuiske in Tržaške ceste. 18046-22

»STEYER WAFFENRAD«
popolnoma novo, moško kolo se radi vojašine takoi prodaja. Ogleda se pri Vladko Babošek, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska 5. 18017-23

PRIDELKI

JABOLKA
po 2 din oddaja na drobno Kmetijska družba, Meljska cesta 12. 17008-23

JABOLKA
kg 2 din skladišče Koražija, Kolodvorska 1. 17888-23

Kupim vsako količino **JABOLK**
za prešanje po najboljši dnevni ceni. Adalbert Gusel, Maribor, Aleksandrova cesta 39. 17926-23

RAZNO

KAJENJE ŠKODUJE VAŠEMU ZDRAVJU
»NIKOTINOL« neškodljivo zanesljivo sredstvo odvadi v 2-3 tednih kajenja tudi najstrastnejše kadilce. Cena velika steklenica din 70.—, mala din 60.— Po povzetju razpisa Jugopotent, Ljubljana, Dvofakova 8. Sprejemamo preprodajalce. 13542-1

POZOR!

Vsakovrstne odpadke železa, kovine, litine, cunjega, guma in steklovino kupuje in plačuje po najvišjih dnevnih cenah tvrđka Justin Gustinčič, Maribor, Kneza Koclja 14 in podružnica vogal Ptuiske in Tržaške ceste. — Tel. 21-30. 16943-23

KADI ZA ZELJE, SODE, PRALNE BANJE
popravila, najcenejše pri Sulcer, sodarstvo, Vojašniška ul. 7. 17844-23

Prodaj **2 JAHALNI SEDLI**
z vso ostalo opremo. Kořaki 36, Schwarz. 17806-23

PONUĐITE RABLJENE VREČE
od moke, velike in male, od otrobov, soli, kave, riža in sladkorja firmi Adler Josip Sombor. 1799-28

Kupujemo **STARE ZNAMKE**
zbirke, serije (Massenware) po najvišjih cenah za gotovino. Pri večjih objektih pride mo osebno. Fil. biro Dr. Simić, Zagreb, Ilica 25. 17669-28

ZOBOZDRAVNIK
odda svojo prakso kolegu. — Vprašanja na: Praksa — Ljubljana, centrum, poste restante. 17950-28

SLIKE ZA LEGITIMACIJE IN POTNE LISTE NAJHITREJE
a kljub prvovrstni izpeljavi le najcenejše samo pri Foto-Kieser, Maribor, Vetrinjska ul. 30, vis-a-vis Grajskega kišana. 17889-28

Prodaj **USNIENI PLAŠČ**
popolnoma nov, za srednje postavo za ceno din 700.— Vprašati v trgovini s klobuki Čančala, Glavni trg 17. 17973-28

Približno 3000 kg **GNILIH JABOLK**
za kurjavo ali svinjsko hrano prodam. Jakob Kuntner, eksport sadja, Maribor, Kopitarjeva 12, tel. 21-28. 17979-28

10 komadov po 50 kg in po 100 kg **BUKOVIIH SODOV**
za zelje na prodaj. Vprašati pri hišniku gostilne Spatzek, Aleksandrova cesta. 17991-28

Sprejemem trgovskega **AVTO SOPOTNIKA**
po možnosti z malo kolekcijo za Hrvatsko, Bačko, Banat del Srbije, Bosno-Herzegovino, Odhod 23. sept. Vprašati Maribor, Dalmatinska ul. 18. 18048-28

Črna, hitra in diskretna!

Vas postreže glavna kolektura Državne razredne loterije

„Grad sreče“ – PUTNIK,

v Mariboru, Trg Svobode-grad

V novem kolu se smehlja nova sreča!

Kupite tudi Vi Vašo srečko pri nas!

11. oktobra 1940 žrebanje I. razreda!

Dobitki v tem kolu znašajo **din 65,000.000.—**

Karbida je dovoli!

Z ozirom na govorico, da bo tudi karbida primanjkovalo, izjavlja TVORNICA ZA DUŠIK V RUŠAH, da te nevarnosti ni, ker lahko vsak dobi, po normalnih cenah, karbida kolikor ga potrebuje. Tvornica dobavlja in izvršuje neposredno naročila od 25 kg in več. Na drobno, t. j. manj kot 25 kg karbida, pa tvornica sama ne prodaja.

Najnovejši modeli

Najnižje cene
Ceniki franko

otroških vozičkov, dvokoles, in delov, šivalnih strojev, prevoznih triciklov, pnevmatike pri

„TRIBUNA“ F. B. L., MARIBOR

Aleksandrova cesta 26 ♦ LJUBLJANA, Karlovska c. 4

Moški! Pri spolni slabosti (spolni impotenci) poizkusite hormonske pilule HORMO-SEKS

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 84, 100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Zahtevajte samo prave in originalne Hormo-Seks pilule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV. LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij „VIS-VIT“, Zagreb, Langov trg 3. ugi. rep. s. št. 5046-35.

Najnovejše gramofonske plošče

v veliki izbiri vedno na razpolago samo po din 35.—

Glavno zastopstvo za Maribor: Melmel & Harold
Zahtevajte brezplačne sezname

Psihografolog in astrolog
S. PARADISO

Maribor, Gosposka ulica
Hotel »Zamorc«

Psihografolog Paradiso Vam pokaže smer sreče in blagostanja. Vam odpre zastor Vašega življenja. Pove Vam s kom in kako se boste poročili. Kako se obvarujete nesporazuma v zakonu. Kateri so Vaši srečni dnevi. Kdaj se podajate v špekulacije da Vam srečno uspejo. Katerih bolezni in nezdod so čuvajte. Ke daj naj stavite loterijo itd. Dela na strogo znanstveni podlagi. Obiske sprejema od 9. do 12. in od 2. do 7. ure.
Ostane samo do 22. I. m.

Spomnite se CMD!

Steznike

po meri dobite samo v prvovrstni in zato edino upravičeni specialni trgovini (delavnici)
Novi naslov:
I. Kocmut, Meljska cesta 1

Maka-pecila

za gospode, dame in otroke higienično v veliki izbiri zdeluje tudi meri poceni

„Luna“

Maribor, samo Glavni trg 24

Zlato in srebro,

rijantne, zastavljajne listke šče najino za nakup

M. Ilgerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15

Pozor!

Divji kostanj

kupuje po najvišji ceni

B. Železnik

trgovina vseh vrst surovin

Nakupovalnica:

Maribor, Kopaljska ulica

vis-a-vis Gustinčič

SAMO SE NEKAJ DNI!

Za vkuhanje sveže, prvovrstne in

prave bosanske slive

v gajbah po 15 do 18 kg odajam in pošiljam tudi po železnici po dnevni ceni

Josipina Bole

sadje in zelenjava en gros, Maribor, Koroška cesta 20, dvorišče. 1058

SAMO SE NEKAJ DNI!

Prodaja v

Mariboru

V. Weixl

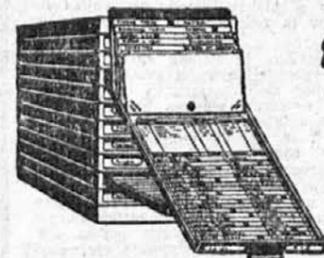
in sinova

Jurčičeva 8

DINAME

in elektromotorje vseh velikosti na zalogi

Elektro A. Verbajš
LJUBLJANA - GOSPOSVETSKA C. 10 (poleg Slamiča)

Kartoteka:

preglednosti
točnost
enostavnosti
zanesljivosti
in cenosti

>Safca< MARIBOR
Gregorčičeva 24 Tel. 25-10

DIJAKI

kupujte šolske knjige v knj. garni

Tiskovne zadruga

Maribor, Cankarjeva 1
Telefon 25-45

Zahvala

Prav iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so spremili mojega moža, gospoda

Rudolfa Stajnika

6. septembra na zadnji poti. Najlepše se zahvaljujemo tvrdki »Bohemija« ter g. ravnatelju Scharlachu za poslovilne besede, uradništvu, posebno tudi Delavskemu godbenemu društvu za prekrasne žalostinke, rudarskemu pevskemu društvu iz Zabukovce, njegovim sodelavcem, znancem in prijateljem rudarjem, ki so ga ob grobu zasuli s cvetjem.

Celje, 21. septembra 1940.

Dragica Stajniko, roj. Janežič, žena; Ivan, sin; Franc, Ferdo, Jožef, bratje; Mimika in Milika, sestre; Sorodniki: Lančič, Zgoznilnik in ostali.

Ali ces še nimate nove srečke državne razredne loterije?

Dne 11. oktobra t. l. se prične 41. kolo Državne razredne loterije, tekom katerega bo zopet izzrebanih velikih in manjših dobitkov v skupni vrednosti dinarjev

65,000.000.- 3,200.000.-

Največji dobitek znaša dinarjev

Kdor se hoče udeležiti tega novega plesa boginje Sreče, naj se čimprej obrne do naše hiše sreče

Bančne poslovalnice **BEZJAK** Maribor, Gosposka ul. 25
TELEFON ŠTEV. 20-97

kjer je na razpolago veliko število novih srečk.

Beziakove srečke

so zadele v zadnjih letih m. dr. sledeče dobitke oz. premije:

Din 2,008.000.- srečka štev. 68.326
Din 1,002.000.- srečka štev. 59.971

dinarjev 301.000.—	srečka štev. 56.910
dinarjev 301.000.—	srečka štev. 83.526
dinarjev 200.000.—	srečka štev. 34.210
dinarjev 100.000.—	srečka štev. 86.831
dinarjev 100.000.—	srečka štev. 86.834
dinarjev 100.000.—	srečka štev. 7.336
dinarjev 100.000.—	srečka štev. 77.664
dinarjev 100.000.—	srečka štev. 77.696
dinarjev 100.000.—	srečka štev. 4.638

in mnogo dobitkov po 80.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 30.000 dinarjev itd.

Brezplačno Vaša usoda!

Ta veliki dobrotnik živestva, popularno znani raziskovalec v panogi človeških ved, daje brezplačno velika in značilna prerokovanja Vaše usode, katere napovedi izvirajo veliko in nesluteno senzacijsko po vsem kulturnem svetu. On vam bo pomagal in vi boste srečni, zaupajte se mu, da vam prerokuje vznemirljiva dejstva, ki bodo sorenčitala tok vašega življenja in ki bodo pomogla, da pridete do velikega dobika in vsakega zaželjenega uspeha, on bo našel in očrtal vse glavne smernice vašega bodočega življenjskega pota. Poznavajoč današnje čase, borbo in težnjo človeštva, se je odločil, da omogoči narodu vseh slojev s pomočjo te znamenite vede, gojiti velike upe za srečno življenje in vsakomur bratsko pomoči in mu pokazati pravo in nepogrešno pot, po kateri se bo kretal in na kateri način lahko vsaka oseba doseže pravo srečo in blagostanje. Kajti večina naroda in posamezniki so neodporni pred udarci teže in neusmiljene usode, a da bi bila vsakomur jasna pot, je potrebna pomoč in pravec, pa se bo tedaj človek duševno in telesno okrenil in dosegel vse svoje drage želje. Kajti vsi prebivalci tega PLANETA zaslužijo, da za časa svojega zemeljskega življenja doživijo in občutijo vse uspehe in radosti v življenju, pa če ste siromašni, bolni, bo volni izčrpani ali če ste bili razočarani v ljubezni ali preživljali težke življenjske naloge, razne izgube, ali duševno potrti, saj imate vsi svoje nedostatke, vsi boste samo tem potom dosegli svoje velike cilje.

Vsakomur hoče napovedati uspeh in srečo v hodočnosti, preteklosti, sedanjosti, karieri, službi, vadi, politiki, bozatenju, ljubezni, zakonu, loteriji, potovanju, nasledstvu, zdravju, dedščini, sodnih sporih, spekulacijah, bančnih dobitkih, vsakomur bo dal strokovne pisemne nasvete, ki mu bodo koristili vse življenje ter odgovore na vsa tajna zanimljiva vprašanja, ki mu jih lahko zaupate brez vsakega obotavljanja. Tolmači Vaše značilne navade, odkriva tajne vaših velikih sovražnikov in prijateljev, predvideva razne nevarnosti, nesrečne slučaje in slično.

Horoskop se pošlje vsakomur v največji diskreciji. Mnogoštevilne izjave hvalečnosti dnevno iz vseh krajev sveta, kar dokazuje izredno zaupanje v točne napovedbe in so temu slavnemu predstavitelju astrologije izrečena priznanja od največjih osebnosti velikih učenjakov, umetnikov, književnikov, filozofov, velikih politikov in zmagovalcev na vseh vojnih in diplomatskih bojiščih.

Znameniti biro »Radosavličev« je najbolj razvit, najbolj popularen, največji in najbolj poznan po vsem svetu ter si je pridobil veliko zaupanje v vseh slojih naroda, v vseh krajih sveta, ter prinašajo vsi listi v Evropi njegovo biografijo, ker je v istini največji astrolog današnjega modernega časa v pravem pomenu besede vzvalovil in zbudil milione duš vsega naroda, ker je zares pomagal narodom obeh polov, narodom vseh slojev ter pozna celo človečanstvo njegova dela, ki se le postavil v službo naroda, da vsakomur pomaga, da postane zmagovalac na raznih poljih in da vsakdo čuti veliko in pravo življenjsko radost, ker je astrologija i velikim i malim ljudem skozi vse vekove pomagala in jih osrečevala, ker ima ta najstarejša veda v zgodovini velika zasluga in se morejo vse generacije, rojene izmed leta 1857. in 1931., obrniti za horoskop na Radosavličevy naslov, samo postopajti je treba točno po »navedenih navodilih«.

Posilite še vi svoj čiljiv, točen in lastnoročno pisan naslov, označivši spol, dan, mesec in leto vašega rojstva z 10 din v denarni ali 15 din v znakah na račun stroškov. Klienti iz inozemstva 20 din v gotovini.

Naslov: Astrološki biro Radosavličev, poštni predal št. 1. Sopot, Dunavska banovina, Ljubljana.

Kupim vsako množino

jabolok

lepa obrana in za prešo

Plačujem najvišje cene

EKSPORT KORAŽIJA

Kolodvorska ul. 1

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

Zbirajte odpadke

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunje, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbeiter, Dravska ul. 15. Tel. 26-23.

Starši!

Vse za šola...

kupite najceneje v knjigarni
Tiskovne zadruga
Maribor, Cankarjeva ul. 1
Telefon 25-45

Javljamo vsem znancem in prijateljem tužno vest, da nas je nenadoma za vedno zapustila naša ljubljena mama, sestra in teta, gospa

Angela Smrekar

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, 22. t. m., ob 4. uri pop. iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Maribor, 21. septembra 1940.

Danči, sin; Boža, Svita, Slavica, hčerke in ostalo sorodstvo.

Vaš uspek: mali oglasi v „Večerniku“!

Širite „Večernik“!

POSOJILNICA NARODNI DOM

v Mariboru z.o.j. • najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru
REZERVE BLIZU DIN 12,000.000.-